

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו — תער"ב

סד. בקר ויודע

סה. וידבר גו' זאת חקת התורה

סו. וירא בלק

סז. וידבר וגו' לחמי

— תרד"ע —

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו בקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זצוקלה"ה נכג"מ זי"ע מליובאוויטש

— הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות —

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה

שנת הקהל

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
תשיט	קרח	מדות דתיקון באורות וכן בכלים – (רנט־רסב)	סד. בקר ויודע כו'
תשל	חקת	מעלת דיבור על הארת הפנים – (רסג־רסו)	סה. וידבר גו' זאת חקת התורה כו'
תשמא	בלק	ראי' ושמיעה ומעלתן זע"ז – (רסז־רע)	סו. וירא בלק כו'
תשנג	פנחס	שם מ"ה החדש דתיקון – (רעא־רעד)	סז. וידבר וגו' לחמי כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 64-67

Copyright © 2015

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6098-5

Printed in the United States of America

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת ח"י של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך־המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: בקר ויודע דש"פ קרח; וידבר גו' זאת חקת התורה כו' דש"פ חקת; וירא בלק דש"פ בלק; וידבר וגו' לחמי דש"פ פנחס – תרד"ע.

ל' תשרי, אדר"ח מר"חשון, ה'תשע"ו

שנת הקהל

שנת המאה וחמישים להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

ברוקלין, נ.י.

בס"ד. ש"פ קרח, תרד"ע

בקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו.² ואי' במד"ר,³ א"ל משה, גבולות חלק הקב"ה בעולמו, הוא שאמר הכתוב בתחלה ויהי ערב ויהי בקר⁴ ויבדל אלקי' בין האור ובין החשך,⁵ כשם שהבדיל בין האור לחשך לתשמישו של עולם, כך הבדיל את ישראל מן האומות, שנא'⁶ ואבדיל אתכם כו' להיות לי (והבדיל את שבט לוי מכל השבטים, שנא'⁷ והבדלת את הלויים כו'), והבדיל את אהרן, כמ"ש⁸ ויבדל אהרן להקדישו קדה"ק כו', כשם שאי אתה יכול לבטל ההבדלה דאור וחשך, כך אי אתה יכול לבטל את זה כו'. וצ"ל מה שייך ההבדלה שבין אור לחשך למחלוקת קרח שחלק על הכהונה, דהרי צ"ל שזה הי' תשובה על טענת קרח שחלק על הכהונה, וע"ז השיב לו גבולות חלק כו', מה שייכים הענינים זל"ז. גם צ"ל, דלכאוי' הול"ל כשם שהבדיל כו' כך הבדיל את אהרן, מפני מה הוא מתחיל בהבדלת ישראל מן האומות כו'. ומשמעות הענין הוא, דכמו שההבדלה בין אור וחשך הוא לתשמישו ש"ע,⁹ כך הבדלת¹⁰ הוא לתשמישו ש"ע, וצ"ל מהו זה. ובפרטיות יש ג' הבדלות, א' הבדלת ישראל, ב' הבדלת הלויים, ג' הבדלת אהרן כו', וצ"ל מהו"ע הבדלות אלו כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל¹¹ בענין מוחין ומדות, שהמדות יש בהם תוקף גדול הרבה יותר מבמוחין, ומ"מ המדות נולדים ומתנהגים ע"י המוחין, זהו כשהמדות הן בחלישות כו'. ונת'¹² שזה נעשה ג"כ ע"י המוחין, וכמו שאנו רואין דהקטן מדותיו בתוקף, וכשנגדל ומתרבה שכלו נעשים מדותיו בחלישות כו', רק שזהו לא בדרך התעסקות, כ"א שנעשה ממילא מהמוחין, ע"י האור העליון שמאיר במוחין, שזהו בחי' השראת אוא"ס שבחכ', שע"ז נעשה בחי' החלישות והביטול בהמדות כו'.

תקכה

רנט ו**הנה** מה שהחכ' פועל חלישות המדות, זהו רק שיוכל לסבול המדה ההפכיות, דמדת החסד יסבול מדת הגבו', וכן גבו' את החסד כו', דבתוקף המדות, הרי אינם נותנים מקום זל"ז כלל כו', והחלישות הוא שיתנו מקום זל"ז כו'.¹³ ואין זה שלימות עדיין בהמדות, דשלימות הוא שיהיו כלולים זמ"ז כו', הגם¹⁴ דמה שנותנים מקום

(8) דברי הימים"א כג, יג (ושם: קדש קדשים).

(9) = של עולם.

(10) הבדלת: אוצ"ל: הבדלת ישראל.

(11) פרנ"ג (ע' תשא).

(12) פרנ"ד ואילך (ע' תשד ואילך).

(13) ראה גם סה"מ תרס"ח ע' עח. עזר"ת ע' צח ואילך. ד"ה

פדה בשלום וד"ה וידבר משה אל ראשי המטות – תשט"ו.

ד"ה פדה בשלום תשכ"א (סה"מ תשט"ו ע' קעו ואילך. ע' קפג

ואילך. תשכ"א ע' נ ואילך).

(14) אבל, באמת זה עצמו אינו בבחי' התכללות עדיין –

כפי שממשיך בהתחלת הפרק הבא.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה בראשית ברא בתורת חיים בראשית יג, ב ואילך. אמרי בינה שער התמילין פקע"ו (ריג, סע"א ואילך). ד"ה והאיש משתאה בתורת חיים חיי שרה קלט, א ואילך – כנסמן לקמן בהערות. להתחלת המאמר – ראה ד"ה בקר וידע ה' תר"ל (סה"מ תר"ל ע' קעו).

(2) קרח טז, ה.

(3) במדב"ר פי"ח, ז.

(4) בראשית א, ה.

(5) שם, ד.

(6) קדושים כ, כו.

(7) בהעלותך ת, יד.

זל"ז ה"ז ג"כ איזה התכללות כו', דהרי¹⁵ מה שמדת החסד נותנת מקום למדת הגבו', ה"ז מה שהחסד הוא בבחי' הגבלה כו', וז"ע חלישות המדה כו', דתוקף החסד הוא שהחסד הוא בלי גבול, וע"כ אינו נותן מקום כלל למדה ההפכיות כו', והחלישות הוא ההגבלה דחסד, כמה שיתפשט, ולא יותר, שע"ז נותן מקום כו', וההגבלה היא בחי' הגבו' כו'.

והנה זה שהחסד כשהוא בבחי' תוקף אינו נותן מקום לגבו', זהו כשהתוקף הוא בבחי' יש ומציאות כו', דכאשר החסד הוא לא בבחי' מציאות, הגם שהוא בלי גבול, ה"ה נותן מקום לספי' ההפכיות כו'. וכמו בחי' רב חסד דאריך, הרי מתאחד עם מדת הגבו' כו', וידוע דבכחות הנעלמים הרי יכול להיות התגלות כל הכחות יחד, ואינם מנגדים זל"ז כו', כמ"ש במ"א¹⁶, והיינו מפני שאינם בבחי' מציאות כו'. ובד"כ במדות שבאריך, היינו מדות שברצון, אין החו"ג הפכים זמ"ז כלל, דגם מדת הגבו' אינו בבחי' גבו', היינו בבחי' העדר כו', דבמדות הגלויים, הרי החסד הוא בחי' השפעה וגילוי, וגבו' הוא העדר ההשפעה והגילוי, ה"ה הפכים זמ"ז, אבל במדות שברצון, גם הגבו' אינה בבחי' העדר השפעה, כי הרצון בכלל הוא בחי' גילוי כו', רק החו"ג דשם הוא, שהחסד הוא הרצון בהטוב, וגבו' הוא העדר הרצון בהלא טוב, שהוא רצון א' כו', וכמו שרוצה להיות ואינו רוצה למות כו'¹⁷, שהכל הוא רצון א' כו', וכמו תוקף הרצון באלקות, והעדר הרצון במה שהוא היפך האלקות, דהכל רצון א', והן מביאין זה את זה, דמפני שרוצה באלקות, אינו רוצה בהיפך כו'. וז"ע חדוה תקוע בלבאי מסט' דא ובכי' מסט' דא¹⁸, דמצד האלקות שבו ומצד ההטי' האלקית ה"ה בחדוה ושמחת הנפש כו', ומצד מה שמוצא בעצמו הריחוק מאלקות היא הבכי' כו', ואינם סותרים ומנגדים לזה¹⁹, אדרבא, הן מביאין זל"ז²⁰, דכל שהתוקף הרצון לאלקות הוא ביותר, יותר הוא העוצב והמרירות מההיפך כו'. וזהו דבשמו"ע אומרים סלח לנו, דשמו"ע היא מדרי' היותר גבוה בתפלה, בחי' וראשו מגיע השמימה כו'²¹, שהוא אז בבחי' הקירוב ביותר, ה"ה מוצא גם דקות הרע²², ונוגע לו מאד, שמתמרמר בנפשו ע"ז, ומבקש סליחה ומחילה כו', הרי שהכל הוא ענין א' כו'. וכמו"כ העדר הרצון בהלא טוב, מביא את הרצון הטוב, וכמו צמאה לך נפשי כו' בארץ צי' כו'²³, דבריבוי ההעלמות וההסתרים נעשה הצמאון ביותר לאלקות, וכמ"ש²⁴ כן בקדש כו', הלואי בקדש חזיתך²⁵, באופן צמאון כזה כו', וכידוע דמדרי' היותר עליונה בתשובה הוא שבורח מהרע, וממילא בורח אל הטוב כו', וכמ"ש במ"א²⁶. ומ"מ, בחי' חו"ג שברצון הן בבחי' התחלוקת, כי אינו מוכרח שיהי' שניהם דוקא, ויכול להיות שיהי' רק בקו א' לבד,

תקבו

15) טיוס הענין – קרוב לסוף הפרק: הרי שזהו ג"כ כעין התכללות כו'.
 16) ראה סה"מ תרנ"ד ס"ע רפה ואילך. וראה לעיל פכ"ב. פקפ"ח (ע' מו. ס"ע תקכו ואילך)
 17) ראה שערי תשובה ח"א יז, א. סה"מ עת"ר ע' רלח. וש"נ. וראה גם תורת חיים בא צ, ב. בשלח רב, ב.
 18) ראה זח"ג עה, א. תניא ספ"ד.
 19) לזה: אוצ"ל: זה לזה.
 20) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א ע' רסג. שער היחוד פ"ו. תורת חיים בראשית לח, ג. סה"מ תרס"ב ע' רסז. תרע"ח ע' טז ואילך.
 21) ויצא כח, יב.
 22) ראה תו"א הוספות קיא, ד. ראה מאמרי אדמו"ר הזקן פרישיות ח"א ע' קיז. תורת חיים וירא קד, א. תשא שפא, סע"ד ואילך.
 23) תהלים סג, ב.
 24) שם, ג.
 25) ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, ריש ע"ג. סה"מ תרפ"ט ע' קסט. וש"נ.
 26) ראה המשך תרס"ו ע' לו. סה"מ תרס"ב ותרע"ח שבהערה 20.

ש"פ קרח, ה'תרד"ע

תשכא

היינו בהרצון בהטוב, ואינו עומד בהעדר הרצון בהלא טוב, וכן להיפך כו', וכאשר עומד רק בקו א', אז הרצון של חסד, דהיינו הרצון בהטוב, ה"ה רואה הכל לטוב, והרצון דגבו' הוא רק העדר הרצון בהלא הטוב, אבל משו"ז רואה הכל בבחי' לא טוב כו', וכמ"ש במ"א²⁷ בענין עין טובה ועין רעה, שהן בבחי' הרצון, בבחי' חו"ג שברצון כו', והיינו בהרצון כמו שבא עכ"פ בבחי' טעם כמוס לרצון כו'²⁸. וזהו שאנו מבקשים יה"ר שיכבשו רחמך כו'²⁹. ומ"מ, אינם הפכים, משום שאינם בבחי' מציאות כו', והיינו שגם הבל"ג אינו בבחי' מציאות כו'. וזהו בחי' החלישות גם בהאור הבל"ג, שיהי' בבחי' ביטול, לא בבחי' מציאות דבר כו'. וזהו ההפרש בין בחי' הכתרים דתיקון לכתרים דתהו³⁰, שגם בתיקון הכתר הוא בבחי' בל"ג, רק שהוא בבחי' ביטול כו', וע"כ גם החו"ג דשם אינם מנגדים לזה³¹, מפני שאינם בבחי' מציאות כו', ובפרט בבחי' עקודים, שהכל עקוד ככלי א'³¹, בבחי' התאחדות לגמרי כו'. אבל כאשר החסד הוא בבחי' תוקף המציאות, וכמו במדת דתהו, אינו נותן מקום כו'.

אמנם בד"כ בחי' חלישות החסד הוא כשהוא בבחי' הגבלה (דבד"כ בחי' האור דתיקון הוא שבא בבחי' מדה וגבול כו'), שבזה שהוא בבחי' הגבלה, ה"ז נותן מקום למדת הגבו' כו', לפי שההגבלה שבחסד ז"ע הגבו', וע"כ הוא נותן מקום לגבו' כו'. וכן הגבו', כשהיא בבחי' חלישות, היינו שאינו בבחי' העדר ההשפעה לגמרי, וזהו ג"כ הגבלה בבחי' הגבו', שלא תהי' בבחי' העדר השפעה לגמרי כמו בגבו' דתהו כו', והגבלה זו בבחי' הגבו' הו"ע החסד כו', ובזה היא נותנת מקום למדת החסד כו'. הרי שזהו ג"כ כעין התכללות כו'. וזהו מה שבתהו היו הספי' בבחי' הכתרים, דהיינו בבחי' הפשיטות לגמרי, שלא יש בחסד כלל מבחי' הגבו' כו', ובתיקון הוא שבאו בבחי' הגבלה, שזהו כעין התכללות כו'.

קיצור. והנה חלישות המדות שע"י החכ' הוא הנתינת מקום, שזה ג"כ התכללות, וכמו בחסד, ההגבלה. והנה חסד הבל"ג שברצון, מתאחד עם הגבו' שברצון, מפני שאינו הפכי, כמו הרצון בהטוב והעדר הרצון בהלא הטוב, וכמו חדוה מסט' דא ובכי' מסט' דא, ומביאין זא"ז, וכמו סלח לנו שאו' בשמו"ע, וכמו הצמאון שמהריחוק. ויכול להיות רק קו א', ואז רואה הכל לטוב או ללא טוב, ומ"מ, אינם הפכים, מחמת הביטול. ובחסד הבל"ג בבחי' יש, אין מקום לגבו'. וזהו כתר דתהו וכתר דתיקון. וכשהחסד הוא בהגבלה, שנותן מקום לגבו', וכן גבו' נו"מ³² לחסד, ה"ז כעין התכללות.

(רט) **ובאמת** זה עצמו אינו בבחי' התכללות עדיין³³, דהגבו' שבחסד אין זה בחי' גבו' עדיין, וכן החסד שבגבו' כו', וה"ז בבחי' נתינת מקום לכד כו', רק שע"ז יוכל להיות התכללות חו"ג כו'. וענין ההתכללות דחו"ג הוא, דגבו' שבחסד ה"ז גבו', רק שהוא בהעלם, ומה שבא בגילוי הוא החסד כו', וכמו בהשפעת הטוב לרשעים בעוה"ז

(30) ראה גם לעיל פרל"בירלו (ע' תרלה ואילך).

(31) ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"א. תו"א נח ק ג ואילך.

(32) = נותן מקום.

(33) בהבא לקמן – ראה אמרי בינה שבערה 1.

(27) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שם (ע' קיג ואילך). תורת חיים שם (קא, ד ואילך). מאמרי אדמו"ר האמצעי וירא ע' קצא ואילך. ע' רו ואילך.

(28) ראה לעיל פי"ד. פקכ"ה (ע' ל ואילך. ע' שכז ואילך).

(29) בתפלת השחר (רבונו של עולם) – ע"פ ברכות ז, א..

בכדי להאבידם לעוה"ב, וכמ"ש³⁴ ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו כו', וכמו מדוע דרך רשעים צלחה³⁵, שנמשך להם ריבוי השפע בעוה"ז בעושר וכבוד כו', דריבוי השפע הזאת, עם היותה חסד, הנה תכליתה הוא גבו', שבזה הוא מקבל כל טובו, והוא נאבד לגמרי מהרב טוב הצפון לעוה"ב כו'. ולהיפך, חסד שבגבו' הוא, שהחסד הוא בחי' חסד ממש, רק שבהתגלות היא מדת הגבו', ותכליתה חסד, וכמו יסורי הצדיקים בעוה"ז בכדי להרבות שכון בעוה"ב כו', וכמו יסורי גלות בשעבוד קשה בטרדת פרנסה בכדי לפוטרם מגיהנם, דאברהם בחר לו שעבוד כו'³⁶, וכידוע דיסורי עוה"ז הן באין ערוך לגבי יסורי גיהנום, וכמ"ש הרמב"ן ז"ל³⁷ דיסורי איוב ע' שנה הן באין ערוך לשעה א' גיהנום כו', והוא מפני שבגיהנום הוא הריחוק מאלקות לגמרי, ולכן היסורי' דשם הם יסורים גמורים ר"ל, משא"כ בעוה"ז הרי אינו רחוק מאלקות לגמרי, שהרי ביכולתו להיות קרוב, ומאחר שביכולתו להיות קרוב, אין הריחוק ריחוק אמיתי ח"ו, וידוע דאוא"ס הסובב נמצא בעוה"ז דוקא כו', וכמ"ש בלקו"ת בד"ה את קרבני לחמי³⁸, וע"כ היסורים בעוה"ז הי"י³⁹ ה"ז לטובה כו'. וכן המייסר את בנו בכדי שילך בדרך הטוב, דתכליתה היא עוצם האהבה לבנו, וכמ"ש⁴⁰ ואהבו שחרו מוסר כו', כמשנת"ל פרך"ד⁴¹. דבכ"ז, עם היות שבהתגלות הוא בחי' גבו', מ"מ, בהעלם הוא בחי' חסד גדול כו'.

והתכללות זאת היא ע"י המוחין, דבד"כ שיהי' ב' הפכים, חסד ודין, זהו ע"י המוחין (ובכלל הוא בבחי' מוחין דגדלות⁴², דבקטנות המוחין א"א להיות שניהם, דמי ששנאו אצלו, לא ישפיע לו, ולהיפך, את האוהב לא יוכל לצער באיזה עונש ודין כו', הגם שזהו לטובתו, אך מצד קטנות המוחין שלו אינו יכול לעמוד בשני הפכים כו', ורק בגדלות המוחין יכול להיות שניהם כו'). ובאמת הרי יש בזה טעם, דשלוות הרשעים בעוה"ז בריבוי השפעה, הוא מפני שיש בו קצת טוב כו', הרי עם היות שהוא רשע ורע, דמשו"ז מגיע לו עונש רב כו', מ"מ, חיוב חכמתו ית' שמפני הקצת טוב שבו, מגיע לו שכר טוב כו', דכך היא מדתו ית', שלא לנכות את מעשה הטוב מפני מעשה הרע כו', וע"כ, על המקצת טוב שבו מגיע לו שכר טוב כו', רק מפני התגברות הרע שבו, ע"כ נותנים לו השכר בעוה"ז, שזה טוב הפחות, בכדי למונעו מהטוב הנעלה דעוה"ב כו', והיינו, שבזה גופא יש ג"כ דין וגבו', בכדי להאבידו³⁴, שלא יקבל שכר בעוה"ב כו'³⁴, אבל בשניהם יש טעם המחייב כן כו', דלהיות שנמצא בו טוב, מגיע לו שכר, ומפני התגברות⁴³ שבו, נותנים לו השכר בטוב הפחות כו'. וכן ביסורי הצדיקים ויסורי גלות וכה"ג, ה"ז בכדי למרק העון, דאין אדם צדיק כו'⁴⁴, הרי עם היותו צ"ג ומגיע לו שכר הרבה כו', מ"מ, מפני איזה חטא ועון, אפי" בדקות, דסביביו נשערה כו'⁴⁵, מגיע לו העונש, ובחסד ה' עליו,

(39) ה' יצילנו; ה' ישמרנו; ה' ירחם.

(40) משלי יג, כד.

(41) ע' תרכג.

(42) ראה ד"ה פדה בשלום תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' קעז).

(43) התגברות: אוצ"ל: התגברות הרע.

(44) ע"פ קהלת ז, כ.

(45) תהלים נ, ג. יבמות קכא, ב. וראה גם תורת חיים וירא

שבעה (22) קד, ב).

(34) ואתחנן ז, י. עירובין כב, א. פרש"י עה"פ. וראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קצו, ד ואילך. ולהצ"צ ח"א ע' תפו ואילך.

(35) ירמי' יב, יא. וראה ברכות ז, א.

(36) ב"ר פמ"ד, כא.

(37) הקדמת הרמב"ן לאיוב [כתבי הרמב"ן (ירושלים,

תשכ"ג) ע' כג]. הובא בתניא אגה"ת פי"ב.

(38) לקו"ת פינחס עה, ג ואילך.

שזהו מצד התגברות הטוב שבו, לפרוע ממנו בעוה"ז, ולמונעו מיסורי גיהנום כו', ושיהי' שכרו שלם בג"ע ובעוה"ב כו'. וזהו ג"כ⁴⁶ ענין השמחים ביסורים שומעים חרפתם ואינם משיבים כו'⁴⁷, דאין הכוונה שאינו מרגיש היסורים או החרפה ולא איכפת לו כלל, דא"כ אין זה יסורים וחרפה כלל, ואינו שייך לומר השמחים כו', וגם אין הדעת סובל ענין החרפה ר"ל, ורק השוטה וחסר דעת לא ירגיש בחרפה ויסורים ר"ל, מפני שהוא כבהמה כו', אבל האדם באשר הוא אדם, ירגיש היסורים והחרפה, ולא טוב לו מזה כו', ומ"מ הוא שמח כו', שזהו רק מפני האמונה והדעת האלקי, שיש בזה טובה גדולה בהעלם, למרק עוונותיו כו', וידיעה זאת היא השולטת על המדה טבעיות להיות אדרכא שמח כו' (וזהו מצד הידיעה דוקא, דהאמונה לבד אינו מספיק ע"ז שיהי' בשמחה, רק שלא יבעוט ח"ו, ורק ע"י הדעת האלקי שיודע ומרגיש שזה לטובתו, יהי' שמח בזה כו'), ועם היותו שמח, מ"מ, לא טוב לו היסורים כו', וישנם שניהם, דמצד שהן יסורים, משו"ז לא טוב לו, ועושה כיווץ בנפשו, ומצד שזהו לטובתו, ה"ה שמח בזה, ומתרחב נפשו, שיהי' עוד הטוב ביותר כו'. וכן בשומע חרפתו, וכמו בדוד דכת'⁴⁸ ה' אמר לו קלל כו', ומ"מ הרגיש את החרפה, ולא מחל לו, עד שצויה את שלמה בנו עליו כו'⁴⁹ (ואפשר זה מפני שמרד במל', שהעונש בעוה"ז הוא לטובתו כו', ועמ"ש בלק"ת ד"ה החלצו⁵⁰), ושניהם ישכנו כא' כו'. וכן גבי שאול, דכת'⁵¹ אל שאול ואל בית הדמים כו', וכמו באשר משפטו פעלו⁵², במקום שמזכירין כו'⁵³, וכמ"ש במ"א⁵⁴. דכ"ז הוא מצד הטעם כו', והיינו להיות הטעם והשכל בא בריבוי פרטים, כמשנת"ל פרנ"א⁵⁵, ה"ז מחלק ומפרט כל דבר, והיינו, שבכל דבר ימצא סברות ושכליים שונים, דמטעם זה הדבר טוב, ומטעם זה הוא לא טוב, וע"כ ימצא ע"ז בכל דבר דבר והיפוכו, והוא השמחה והמרירות, היינו הטוב והלא טוב, ואהבה ושנאה וחסד ודין, ואינם סותרים זא"ז, כי על כל דבר יש טעם ושכל, ויש מקום בשכל לשני ההפכים כו', דכך הוא ענין השכל, שלא לתפוס הדבר בקו א' לבד, דהיינו כולו טוב או כולו לא טוב, כ"א כל דבר ימצא בזה טעם שהוא טוב, וכמו"כ ימצא בזה טעם דמשו"ז הוא לא טוב, וכן הוא בדבר הלא טוב כו'. ועי"ז יהי' ההתכללות דב' ההפכים יחד כו', וע"י התכללות הזאת נעשה שלימות בהמדות, דכאשר החסד אינו בבחי' חסד לבד, כ"א יש בו גם מבחי' הגבו', ה"ז שלימות במדת החסד כו', וכן שלימות הגבו' הוא כשיש בה גם מדת החסד כו'.

תקכח

ונמצא דפעולת המוחין בהמדות היא שני דברים. הא', שהמוחין פועלים חלישות אור המדות בכלל, וליתן מקום אל ההפכים כו', וזה נעשה בדרך ממילא ע"י המוחין, שלא בדרך התעסקות כו', והיינו מפני שזהו ע"י האור ששורה בהמוחין שלמעלה מבחי' טעם ושכל כו', והעיקר הוא מבחי' החכ' כו'. והב', שעושה התכללות המדות, שכל מדה

(42) צפני' ב, ג (ושם: אשר).

(43) יבמות עח, ב ובפרש"י.

(44) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קצו. ח"ב ע'

תלו ואילך. סה"מ תרמ"ט ע' רלח ואילך. תרס"א ע' ריו. תרס"ה

ע' מח. המשך תרס"ו ע' תפה. סה"מ תרס"ט ע' קסה.

(45) לעיל ע' תרצה.

(46) בהבא לקמן – ראה תורת חיים בראשית שבהערה 1.

(47) שבת פח, ב.

(48) שמואל"ב טז, י.

(49) ראה מלכים"א ב, ט.

(50) לקו"ת מטות פו, ב.

(51) שמואל"ב כא, א.

תהי' כלולה מהמדה ההפכי' כו', וזה נעשה ע"י התעסקות המוחין למצוא טעם וסברה לכל דבר, והיינו לחלק ולפרט כל מדה לפרטים שונים עפ"י הטעם והשכל כו', וזהו שייך לאחר חלישות המדה בכלל, אז אפשר שתחלק לפרטים, ועי"ז נמצא בכל מדה מהמדה ההפכיות כו', והעיקר הוא מבחי' הבינה, שהו"ע ההשגה הבאה בכמה פרטים שונים כו'.

אמנם בחי' ההתכללות זאת הוא ע"י התרחבות הכלים כו'. דהנה, חלישות המדה בכלל, זהו תיקון האור, שלא יהי' בבחי' ריבוי ותוקף האור, כ"א יהי' מיעוט וחלישות כו' (והיינו שלא יהי' בבחי' הכתר, שהוא בחי' העצמות והפשיטות, רק יהי' בחי' התפשטות האור לבד כו'), אבל התכללות המדות להיות בהם המדות הפכיות, זהו תיקון הכלי, להיות מקבלת שני הפכים כו'. וזהו ג"כ מה שזה ע"י מוח הבינה, לפי שעיקר התחלת הכלים הוא מבחי' הבינה⁵⁶, וכמו אותיות המח' שהן בבינה כו', וכידוע⁵⁷ דחכ' הוא עדיין אור בלי כלי, והתחברות אור וכלי זהו בבינה דוקא כו' (ולכן הש' דחכ' הוא הוי', שזהו בחי' האור כו', והשם דבינה הוא הוי' בניקוד אלקים⁵⁸, שז"ע אורות וכלים כו', וכמ"ש במ"א⁵⁹). והענין הוא, דהנה, סיבת התכללות זאת, נת"ל שזהו מפני שתופס כל דבר בריבוי פרטים בטעם ושכל פרטי כו', וזה בא ע"י התרחבות הכלים דוקא כו', דזהו ההפרש בין קטנות המוחין לגדלות המוחין, דקטנות המוחין הוא שתופס כל דבר בבחי' כללות כו', וגדלות המוחין הוא שתופס כל דבר בבחי' פרטיות כו', וכמו התינוק, שמפני שכלי מוחו קטנים, ה"ה תופס כל ענין בדרך כלל, וזהו הסיבה לתוקף המדות שלו שהן בקו א' לבד כו', והגדול הוא שמתגדלים ומתרחבים כלי מוחו, ותופס כל דבר בריבוי פרטים שונים, היינו בפרטים הפכיים, כנ"ל, ויש מקום במוחו לכל דבר בפרט, ועי"ז באה כל מדה בקיום שונים כו'. וזהו ג"כ ההפרש בין תהו לתיקון⁶⁰, דהכלים דתהו היו כלים קטנים, דהיינו מיעוט הכלים כו', דלבד זאת מה שהאור הי' אור כללי, דמשו"ז לא הי' מקום לספי' האחרת כו', היו הכלים קטנים, שתפסו האור בדרך כלל כו', ובתיקון נעשה ריבוי הכלים, דהיינו כלים רחבים, לתפוס כל אור בבחי' פרטיות דוקא כו' (וזהו"ע עיגולים ויושר כו', וכמ"ש במ"א⁶⁰), ועי"ז נעשה ההתכללות להיות הספי' כלולות זמ"ז כו'.

תקכט

קיצור. אמנם ענין ההתכללות הוא שהמדה במהותה תהי' כלולה בהפכיות, וכמו שלוות הרשעים בכדי להאבידם לעוה"ב, ויסורי הצדיקים להצילם מיסורי גיהנום, הגרוע יותר, מפני הריחוק מאלקות. והתכללות זאת מהמוחין (דגדלות), כי יש⁶¹ בשלוות הרשעים, מפני הקצת טוב שבהם, ומפני התגברות הרשע נותנים לו טוב בעוה"ז, ויסורי הצדיקים, משום איזה חטא, ומפני התגברות הצדקות פורעים ממנו בעוה"ז. וזהו השמחים ביסורים, שמרגיש היסורים, והוא שמח מפני תיקון נפשו (שזה אצלו בידיעה דוקא), וכמו אל שאול ואל בית הדמים, דמפני שמוחין הן לחלק כ"ד⁶², מזה הוא ההתכללות. נמצא דחלישות המדות ליתן מקום הוא ממוח החכ', בדרך ממילא, והתכללות

ואילך. המשך תרס"ו ע' סה. סה"מ עת"ר ע' סה. לעיל פל"ד (ע' עד).

(60) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן וסה"מ תרמ"ט שבהערה 54.

(61) יו"ל: אוצ"ל: יש טעם.

(62) = כל דבר.

(56) ראה לקו"ת דרושים ליוה"כ ע, ג. סה"מ פר"ת ע' רפח. תרע"ח ע' שסו. מקומות שצויינו בהערה 59.

(57) ראה גם לקו"ת מטות פז, סע"ד.

(58) ראה פרדס שער כ (שער השמות) רפ"א ורפ"ד.

(59) ראה אוה"ת ואתחנן ע' קכג. סה"מ תרנ"ו ס"ע שפא

המדות הוא ע"י התעסקות המוחין, מבחי' בינה. והעיקר הוא בהכלים, שיהיו רחבים לקבל שני הפכים ע"פ טעם ושכל, וז"ע כלים רחבים דתיקון.

(רסא) **אמנם** עיקר ההתכללות שמצד הכלים, אין זה לבד שבכל אחת יהי' מהמדה ההפכית, כ"א שתהי' ההתכללות באופן כזה שיקבלו כל הספי' זמ"ז כו'. ויובן זה עד"מ⁶³ באיברי האדם, דאעפ"י שכל או"א יש לו מזיגה מיוחדת ופעולה מיוחדת, כמו שהיד פועל המלאכה והרגל ההילוך והעין לראות והאזן לשמוע כו', ומ"מ אנו רואים להיפך, שכל אבר בפרט יש בו מבחי' התכללות מכל האברים, וזה מסייע ומשלים פעולת האבר הפרטי כו', וכמו בהילוך שברגל יש בו גם מכח היד, וגם מכח העין והאוזן כו', וכן יש בעין ואזן מכח ההילוך שברגל כו', והראי' ע"ז הוא, שאנו רואין שע"י הקלקול ח"ו בא' מאיבריו, ה"ז נוגע גם לפעולת אבר אחר, וכמו קלקול שביד נוגע גם בהילוך, וכן קלקול שבעין וכה"ג, ואין זה מצד חלישות כללי בגוף, רק שחסרון הכח הא', כמו כח התנועה שביד, עושה גרעון בכח ההילוך שברגל כו', וכידוע שברפואות האברים אם ירפאו אבר א' יתרפא אבר זולתו כו', וכמו בהקזת דם ברגל יתרפא הראש, הרי בהכרח שיש מכח הראש ברגל, ומכח הרגל בראש כו', וכן רפואת העין ימצא ע"י הרגל כו', הרי שהכחות מתכללים זע"ז, שמקבלים זמ"ז, עד שהשלמת כל כח בפעולתו הפרטיות הוא ע"י סיוע משארי הכחות, ולכן בקלקול איזה אבר יתקלקל זולתו, ובתיקונו יתקן זולתו כו', והיינו דדוקא כאשר נמצא בו מכל הכחות, אז הוא שלימות הכח ההוא, ואם יחסר בו מאיזה מהכחות, יהי' גרעון בפעולת הכח ההוא כו'. וכ"ז בא ע"י האיברים דוקא, דהכחות מצ"ע הן מובדלים זמ"ז, דכל כח הוא דבר מיוחד בפ"ע, רק ע"י התלבשות הכחות באברי הגוף, ה"ה עושים בהם ההתכללות כו', דהגם דבחיצוני' הרי כל אבר פועל פעולה מיוחדת, מ"מ, בפנימיות ה"ה דוקא עושים ההתכללות בכל הכחות כו'.

דהתכללות זאת היא בבחי' אחדות ממש ובתכלית השלימות כו', דהתכללות זו אינו רק מה שנמצא בו הכח ההפכי, דמ"מ הן כחות מובדלים זמ"ז כו', וכמו ההגבלה שבמדת החסד, שזהו בחי' הגבו' שבו, כמשנת"ל⁶⁴ בענין הנתינת מקום דחסד לגבו' כו', הרי ההגבלה היא היפך מהות החסד מצ"ע, רק שמפני חלישות מדת החסד יש בו ענין ההגבלה כו', וכ"ש בענין גבו' שבחסד שנת"ל שזהו היפך מדת החסד בעצם כו', דחסד מצ"ע הוא להשפיע טוב שיהי' טוב באמת כו'. וכאן הרי כאו"א משלים פעולת הכח זולתו, והיינו, דהכח הפרטי לא הי' משלים פעולתו רק ע"י התכללות דשארי הכחות כו', הרי התכללות זאת אין זה שנמצא כלול בו כח הפכי, שע"י הכח פועל פעולה הפכית מעצם מהותו כו', כ"א שהכח פועל פעולתו האמיתית, ולולא הי' בו התכללות שארי הכחות, לא היתה פעולתו שלמה, רק ע"י התכללות שארי הכחות ה"ה פועל פעולתו האמיתית כו', הרי התכללות הזאת היא בתכלית האחדות כו'. דכן הוא גם בשני הפכים, כמו חו"ג, כשמקבלים זמ"ז, הוא, דשלימות החסד הוא ע"י הגבו' דוקא, וכמו אהבה דאברהם אוהבי⁶⁵ שנשלם ע"י הנסיונות דוקא, דענין הנסיונות הו"ע הגבו', ובפרט בנסיון העקידה,

תקל

(64) פרנ"ט (ע' תשיט ואילך).

(63) בהבא לקמן – ראה תורת חיים חיי שרה שבהערה 1.

(65) ישע"י מא, ח.

סה"מ תרס"ה ע' סא ואילך.

שזהו בחי' גבו', שכבש רחמיו כו'⁶⁶, וכ"ז מצד אהבת ה' כו'⁶⁷, דבכל ענינים אלו עבודתו הי' בבחי' אהבה ודביקות כו', ותכלית השלימות הוא כשעומד בנסיון מצד גודל אהבה כו' (וכמו המוסר נפשו בשביל האהוב, שזהו מצד עוצם האהב' דוקא כו', ואם לא ימסור נפשו ה"ז גרעון בהאהבה כו'), הרי בכ"ז הוא שהגבו' משלים אל החסד בפעולת החסד והאהבה דוקא כו', וה"ז שמתאחדים ממש כדבר א', שזה משלים לזה וזה משלים לזה כו'.

והתכללות זאת היא תכלית השלימות⁶⁸, שיש בזה כחות פרטים, וכולם יחד הם כדבר א' ממש כו'. דהנה, הדבר הפשוט לגמרי, אין זה שלימות, שהרי אין בו הפרטים (וכמו מדות דתהו, מדת החסד אין בזה שלימות, מפני שאין בו מבחי' הגבו', להיותו כח פשוט כו'). והיינו דזה שאין בו פרטים ה"ז בלתי שלימות (לבד מה שחסר בו הפרט הוא כו'). וע"ד מ"ש הפרד"ס⁶⁹ שהכח חסר הפועל, דעם היות שהפועל הוא למטה במדרי' מהכח, מ"מ, מה שהכח לא יש בו הפועל, ה"ז חסרון וגרעון כו'. וכמו"כ הפשיטות הוא חסר הפרטים כו'. וכן פרטים מובדלים אין בהם שלימות, מאחר שהן מובדלים ומופרדים זמ"ז כו' (וכמו בכללות התהו אין בזה שלימות, להיות הספי' מופרדים זמ"ז כו', וכן גם בהתכללות כל מדה מהיפוכה, אין זה תכלית השלימות, להיות⁷⁰ מובדלים זמ"ז כו' כנ"ל). אבל בהתכללות הזאת, שיש כאן פרטים, וכולם מתכללים זע"ז עד שהן כדבר א' ממש, שא"א כלל להיות כ"א בפ"ע בלא זולתו, ורק בהתכללות כולם נשלם כאו"א בפעולתו, הרי כולם כא' ממש כו', זהו תכלית השלימות כו'.

קיצור. ועיקר ההתכללות שמצד הכלים הוא שמקבלים זמ"ז, וכמו בכחות, דשלימות פעולתו בעצמו הוא ע"י התכללות בו שארי הכחות, והוא ע"י האברים דוקא, והוא אחדות ממש שמשלים זא"ז. וכן שלימות האהבה ע"י הנסיונות, ויש כאן פרטים (ד הפשוט חסר הפרטים), וכולם יחד הוא שלימות אחת.

(רסב) **ועוד** זאת⁷¹, שהאחדות היא מבלי אשר ימצא ראש וסוף⁷² כלל, דמאחר שמקבלים זמ"ז, הרי לא יש עליון ותחתון כלל, מאחר שהעליון מקבל מהתחתון, וכן גם הראש מקבל מהרגל, וכמו רפואת הראש שהוא ע"י הרגל, שזה הוראה שיש מהרגל בהראש כו', וכן כח הילוך שמשלים את הראש, במה שמוליך אותו ממקום למקום כו', וגם הרגל מוסיף אור וחיות בהראש, וכמו⁷³ שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו כו'⁷⁴, וכמו צדקה, שהיא בחי' מעשה, ועי"ז נעשים מוחו ולבו זכים כו'⁷⁵, וכמו כל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו⁷⁶, כ"א צ"ל תפלה ג"כ כו'⁷⁶, וכמו רבה דעסיק בתו'

66 ע"פ תפלת „רבנו של עולם“ בסדר תפלת השחר.

67 ראה סוטה לא, א.

68 כאן מסיים מ"ש בפיסקא שלפנ"ז: (דהתכללות זאת היא בבחי' אחדות ממש) ובתכלית השלימות.

69 שער יא (שער הצחצחות) פ"ג. וראה לעיל פ"ס (ע' קמט).

70 להיות: אוצ"ל: להיותם.

71 בהבא לקמן עד סיום הקטע – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי נצבים ס"ע תשמו ואילך. סה"מ תרנ"ג ע' קמד ואילך.

תרס"ה שבהערה 63.

72 ע"פ קהלת ג, יא.

73 ראה תו"א בראשית א, ב. אוה"ת שם ח"ו תתרכו, א ואילך. סה"מ תרל"ח ע' רל ואילך.

74 בהעלותך יא, כא.

75 ראה יבמות קט, ב.

76 ראה לקו"ת ויקרא ה, א. קונטרס עץ החיים פי"ב (ע' 40).

תקלא

חי מ' שנין, ואביי דעסיק בתורה וגמ"ח חי ס' שנין כו'⁷⁷, והוא שגמ"ח משלים את התו' כו', וכמו⁷⁸ תמכין דאורייתא⁷⁹, שיש בהם עוד יתרון מעלה כו', וכמו זבולון ויששכר, שמקדים את זבולון, וכמ"ש⁸⁰ שמח זבולון כו', הרי שהסוף הוא אדרכא בבחי' ראש, עם היותו מקבל כו', והיינו שההתכללות וההתאחדות היא בבחי' אחדות גמורה, עד מבלי אשר ימצא ראש וסוף כו'. דכמו"כ הוא הדוגמא למעלה, בע"ס דתיקון, דעם היותם מדרי' חלוקות, ה"ה משפיעים ומקבלים זמ"ז, שאין שלימות לא' בלי זולתה, כ"א דוקא בהתכללות כולם הוא השלימות שלהם כו', וכמו באדם התחתון כו' כנ"ל, ונעוץ תחלתן בסופן וסוב"ת כו'⁸¹ עד מבלי אשר ימצא ראש וסוף כו'. וזהו ע"י הכלים דוקא, דהרי האורות מצ"ע ה"ה מדרי' חלוקות כו', רק ע"י התלבשותן בהכלים נעשה בהם ההתכללות באופן כזה כו'.

והתכללות זאת אינו ע"י המוחין, היינו מבחי' הטעם ושכל כו', כ"א שזהו ע"י הביטול מבחי' אור העליון, היינו מבחי' עצמות א"ס שלמעלה מעלה מבחי' חכ' כו', והוא בחי' ש' מ"ה מלגא⁸², שעושה ההתכללות כו'⁸³, רק שזהו לא מבחי' האור השורה בבחי' חכ', כנ"ל שזהו הארה לבד כו', כ"א זהו מבחי' עצמות ש' מ"ה כו', וכמשי"ת⁸⁴.

ועפ"י הנ"ל יובן מ"ש² בקר ויודע ה' כו', א"ל משה, גבולות חלק הקב"ה בעולמו כו', ויבדל⁵ בין האור ובין החשך³. דהנה, אור וחשך זהו בחי' תהו ותיקון⁸⁵, וכמ"ש במדרש⁸⁶ ויהי אור⁸⁷ אלו מעשיהן של צדיקים, וחשך מעשיהן של רשעים כו', ויבדל בין האור כו', שהבדילו לעצמו⁸⁸, וכמא'⁸⁹ דין הניין לו כו', וכשם שהבדיל כו' כך הבדיל את ישראל מהאומות, דישראל ועכו"ם שניהם עלו במחשבה⁹⁰, רק זה בפנימיות וזה בחיצוניות, דתכלית הכוונה הוא בנש"י דוקא כו'. ואומר שהבדיל בין האור לחשך לתשמישו ש"ע, דהיינו דלא לתהו בראה אלא לשבת יצרה כו'⁹¹, וכמו"כ מה שהבדיל את ישראל ה"ז לתשמישו ש"ע, דקיום העולם הוא ע"י נש"י, וכמא'⁹² תנאי התנה הקב"ה במע"ב כו'. ובפרטיות יש כאן ג' הבדלות, הא', שהבדיל את ישראל, והוא הבחירה בבחי' התיקון, והיינו הרצון בבחי' הביטול כו', וזהו כללות ענין התיקון שהוא בחי' הביטול,

(89) ב"ר שם, ז. פ"ט, ב. קה"ר פ"ג, יא (א). וראה סה"מ ה"ש"ת ע' 55.

(90) ראה בשם הנייח – מאמרי אדמו"ר האמצעי שלח ע' א'פ. ובשם לקו"ת [להאריז"ל]* – מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' רנ. דרושים לפסח ע' קפה. דברים ח"א ע' יט. וראה פירוש המלות לאדמו"ר האמצעי פקני'ו (קד, ד). תורת חיים נח עו, א. וישלח קפה, א. בשלח קלה, א. לקמן ח"ב ע' ואמב. סה"מ תרמ"ד ע' שנט. תרנ"א ע' צו. תרס"ד ע' רו. ע' רס. עטר"ת ע' רפה. תרפ"ב ע' שצט. תש"ה ע' 29. ועוד.

(91) ישע"י מה, יח (ושם: לא תהו בראה לשבת יצרה).

(92) שבת פה, א. ע"ז ג, א.

(77) ר"ה ית, א. יבמות קה, א.

(78) ראה גם סידור עם דא"ח צח, ג. אוה"ת וסה"מ

שבהערה 73. סה"מ תר"ל ע' שכא.

(79) זהר ח"א ת, א. ח"ג נג, ב.

(80) ברכה לג, יח. וראה ב"ר פע"ב, ה. פצ"ט, ט. זח"א רמא,

ב.

(81) – וסופן בתחילתן (ראה ספר יצירה פ"א מ"ז).

(82) ראה תקו"ז בהקדמה (יו, א).

(83) ראה לעיל פרכ"ט (ע' תרלז ואילך).

(84) ראה לקמן ספרע"ו ופרע"ז ואילך (ע' ותקסא ואילך).

(85) ראה אמרי בינה פתח השער פ"א (ז, ד). אוה"ת

בראשית לג, א.

(86) ראה ב"ר פ"ב, ה. פ"ג, ח.

(87) בראשית א, ג.

(88) ירושלמי ברכות פ"ח ה"ו. ב"ר פ"ג, ו.

(* בסה"מ תרנ"ד ע' רחצ מציי"ן ללקו"ת להאריז"ל פ' וישלח ד"ה טוד ואלה המלכים.

והו"ע תיקון האור שיהי' בבחי' חלישות ליתן מקום כו', וזהו ג"כ מה שבחר בישראל, וכמ"ש⁹³ ובך בחר ה' כו', שזהו מצד הביטול שבהם, וכמ"ש⁹⁴ כי אתם המעט, שממעטיים עצמן כו'⁹⁵. הב', הבדלה דשבת לוי, והו"ע הבדלת השבטים כו', וידוע⁹⁶ די"ב שבטים הן י"ב גבולי אלכסונים, והן ששה מדות כמו שמתכללים זע"ז, כמו מזרחית רומית ומערבית תחתית כו', כמ"ש בס"י⁹⁷, והיינו ההתכללות שיהי' חסד כלול מהגבו' וגבו' מחסד כו'. והג' הוא הבדלת אהרן, דכתיב⁹⁸ גבי' וילוו עליך וישרתוך, דענין השירות הו"ע הסיוע⁹⁹, והיינו ההתכללות להיות מקבלים זמ"ז, שזהו תכלית השלימות, שמסייעים זל"ז כו'. ומ"מ כתי' וילוו עליך, שהעיקר הי' אהרן, והלויים הי' טפלים אליו, דכתיקון העיקר הוא בחי' החסד, ועי"ז הוא ההתכללות דתיקון כו', דגבו' בד"כ הוא בחי' התחלקות, וענין ההתכללות הוא מהחסד כו', ולכן העיקר הוא אהרן, והלויים טפלים אליו, בבחי' סיוע והתכללות כו'. וזה הי' תשובה לקרח על טענתו, דויקח קרח¹⁰⁰ ת"א¹⁰¹ ואתפליג קרח, שרצה בהתחלקות ופירוד, כמו בחי' התהו, ולכן רצה בהתגברות הגבו' להיות התחלקות כו', ועי"ז השיב לו משה גבולות חלק הקב"ה כו', ויבדל בין האור ובין החושך, שהבדילו לעצמו, שבחר בתיקון דוקא, וע"כ העיקר הוא אהרן בחי' חסד כו'¹⁰². וזהו בקר ויודע ה' את אשר לו, היינו את אשר הבדיל לעצמו ובחר בו, שזהו שבחר דוקא בבחי' בקר ואור כו', וענין את אשר לו ואת הקדוש, י"ל שזהו בחי' או"פ ואו"מ כו', דאשר לו הוא בחי' אור הקו בכלל¹⁰³, וכמ"ש במ"א¹⁰⁴ בענין את קשתי נתתי בענן¹⁰⁵, דבר המוקש לי¹⁰⁶, שהוא בחי' הקו, וזהו את אשר לו כו', ואת הקדוש הוא בחי' אור הסובב, שקדוש ומובדל כו'. וכ"ז הוא והקריב אליו, כבר, ע"י בירור דש' מ"ה מלמעלמ"ט כו'. ומ"ש ואת אשר יבחר בו יקריב אליו, י"ל שזהו בחי' הבירורים דתהו שמבררים מלמטלמ"ע, וכמו ענין הקרבנות שהן בירורים דתהו¹⁰⁷, שעז"א אשר יבחר בו ויקריב, ל' להבא כו'. וזה צ"ל ג"כ ע"י הכהן, בחי' התיקון דוקא כו'¹⁰⁸. והיינו, דקרח חשב דמצד מעלת התהו שקדם אל התיקון, ה"ז העיקר, וא"ל¹⁰⁹ שאינו כן, דבאמת צ"ל בירורים דתהו, ויש בהם יתרון אור, אבל זהו ע"י התיקון דוקא כו'. וזהו בקר ויודע ה' את אשר לו, גבולות חלק הקב"ה כו', ובחר בבחי' התיקון דוקא, היינו בבחי' הביטול בכלל, שזהו הבחירה בנש"י דוקא כו', ובבחי' ההתכללות, שיהי' כלולים זמ"ז, ועוד זאת, שיקבלו זמ"ז כו', שזהו תכלית השלימות. ואת אשר יבחר בו

תקלב

99) ראה פרש"י במדבר ג, ו. וראה גם לקו"ש ח"ג ע' 9 ואילך. תכ"ח ע' 118 ואילך.
 100) קרח טז, א.
 101) = תרגם אונקלוס.
 102) ראה תרגום ירושלמי ברכה לג, ת. שמו"ר פפ"ה, י.
 103) ראה גם סד"ה בקר ויודע ה' עת"ר (סה"מ עת"ר ע' (רסח).
 104) ראה סה"מ תרנ"ד ע' נא. עת"ר שם. וש"נ.
 105) נח ט, יג.
 106) ב"ר פל"ה, ג.
 107) ראה לקו"ת ויקרא ג, ד. שה"ש טז, ב.
 108) ראה לקו"ת אמור לח, ג.
 109) = ואמר לו.

93) ואתחנן ז, ו (ישם: בך). פ' ראה יד, ב.
 94) ואתחנן שם, ז.
 95) ראה חולין פט, א. פרש"י עה"פ.
 96) ראה זח"ג קיח, ב. לקו"ת מסעי צד, א ואילך. ביאורי הוזהר לאדמו"ר האמצעי קעד, ג ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תמט ואילך. מקומות שצויינו בהערה הבאה.
 97) = בספר יצירה (פ"ה מ"א. וראה ספר הבהיר סמ"ב"מג (סצ"ה). פרדס שער כא (שער פרטי השמות) פ"ו ואילך. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' מט ואילך. ע' נח ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"א ס"ע קכג ואילך. אוה"ת בראשית ו, סע"ב ואילך. טו, סע"א ואילך).
 98) קרח יח, ב.

יקריב כו', שצ"ל בירורים דתהו, ועי"ז הוא יתרון האור, אבל ג"ז צ"ל ע"י התיקון דוקא כו'.

קיצור. ועוד, שהוא מבלי אשר ימצא ראש וסוף, דהעליון מקבל מהתחתון, וכמו ע"י צדקה מוחו ולבו זכים, תורה ותפלה וגמ"ח, תמכין דאורייתא. וז"ע התיקון, התכללות שמקבלים זמ"ז. וזהו בקר ויודע ה', גבולות עשה הקב"ה, הבחירה בישראל הוא הבחירה בתיקון, מצד הביטול, שהו"ע החלישות. הבחירה בלוי, התכללות ההפכים די"ב שבטים. הבחירה באהרן, להיות וילוו עליך, ההתכללות שמקבלים זמ"ז. והעיקר בתיקון, חסד, ז"ע אהרן.

בס"ד. ש"פ חוקת, תרד"ע

וידבר ה' אל משה ואהרן לאמר זאת חוקת התורה אשר צוה ה' ויקחו אליך כו'.² וצ"ל³ מהו אומרו אשר צוה ה', הלא כבר נא' וידבר ה', והול"ל ויקחו אליך, מהו עוד אשר צוה ה' כו'. גם צ"ל כללות ענין פרה אדומה שנא' ע"ז זאת חקת התורה,³ דחוקה היא שלמעלה מטו"ד, וכמו שאמר שלמה ע"ז אמרתי אחכמה והיא רחוקה כו', והלא התורה היא עפ"י הטעם, שזהו כל ענין התורה בחי' חכ' וטעם כו', ואיך נא' בתורה מצוה שהיא למעלה מהטעם כו', ובתורה גופא אומר ע"ז זאת חקת התורה, שהיא למעלה מהטעם, ואיך הוא שניהם, שהיא למע' מהטעם, ומ"מ נאמרה בתורה כו'. ובמד"ר⁵ אי' אר"י דסכנין בש"ר לוי⁶, כל דבר ודבר שהי' הקב"ה אומר למשה הי' אומר טומאתו וטהרתו, כיון שהגיע לפ' אמר אל הכהנים לנפש לא יטמא כו', אמר משה, רבש"ע, אם נטמא זה במה תהי' טהרתו, לא השיבו, באותה שעה נתכרכמו פניו של משה, כיון שהגיע לפ' פרה אדומה, א"ל הקב"ה זו היא טהרתו, וצ"ל, מפני מה לא השיבו, דלכאור' הול"ל פר"א⁸ היא טהרתו, ומהו אומרו נתכרכמו פניו של משה, משמע שחשיב שאין לזה תיקון וטהרה כלל, דמהיכא תיתי לחשוב כן, ואח"כ כשהגיע לפ' פר"א⁸ א"ל זו טהרתו כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁹ בענין תהו ותיקון, דמדות דתהו היו בבחי' ענפין מתפרדין, והפירוד הי' בכ' ענינים, שלא נתנו מקום זל"ז, ולא היו משפיעים ומקבלים זמ"ז כו'. ונת' דזה שלא נתנו מקום זל"ז, הי' מצד האור כו', דמצד האור הי' השפעה גם בתהו, רק מצד תוקף הישות והמציאות לא נתן מקום לספי' אחרת, רק אנא אמלוד¹⁰, ולא זולתו כו'. ומה שלא היו משפיעים ומקבלים זמ"ז, ה"ז מצד הכלים, דההשפעה באופן כזה שע"ז מקבלים מן המקבלים הוא בההשפעה שמבחי' הכלים כו', ובכלים דתהו לא הי' בהם השפעה כלל כו'. ובתיקון נתתקן ב' הענינים, תיקון האור להיות בבחי' מיעוט וחלישות, שהוא בחי' הביטול ליתן מקום לספי' האחרת כו', וגם תיקון הכלים להיות משפיעים ומקבלים זמ"ז, שזהו תכלית השלימות כו'.

תקלג

רסג) והנה¹¹ כל ענין התיקון, הן תיקון האורות והן תיקון הכלים, הכל נעשה ע"י שם מ"ה החדש היוצא ממצחא דא"ק כו'¹², דש' ס"ג הוא ההבלים דאזן חוטם

(6) = בשם ר' לוי.
 (7) אמור כא, א (בדילוג).
 (8) = פרה אדומה.
 (9) פרמ"ט. פרנ"א ואילך (ע' תרפח ואילך. ע' תרצה ואילך).
 (10) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' ז בשם הזהר. סהמ"צ להצ"צ קסא, ב. קע, ב בשם האד"ר. ובכ"מ.
 (11) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה 1. וראה גם סה"מ תרס"א ע' קסה ואילך.
 (12) ראה עץ חיים שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ו. שער י (שער התיקון) פ"ב.

(1) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה והנה יש להבין כו' דמלכא משיחא במאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' רצה ואילך* – כנסמן לקמן בהערות.
 (2) חוקת יט, א"ב (בדילוג).
 (3) ראה לקו"ת ר"פ חוקת.
 (4) קהלת ז, כג.
 (5) במדבר פ"ט, ד.

(* שמוי"סד, כנראה, על מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' תקלז ואילך. ומקבילו שם ע' תקמה ואילך.)

פה דא"ק¹³, וזהו בחי' התהו כו', והתיקון הוא מש' מ"ה כו'. דהנה ידוע¹⁴ דא"ק הוא ממוצע בין אוא"ס אל העולמות, וכללות ענין האמצעי דא"ק הוא שרצון העצמות דאוא"ס שלפני הצמצום בענין העולמות בא בבחי' מחה"ק דא"ק כו', הן הרצון בכריאת והתהוות העולמות, והן הרצון העצמי בהגילויים בעולמות (והכוונה בזה לא רק בהגילויים שלצורך העולמות, היינו האורות שהן בערך העולמות כו', אלא גם הגילויים דאורות עצמיים שאינם בערך העולמות כלל כו'), הכל בא בבחי' מחה"ק זו כו'. ויש בזה המשכות שהן בבחי' המשכה עצמיות ובבחי' העתקה כו', וזהו שנק' אדם קדמון. דהנה, גבי האדם כתי'¹⁵ נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, שהאדם התחתון נעשה בצלם ודמות שלמעלה, דמשו"ז חלוק האדם מכל הנבראים, שכלול מהעליונים והתחתונים, וכדאי' במד"ר בראשית פי"ב¹⁶, דבשימ"כ¹⁷ בכל יום נברא מן העליונים או מן התחתונים, והאדם נברא מן העליונים ומן התחתונים, וכל המדרג' היותר גבוהות ישנם בהאדם, לפי שנעשה בצלם ודמות שלמעלה כו'. וכמו"כ יובן בבחי' א"ק¹⁸, שזהו האדם הראשון שעלה במח' כבי' בא"ס הקדמון לכל הקדומים¹⁹, ה"ה בצלם ודמות כו', וע"כ, כל מה שבעצמות, הכל בא בבחי' אדם זה כו'²⁰. ועם היות שבא בבחי' המשכה עצמיות ובבחי' העתקה²¹, ה"ז מ"מ בבחי' ממוצע, וכמ"ש במ"א²² בענין עתיק, שהוא בבחי' העתקה, וכן בבחי' פנימיות אבא פנימיות עתיק כו'²³ (ועמשנת"ל פקס"ד ובפרקים שאח"ז²⁴ בענין הממוצע דא"ק כו'). וכללות בחי' התהו והתיקון הכל הוא מבחי' א"ק, ותהו הוא מש' ס"ג שמהבלים דא"ק¹³, ותיקון הוא מש' מ"ה שממצחא דא"ק כו', ומבו' באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח²⁵, דש' ס"ג הוא מפנימיות א"ק, וש' מ"ה היוצא מהמצח הוא הארה לבד כו', וכן הוא בע"ח²⁶, דהבלים דאח"פ²⁷ הן הבלים ממש, משא"כ ש' מ"ה שממצח דא"ק, אין כאן הבל ממש כו', ומ"מ מבו' בע"ח¹², דש' מ"ה הנ"ל הוא מבחי' ש' ע"ב דא"ק, שהוא אור עליון באין ערוך לגבי בחי' ש' ס"ג כו', וכמ"ש בע"ח שער טנת"א²⁸ פ"א, דבש' ע"ב שבו אין לנו רשות לדבר כו', וע"י יחוד ע"ב דא"ק עם ש' ס"ג דא"ק, ע"י ריבוי האור, יצא אור ש' מ"ה ממצחא כו'¹².

(20) ראה סהמ"צ להצ"צ ט, ב. סה"מ תער"ב, תרע"ח ועטר"ת שם.

(21) ראה גם לעיל פקצ"ה (ע' תקמד).

(22) ראה המשך תרס"ו ע' קלו ואילך. ד"ה ולקחתם לכם תער"ב (סה"מ תער"ב ע' כה ואילך). ועם הוספות כו' – סה"מ תרצ"א ע' פ ואילך. תרצ"ו ע' 8 ואילך. לעיל פקצ"ו (ע' תקמו ואילך).

(23) ראה לקו"ת נציבים מט, ד. סה"מ היש"ת ע' 49 ואילך. וש"נ.

(24) ע' תמו ואילך.

(25) קנו, ב.

(26) שער י שבהערה 12.

(27) = דאזן חוטם פה.

(28) שער ה.

(13) ראה עץ חיים שער ד (שער טנת"א) פ"א – הובא לקמן בפנים.

(14) ראה ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' רנו ואילך. לעיל פקס"ד ואילך (הובא לקמן בפנים). וש"נ.

(15) בראשית א, כו.

(16) פיסקא ח.

(17) = דבששת ימי בראשית.

(18) ראה סה"מ תר"ם ח"א ע' רמב ואילך. תרמ"ד ע' שדמ. תרמ"ט ע' רמג. תרנ"ב ע' לט ואילך. תרנ"ו ס"ע שעט ואילך.

תרנ"ז ע' צו. תרס"ח ס"ע קצב ואילך. ד"ה ויהיו חיי שרה תער"ב (סה"מ תער"ב ע' עב' ואילך). לעיל ספכ"א (ע' מה).

לקמן ח"ב ע' ותתקסב. סה"מ תרע"ח ע' ז. עטר"ת ע' פ.

(19) ראה תקו"ז תיקון יט (מב, א). תיקון ע (קכ, א). עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף א"ב. ענף ד. שער ב (שער השתלשלות י"ס דרך עגולים) ענף ב.

וביאור הענין הוא²⁹, דהנה אנו רואין במהות הבל הדבור, שהוא מאמ"ר²⁹ גשמי הבא מחיצוניות המדות שבלב, ונעשה קול מורגש, ויוצא בכחי' פירוד גמור לאויר לחוץ כו' (רק שאינו בכחי' פירוד לגמרי כמו כח עשי' שבא בדבר הנבדל לגמרי, משא"כ הבל הדבור הרי בא בזולת שהוא כמהותו, ה"ז הוראה שאינו נפרד לגמרי כו', וגם, שבדבור יש מפנימיות חיות הנפש, ופועל הקירוב הזולת אליו, וכמשי"ת, ה"ז הוראה שאינו נפרד לגמרי כו'. וגם המעשה פועל קירוב קצת בהדבר הנעשה, שהרי אדם חס על מעשי ידיו כו'³⁰, וגם פועל עילוי בהנעשה כו', דכאשר אדם גדול עושה איזה דבר ה"ז פועל עילוי בהדבר כו', רק זהו מפני שמ"מ נמצא בהפעולה רושם מכח הפועל כו'³⁰, והוא שכח הפועל נפרד ממנו, רק שנמצא בהפעולה כו', אבל הדבור אינו נפרד לגמרי ממנו כו'), והוא בכחי' לכוש הנפרד כו'. וכידוע ההפרש בין מח' לדבור³¹, דלכוש המח' הוא לבוש המיוחד, והיינו להיותו לבוש רוחני שבערך השכל ופנימיות המדות כו', דעם היות שהמח' היא ג"כ אותיות, מ"מ ה"ה אותיות דקים ורוחניים, שבערך השכל והמדות כו', ולכן הן נובעים תמיד, דכשם שאור השכל הוא תמיד, כמו"כ האותיות דמח' הן ג"כ תמיד, שמיוחדים בו כו', והגילוי הוא רק לעצמו כו', דאותיות המח' הן כחומר לצורה לגבי אור השכל, שהן בערך זל"ז כו'. משא"כ אותיות הדבור וגם הבל הדבור בא בהגשמה, שנפרד מן השכל והמדות כו', ואינו תמיד, דעת לדבר ועת לחשות כו'³², והן אותיות מורגשים כו'. והגם שאותיות הדבור ג"כ כמו חומר וצורה כו', הנה זהו לגבי אור הבא בדבור, שאין זה אור המיוחד כמו האור המתלבש במח' כו', וגם בזה צ"ל שאין האותיות מיוחדים ממש, שה"ה מ"מ אותיות שבאו בהגשמה כו'. ולמעלה, בחי' מח' ודבור הן כלים דאצי' וכלים דברי', כמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ג, דכלים דאצי' הן אלקות ממש, ומיוחדים ממש עם האורות, דאיהו וגרמוהי חד כו'³³, דהגם שהן בכחי' מציאות, מ"מ ה"ה אלקות ממש כו', וכלים דברי' הן בחי' יש נברא, דלאו איהו וגרמוהי חד, גם לגבי בחי' האור המתלבש בכלים דברי', והוא אור הנשמה כו'. וכמו באדם, הרי אור וחיות הנפש, הגם שהוא בגילוי ממש בגוף ומורגש בו, ומ"מ, הרי יודעים רק מציאות הנפש, לא מהותו כו', כמו"כ הכלים דברי', אור הנשמה המלוכש בהם, נודע בהם רק בכחי' ידיעת המציאות לבד כו', וכמ"ש במ"א³⁴. וידוע³⁵ דאור הנשמה זהו בחי' אצי' שבכריאה כו', ונודע ג"כ שיש הפרש גדול בין האצי' כמו שהוא באצי' לכמו שהוא בכריאה כו', וכמ"ש במ"א³⁶, וגם לגבי אור זה לאו אינון וגרמוהי חד בכרי' כו'. ובפרטיות באצי' גופא, הן כלים דז"א וכלים דמל' כו', דכלים דז"א הן רק גוונים האור, שאינם לפעול דבר, כ"א לגלות ולתאר את העצם כו',

29 תרפ"ד ע' פט.

30 ראה תניא אגה"ק ס"כ קל, א. קלא, ב. קו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח קנו, ב ואילך. תרמ"ז ע' קלו. ע' קמת. תרנ"ח ע' קמו. תרס"ב ס"ע רכח ואילך (ועם הוספות כו' – תרפ"ו ע' י ואילך. תש"ד ע' 35 ואילך). תרס"ד ע' קכב. אעת"ר ע' כט. לקמן ח"ג ס"ע ואערב ואילך.

36 ראה סה"מ תרמ"ז ע' קמא. ע' קמת. תרס"ב, תרפ"ו ותש"ד שם.

29 – מאש מים רוח (ראה זח"ב קפד, ב. תו"א ויצא כ, ב. סידור עם דא"ח נב, ד. קפא, ב).

30 ראה לעיל פנ"ג (ע' קכח).

31 ראה לקו"ת בהר מא, סע"א. סה"מ תרמ"א ע' רצה. תרמ"ד ע' שיח ואילך. תרנ"ט ס"ע ד ואילך. ע' מזו. ע' קנב.

32 ע"פ קהלת ג, ז.

33 תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

34 ראה סה"מ תרמ"ז ע' קלח. תרס"ט ע' פב. אעת"ר ע' כט. לקמן ח"ב ע' ותקמט-תתקנה. ע' ואקפד. ח"ג ע' ואשיב.

וכמו מראה וגוון הפרי שמורה על טעם הפרי, כמו מראה הלבון שמורה על המתקות, ומראה האודם על החמיצות כו', וכלים דמל' הן לפעול חוץ לעצם כו', וכמ"ש במ"א³⁷.

ועכ"ז אנו רואין שיש בחי' חיות פנימי ועצמי מעצמות הנפש ביותר, דוקא בהבל זה הגשמי שיוצא בבחי' חיצונית מאד, שהרי כל עיקר פנימיות נקודת הלב וכל בחי' עצמות שלו, יבא בהבל הדבור הרבה יותר מבמח' כו', וכמו כאשר מדבר דברי אהבה וחשק, שהדברים יוצאים מקירות הלב³⁸, ונמשכים בהבל הדבור, ונכנסים בלב השומע להתפעל באהבה או ברחמים כו', והיינו לפי שיש בגוף הבל הדבור היוצא מן הלב אור וחיות גדול מפנימיות הנפש, שע"כ רוח הבל הדבור הגשמי פועל ועושה רושם גדול בלב השומע כו'. וכן להיפך, במרת נפש או כעס פנימי, יומשך בהבל הדבור כו', וכמו בתפלה מקירות הלב שבא בדבור דוקא, וכמו וחנה היא מדברת על לבה כו'³⁹. ושם הי' דבור בלחש, כמ"ש³⁹ רק שפתי' נעות כו', שזהו מצד הביטול ביותר, הי"ז בא בדבור ג"כ בבחי' קלא פנימאה דלא אשתמע כו'⁴⁰, וכמו צלותא בחשאי כו'⁴¹, אבל מ"מ הי"ז בא בדבור דוקא, דכאשר יהי' במח' לבד, הי"ז הוראה שאין בזה מפנימיות הנפש כ"כ, וכאשר הוא מפנימיות הנפש באמת, הי"ז בא בדבור דוקא כו', ולולא בחי' הביטול העצמי שבזה, הי' בא בדבור בקול דוקא כו'. וז"ע דקול מעורר הכוונה⁴², דכאשר מתבונן בהתבוננות אלקי בגדלות הבורא ולא יתפעל בלבו כ"כ, הנה כשאומר התבוננות זאת בדבור, עי"ז דוקא יתפעל, שז"ע סיפר שבחו של מקום בפסוד"ז כו'⁴³, וכמ"ש⁴⁴ וגדולתך אספרנה, שבא בסיפור דברים דוקא, ועי"ז הוא התפעלות הנפש כו'. וכן בקול ניגון, שמעורר הכוונה פנימיות שבלב שלמעלה מהשגה, והיינו, דבהשגה גופא, עי"ז קול הנגון מתעורר בכוונה פנימיות שלמעלה מהכוונה שבהשגה לבד כו', דקול ודבור דוקא מעוררי' פנימיות הנפש, וכן התפעלות פנימי ועצמי בא בקול ודבור דוקא כו'. וכן בד"ת צ"ל דוקא בדבור⁴⁵, וכמ"ש⁴⁶ ודברת בם, וכתי'⁴⁷ חיים הם למוצאיהם, למוצאיהם בפה⁴⁸, דהחיות פנימי בא בדבור דוקא כו'. והנה ידוע דצעקת הלב הוא למעלה מצעקת הקול כו', היינו כשמגיע בעצם הנפש ממש, שאינו בבחי' התפשטות כלל, ע"כ א"א לו לבא בצעקת הקול, כ"א בצעקת הלב, וכמ"ש⁴⁹ צעק לבם אל ה' כו', וכמ"ש במ"א⁵⁰, אבל בבחי' פנימיות ועצמות הנפש שבא מ"מ בבחי' התפשטות, הי"ז בא בהבל הדבור דוקא, וכל שהוא מבחי' פנימיות יותר בנפש,

תקלה

37 ראה סה"מ תרנ"ה ע' רד ואילך. תרס"ד ע' קצת.
 תרס"ח ע' קצג. לעיל פפ"ה (ע' ריח). לקמן פרפ"ו (ע' ותקעט).
 סה"מ תרע"ח ע' קפא.
 38 ראה ברכות י, ריש ע"ב.
 39 שמואל"א א, יג. וראה ברכות לא, סע"א.
 40 ראה זח"א ג, ב, ר"א.
 41 ראה זח"א קלב, א, ר"א. ח"ב קלת, ב.
 42 ראשית חכמה בשער הקדושה ספט"ו. הובא בשל"ה
 שער האותיות אות ק (פב, ב). שו"ע אדה"ז או"ח סס"א ס"ה.
 סק"א ס"ג.
 43 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סנ"א ס"א.
 44 תהלים קמה, ו.
 45 ראה הל' תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן פ"ב סי"ב.
 לקו"ת אחרי כו, א.
 46 ואתהנו, ו, ז.
 47 משלי ד, כב.
 48 עירובין נד, רע"א.
 49 איכה ב, יח.
 50 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי נצבים ע' תשסו ואילך.
 קונטרסים (שבעה ערה 1) ע' שח ואילך. סה"מ תרנ"א ע' כ. ע'
 מזו. תרנ"ג ע' קנח ואילך. תרנ"ט ע' ריח. המשך תרס"ו ע' ב.
 סה"מ תרס"ח ס"ע יב ואילך. אעת"ר ע' א ואילך. לעיל פקצ"ג
 (ע' תקמא). לקמן ח"ב ע' ותרפט. ס"ע ותתכג ואילך. ח"ג ע'
 וארמד ואילך. סה"מ עטר"ת ע' טו ואילך. פר"ת ע' עה. תרצ"א
 ע' לז. תש"ג ע' 25 ואילך.

ה"ז בא בדבור חזק יותר, ועושה רושם גדול גם בזולת כו'. וכן הוא בתענוג עצמי שבפנימיות הנפש מתגלה בהבל הדבור לזולתו למשוך אותו אליו, כמו ראוה מדברת כו'⁵¹. וכמו"כ בדברי חכמה, שמגלה כל עומק השכל ע"י הבל חומר הדבור, יותר מבחי' הצורה שבו, שהן הצירופים שעפ"י אופן השכל כו', שהרי ע"י שמיעה בדבור מפי רבו יכנס הדבר חכ' בלבו יותר מע"י כתב, גם שיכתוב באריכות יותר כו', הגם שהצירופי אותיות שע"פ השכל הן בכתב כמו בדבור, ומ"מ, ע"י הדבור קבלת והנחת הענין הוא באופן אחר לגמרי (עס לייגט זיך אַפּ גאַר אַנדערש) (והא דאותיות מחכימות⁵², היינו כשלא שמע הענין מהרב, וגם, שזהו שמבין מהאותיות ביגיעתו והכנתו (ויכול להיות שיהי' בזה יתרון הבא בכח או"ח כו'), ובשמיעת דבור הרב הוא שמקבל והונח אצלו שכל הרב כו'). וא"כ מוכרח שיש בממשות ההבל מבחי' פנימית ועצמות כחות הנפש, וכל פנימית ועצם מהותה אשר מתגלה ברצון ותענוג ושכל ומדות ומח, כ"ז נמשך בהבל הדבור דוקא כו' (ובמדרי' דתיקון י"ל שז"ע במאנין דילי לא אשתמש אלא במאנין דילך כו', בזהר ויצא דקמ"ח ע"ב⁵³, דהכוונה בזה על הגילוי בביהמקד, שהי' מדומם, ובזה דוקא הי' גילוי אוא"ס ממש כו', וכדאי' במד"ר פ' תרומה⁵⁴, ולא עוד אלא שחיבב שלמטן כו', שהרי הניח את העליונים והשרה שכינתו למטה כו', דעיקר גילוי אוא"ס הוא למטה דוקא כו').

קיצור. והנה כל ענין התיקון הוא ע"י ש' מ"ה שממצחא דא"ק, דכל הגילויים, גם המשכה עצמיות ושבבחי' העתקה, הן ע"י הממוצע דא"ק, וש"ג דתהו הוא מהבלים דאח"פ, ושם מ"ה דתיקון ממצחא דא"ק. ובאגה"ק, דש"ג מפנימיות א"ק, וש' מ"ה הארה, אמנם הוא מיחוד ע"ב וס"ג. והענין, דהנה הבל הדבור, הגם שהוא לבוש נפרד (ולא כמו מעשה), דאותיות המח' הן כחומר וצורה לאור השכל, משא"כ אותיות הדבור, והן כלים דאצי' וכלים דברי', דאור הנשמה הוא בהם רק בידיעת המציאות, ובאצי' הוא כלים דז"א וכלים דמל', עכ"ז, חיות פנימי ועצמי מהנפש שבא בהתפשטות ה"ה בא בדבור דוקא (משא"כ מח' חיצונית), וכמו דברים היוצאים מן הלב, וכמו תפלה מקירות לבו, וקול מעורר הכוונה פנימיות, ועומק השכל בא בחומר הבל הדבור יותר מבצורת אותיות הכתב. וי"ל שז"ע במאנין דילי לא אשתמש אלא במאנין דילך.

תקלו (רסד) **והנה** יש עוד מקום שבו מתגלה כל עצם פנימית הנפש, והיינו במצח ופנים, וכמו שתאיר פני האדם בהגיע לו בשורה טובה מאד, או בעת שמחת לבו, או כשמחדש שכל וחכ' חדשה, דחכמת אדם תאיר פניו⁵⁵ כידוע, שאז יצהיבו ויאירו פניו ביותר, עד שהרואה בו ישמח ויקבל אור הארת פנים ג"כ בנפשו, לפי שהארת פנים זה עושה רושם וחיזוק גדול בנפש זולתו כו'. וסיבת הארת הפנים הוא, להיות שע"י השמחה או הבשורה טובה וכה"ג ניתוסף אור גדול בהכחות ובכללות אור וחיות הנפש, מכל עיקר

(53) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי מו, ד ואילך.
(54) שמור"ר פל"ג, ד. וראה סה"מ תרל"ה ח"א ע' קה ואילך.
תרמ"ג ע' פו. ע' קו ואילך.

(55) קהלת ח, א. וראה לקו"ת מסעי צג, ב.

(51) ראה משנה כתובות יג, א. שער האמונה פנ"ג (פה, א).
שערי תשובה ח"א טז, ב. אמרי בינה שער הק"ש פל"ו (סב),
סע"ב). מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ס"ע תפ. וש"נ.
(52) מגדל עזו לרמב"ם ה"ל אישות פ"ד ה"ט. ה"ל גירושין
פ"א ה"טו. של"ה קצא, ב.

פנימית ועצמות הנפש שבהעלם, שיצא לגילוי בפנים, ובמצחו דוקא כו'. וכמו בתקיעת שופר שצ"ל עד שיתאדם פני התוקע⁵⁶, דהיינו התגלות העלם עצמות הנפש כו', וכידוע בענין תקיעת שופר שהו"ע ממעמקים קראתיך⁵⁷, מעומק לעומק כו'⁵⁸, דהיינו מעומק העלם עצמות הנפש שלמעלה מבחי' מקור לגילוי' שבנפש כו', ומתגלה בפנים דוקא, שמתאדם פניו כו'. וכמו⁵⁹ הוא בשמחה גדולה וכה"ג הוא שנמשך מעצמות פנימיות הנפש כו', עד שממילא כל כחות הנפש באים בגילוי גדול מפנימית ועצמות שלהם (שלמעלה מבחי' מקור כו'), כמו הרצון והתענוג מתגלי' מפנימית ועצמות שלהם כו', וכמו שאנו רואין דבעת השמחה אדם מרוצה מאד, ויפעלו ממנו כל רצון, גם היפך מטבע מהותו, וכמו⁶⁰ גם איש הכילי והקמצן ביותר, הנה בעת השמחה יפעלו ממנו כל רצון טוב, וישפיע רוב טוב וחסד כאלו הי' איש החסד בעצם, ועוד יותר בריבוי ההשפעה, כי מתהפך טבע הקמצנות שלו לטבע הפיזור כו', והיינו דלפי שעה ה"ה מתהפך ממש בעצם טבעו כו', כי הרי בעת השמחה ה"ה חפץ באמת בהשפעת הטוב, לא בדרך הכרח שמכריח עצמו כו', וזהו ע"י התגלות העלם עצם הנפש, שמהפך כל כחות הנפש להיות בריבוי ההשפעה בתוס' אור ביותר כו'. וכן בתענוג, שמתענג מאד בתענוג עצמי כו', עד גם בכחות השכל והמדות, שניתוסף ריבוי אור עצמי מעצמות הנפש כו', דבעת השמחה יכול האדם להשכיל השכלות נעלות ועמוקות ביותר מה שאינו לפי"ע כח שכלו תמיד הבא ממקור השכל כו', וגם ענינים הבלתי מושגים אליו, מחמת עומק המושג וקוצר המשיג, או מחמת קושיות וסתירות כו', ובעת השמחה יבא עליהם וישיגם היטב כו', וכן במדות יתהפך מן הקצה אל הקצה, כמו מן השנאה אל האהבה, שיקרב את השונא ויתעלס וישמח אתו כמו עם אוהב נאמן כו', וכן יתהפך מהגבו' אל החסד כו', כנ"ל, והיינו מצד התגלות עצם הנפש, שמוסיף אור גדול, היינו אור עצמי, בכל הכחות, ומחדש בהם התחדשות גמורה, ומהפכם גם בעצם הטבע שלהם מן הקצה אל הקצה כו'. וכ"ז מתגלה וניכר בפנים דוקא.

וההתגלות שבפנים ה"ז למעלה מההתגלות שבדבור, שזהו התגלות הכחות לבד, רק שהוא מהעצמות שלהם כו', אבל ההתגלות שבפנים הוא מעצם הנפש שלמעלה מכל הכחות והגילויים, וכמו זה שיתאדמו פניו בתק"ש, שזהו מהזזת עצם הנשמה כו', דבכלל תקיעת שופר ג"כ ענין צעק לבם אל ה', צעקת הלב שלמעלה מצעקת הקול כו', וכמ"ש במ"א⁶⁰. וכמו הוד מלך, שניכר בפניו, וכמו באור פני מלך כו'⁶⁰, ה"ז התגלות התנשאות העצמות שמצ"ע, שלמעלה מבחי' הדר מל', שהוא ההתנשאות על עם כו', וכמשנת"ל פקכ"ב⁶¹, וניכר בפנים דוקא כו', דהוד מלך הוא כאשר המלך יושב בהיכלו על כסא מלכותו ונראה ונגלה בו ההוד מל', וכמו מלך ביפיו תחזינה עיניך כו'⁶². ויש כח גדול באור הפנים, כשמאיר פניו ברוב עוז חיבה וחדוה, להאיר בנפש זולתו ג"כ כו', ועוד יותר מהדבור, וכמו באור פני מלך, כאשר אנפאה דמלכא נהירין⁶³ ברוב עוז וחדוה מאיזה

56 פרי עץ חיים שער השופר פ"א. פ"ג.

57 תהלים קל, א.

58 ראה לעיל פר"ח (ע' תקפ).

59 ראה תורת חיים בשלח רב, ג. רה, א. מאמרי אדמו"ר

האמצעי נ"ך ס"ע לה ואילך. דרושי חתונה ח"ב ע' תכ ואילך.

סה"מ תרנ"ז ע' רכו ואילך.

60 משלי טז, טו.

61 ע' שכב ואילך.

62 ישע"י לג, יז.

63 ראה זח"ג קלג, ב (אדרא רבא): באור פני מלך חיים

תקלוז

שמחה, יפעול בשרים העומדים לפניו הארת אורה ושמחה בפניהם, לשמוח גם הם עמו בשמחה עצמיות ופנימיות, ויתחזקו ביותר לכל דבר עבודה שבלב בתוספ' כח ועוז בנפשם, הרבה יותר מן הדבור שהמלך מדבר עמהם כו', וגם בעת מלחמה, שיחזקם להפקיר עצמם ע"י הארת פני מלך, עוד יותר מע"י התעוררות בדבור כו', דעם היות שהדבור אז הוא ג"כ בהתגלות עצמית, לא רק בדברי טעם כו', מ"מ, ע"י שהמלך מראה להם פנים, מתחזקים ביותר, ובכח זה דוקא הולכים בחוזק גדול בכח ועוז לעמוד בקשרי מלחמה בהפקירות גדולה, יותר ממה שפועל עליהם התעוררות הדבור כו'.

והנה מצינו בדוגמא כזאת שע"י ראיית פנים בא המשכת העצמות מה שאינו בא בדבור כו', וכידוע במ"ש⁶⁴ אך בצלם יתהלך, דאי' ע"ז בירושלמי⁶⁵, כל האומר שמועה מפי אומרה יהי' נדמה לו כאלו בעל השמועה עומד לפניו כו', ומבו' ע"ז⁶⁶ ע"פ מה שנודע⁶⁷ ההפרש בין השפעה חיצונית להשפעה פנימיות, דהשפעה חיצונית הוא כמו השפעת השכל שבדבור, שהוא רק הארה לבד, לא עצם השכל ממש, וע"כ לא יתהווה מזה מהות שכל אצל המקבל כו', אבל השפעה פנימית היא השפעה עצמיות, וכמו בהולדה בדומה, שנעשה מהות שכל אצל הבן כו', והיינו מפני שנשפע בזה העצם ממש כו', ובדוגמא כזאת הוא בראיית פני המשפיע בעת ההשפעה, שע"ז נשפע לו העצם, היינו עצם חכמתו של הרב, שאינו בא כלל בדבור כו', והיינו שע"ז מתדמים עצם החושים שלו לחושי הרב, ולא רק מה שנעשה בעל שכל יותר ע"י קבלת ההשפעה מהרב, דמ"מ החושים שלו אינם כמו חושי הרב, וע"י ראיית הפנים מקבל עצם חכמתו, שיתדמו⁶⁸ איליו גם בעצם החושים שלו כו', וכמו שא' רבי האי דמחדדנא טפי מחבראי מפני שראיתי לר"מ מאחוריו⁶⁹, דר"מ הי' בו היתרון בחידוד ופלפול, עד שלא יוכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו כו'⁶⁹, ורבי ע"י שראה את ר"מ מאחוריו נעשה מחודד בשכלו, ואילו ראיתו מלפניו כו'. הרי שיש בראיית פנים מה שלא יש כלל השפעה כזו בדבור, שגם כשמדבר מעומק ופנימית נפשו, ומ"מ, הרי אינו בא בזה העצם ממש, וכמו במדבר דברי אהבה או דברי שכל כו', ובראיית הפנים העצם בא ומתגלה בזה כו'. וזהו מה שהעצם בא בהעלם. אמנם כמו"כ בהתגלות העצמות מאיר בהפנים ביותר, ועושה רושם גדול בהזולת כו'.

קיצור. והנה במצח ובפנים ג"כ מתגלה עצם פנימיות הנפש, וכמו בתק"ש עד שיתאדמו פניו, שזהו התגלות העצמות, וכמו בשמחה עצמיות, שמהפך טבע הכחות לפי שעה, וגילוי אור עצמי בשכל ומדות, הרי ניכר בפנים, ובדבור התגלות עצמות הכחות, ובפנים התגלות עצמות הנפש. וכמו הוד מלך, והארת פניו פועל בהשרים ובהעם יותר

67) ראה לקו"ת שה"ש לט, ג ואילך. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ה, ג ואילך. יב, א ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"ב ע' תריג ואילך. סהמ"צ להצ"צ ג, א ואילך. סה"מ תרנ"ט ס"ע ג ואילך. וש"נ.

68) שיתדמו: אוצ"ל: שיתדמה.

69) עירובין יג, ב.

.. דכד נהרין, מתברך עלמא .. כל זמן דהני בוציני דלבר נהרין, כל עלמא מתברך, ולא אשתכח רוגזא בעלמא. וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך שם. וש"נ.

64) תהלים לט, ז.

65) שבת פ"א ה"ב. קידושין פ"א ה"ז.

66) ראה אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' קמת. המשך תרס"ו

ע' תקלא ואילך. סה"מ עת"ר ע' רג. לעיל פמ"ג (ע' צו).

מהדבור. ובראיית פני המשפיע נשפע עצם חכמתו, בדוגמא דהשפעה עצמיות שמתדמה בעצם החוש כמו הרב.

תקלח (רסה) **אמנם** ג"ז א"א לומר שכל עצם פנימית הנפש כמו שהיא ממש בא בהתגלות בעור הפנים, שהרי אין ערוך לגשם עור ובשר ודם שבפנים, לפנימיות רוחניות הנפש כלל וכלל כו', ואינו דומה להבל הדבור, דעם היותו הבל חיצוני, ה"ה מ"מ הבל רוחני מרוחניות הנפש כו', וגם אותיות הדבור, הגם שהן אותיות מורגשים, מ"מ ה"ה רוחניים, שהן כחות וגילויים מהנפש כו', *משא"כ עור הפנים ה"ה גשם שבאין ערוך לגבי רוחניות הנפש כו'. אלא צריכים לומר שהמתפעל מאור פני המלך, אינו רואה בפניו מהות ועצם פנימית נפש המלך, רק בדרך דילוג כלי גשם הפנים, שבפנים מלוכש ומוסתר אור הפנימית כו', וכמו הרואה במראה לבד כו' (שבא ע"י הסתר ציפוי הזכוכית כו', כנודע⁷³). ומ"מ, אינו דומה למראה, שאין שם העצם כלל, והוא רק דמיון לבד כו', משא"כ בעור הפנים הרי מלוכש ממש העצם, ומתגלה בדרך בקיעה, שהעצם בוקע ומאיר כו', הרי יש בזה גילוי העצם, רק שאינו כמו שהוא בעצם מהותו ממש כו'. ואין זה כמו בדבור, שההבל להיותו רוחני, ה"ה כמו כלי אל אור רוחניות הנפש, דאור הנפש מתלבש בזה כמו אור בכלי כו', דכשם שחיצוניות השכל וחיצוניות המדות באים בדבור בבחי' אור בכלי, באותו האופן שהדבור הוא כלי בבחי' חומר וצורה כו' כנ"ל, כמו"כ גם הפנימיות, כמו עומק החכ' ועומק פנימיות הלב, שבא בדבור, ה"ז ג"כ בבחי' אור וכלי כו', *משא"כ בהארת פנים, שאין זה בבחי' אור וכלי, כ"א מה שמוסתר האור בפנים כו'. ומ"מ, אין זה הסתר ממש כמו דבר המסתיר לגמרי, וכמו בענין הפרסאות למעלה, שמהות האור מתלבש בזה, רק שמסתתר בו, שזהו עד"מ⁷⁶ אותיות הבלתי מסודרים, כמו אותיות דקמיעות, וכמו משלי' וחידות כו', שמסתירים על האור לגמרי, שאינו נראה כלל כו', שבאם ה' הסתר כזה, הרי לא היה בזה שום גילוי כלל כו'. וגם לא כמו הסתר המראה, שהוא בדרך דמיון לבד כו', שהרי לא יתפעל האדם מאור פני מלך הנראה במראה, כ"א

(* (וזהו בחי' המל' הנק' דבר ה'⁷⁰ שהיא בחי' הגילוי כו' וכמ"ש במ"א⁷¹).

** (ובד"כ הוא כמו בחי' שפע שבא בבחי' התלבשות והתגלות כו', ויש דבור שבא בדרך ממילא מטרדת השכל וכה"ג זהו התכללות הדבור בשכל כו' וכמ"ש במ"א⁷⁴).

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' שמת. פרשיות ח"א ס"ע קנג. תורת חיים נח נב, ג. נג, א. סידור עם דא"ח ריג, ב (הובא לקמן ח"ג שם). מאמרי אדמו"ר האמצעי פסח ע' רנו. דרושי חתונה ח"א ע' רלה. אמרי בינה שער הק"ש פ"פ (קז, ג). אוה"ת נשא ע' רלד. ענינים ס"ע קנג.

(75) על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל משבחה"ע" (=אין צריך להעתיק מה שבחצאי העיגול). – ראה לעיל ע' יד הערה 50 בשוה"ג.

(76) ראה גם לעיל פק"ז (ע' רעז). וש"נ.

(70) תהלים לג, ו.

(71) ראה תניא פנ"ב (עג, א). לקו"ת מסעי פט, סע"ד ואילך. המשך תרס"ז ס"ע תקצב ואילך. לקמן ח"ב פשפ"ח (ע' ותשצז ואילך).

(72) על קטע זה כתב רבינו: „משבחה"ע אצ"ל" (= מה שבחצאי העיגול אין צריך להעתיק). – ראה לעיל ע' יד הערה 50 בשוה"ג.

(73) ראה תו"א בראשית ה, א. מקץ לג, א ואילך. לקו"ת

שה"ש יז, סע"א. אוה"ת חיי שרה ח"ז תתשצח, ב. ובכ"מ.

(74) ראה לקו"ת במדבר ז, ג (הובא לקמן ח"ג ע' אישנה).

כשרואה בפניו ומסתכל בו ממש, שרואה בפנימיות החיות שבא בגילוי בפנים כו', רק שבא בדרך בקיעה בכלי הפנים, שאינו מתגלה כמו שהוא בעצם כו', ומ"מ העצם הוא הבוקע, ומתגלה בזה העצם, רק שאינו העצם ממש כמו שהוא בעצמותו כו', וכמשי"ת.

דכמו"כ הוא בדוגמא למעלה, במ"ש⁷⁷ יאר ה' פניו אליך, שבהארת פנים זה נגלה הפנימית דש' הוי', אליך דוקא, שזהו הגילוי דלנש"י, שהוא בחי' פנימיות ועצמות האור כו', וכמו במ"ת⁷⁸, דחכמת אדם תאיר פניו כו'⁵⁵, דבאור פניך נתת לנו תורת חיים⁷⁹, וכמ"ש⁸⁰ פנים בפנים דבר ה' כו', דתורה הוא בחי' השפעה עצמיות כו'⁸¹, וה"ז בבחי' הארת פנים כו', וכמו במצות ראי', דכתי'⁸² יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך כו', דכשם שבא לראות כך בא ליראות כו'⁸³, שמזה דוקא יבוא כל אור וגילוי אלקות ע"י תו"מ כל השנה, בבחי' השתחוואה וביטול פנימי ועצמי כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה מזמור שיר חנוכת דרוה"ר⁸⁴. הרי בראיית פנים נמשך ומתגלה בזה העצם, רק שבא בלבוש הפנים ממהות למהות בדילוג גדול בדרך בקיעה כו', אבל זהו מה שהעצם בוקע ומאיר כו'.

קיצור. אך הדבור הוא הבל רוחני, ע"כ הוא בחי' כלי גם לעומק השכל ועומק הלב. אבל עור הפנים גשמי, ה"ה מסתיר על העצם, ובא בדרך בקיעה. ולא כמו פרסא שהאור מתעלם, ובפנים הוא בגילוי, רק לא כמו שהוא, כ"א בבקיעה, והעצם הוא הבוקע. וכמו"כ למעלה, יאר ה' פניו אליך, באור פניך נתת לנו תו"ח, השפעה עצמית, וכן במצות ראי'.

(סו) **וּנְמָצָא** יוכן שיש מעלה בגילוי הפנימית והעצמיות בהבל הדבור, הגם שהוא בחי' הבל חיצוני, מ"מ, יש בזה התגלות יותר מבפנים, שהרי לא נמשך בו בדרך דילוג ממהות למהות, אלא בממשות הבל עצמו יש כח וחיות העצמיות כו', ואעפ"י שהוא חיצוני דחיצוניות מכל מדרי' האורות שבנפש, כנ"ל שהוא לבוש נפרד כו', מ"מ, ה"ה מרוחניות שבנפש, והוא בבחי' כלי אל האור כו', כנ"ל, אבל הארת העצמיות והפנימיות שמאיר בהפנים, הרי אינו נראה שם מהות ועצמות הנפש כמו שהוא, רק ע"י הפסק הכלי גשמי של הפנים והמצח, שהוא עצם ובשר ועור גשמי כו'. ויש יתרון מעלה בפנים, ששם בא בחי' הפנימיות והעצמיות ממש שלמעלה מכל בחי' גילוי כו', ומתגלה בזה בחי' העצמי והאור מה שלא יוכל לבא בהבל הדבור כלל כו'. וה"ז ע"ד ההפרש בין החיות שבאברים להחיות שבשערות⁸⁵, דבאברים הרי נמשך החיות ממש מהמוח בכל האברים, גם בצפורן שברגל כו', משא"כ בשערות בא חיות הנפש ע"י הפסק עצם הגלגלת, שאין זה מהות החיות כו'. ויש בזה יתרון, דבקיעת השערות הוא ממותרי מוחין דוקא, דמחמת ריבוי האור בוקע ויוצא בהשערות כו' (ולכן שערות הזקן מורים על מוחין

תקלמ

(77) נשא ו, כה.

(78) = במתן תורה (ראה במדב"ר פי"ט, ד. קה"ר פ"ח, א (ג).

פירוש המלות פקס"ג ואילך (קיא, א ואילך). סה"מ תרח"ץ ס"ע קכו ואילך.

(79) ע"פ ברכת "שים שלום".

(80) ואתחנן ה, ד.

(81) ראה סה"מ תרנ"ט ע' כ. ובכ"מ.

(82) פ' ראה טז, טז.

(83) חגיגה ב, א.

(84) = דרוש הראשון (לקו"ת ברכה צח, ב).

(85) ראה אוה"ת וארא ע' קמח. סה"מ תרמ"ז ע' צח. תרנ"ה

ע' קכד. תרנ"ו ע' שנב. תרס"א ע' קסו. תרס"ה ע' רנו ואילך.

המשך תרס"ו ע' תריג. סה"מ תרע"ח ע' קצב. תש"א ע' 142

ואילך.

דגדלות כו'⁸⁶), וכמ"ש במ"א⁸⁷. רק דבשערות אינו בא בגילוי ממש, כ"א שמתעלם האור כו', וה"ז כמו הסתר המשל והחידה כנ"ל, ובפנים הרי קירון עור בא בגילוי ממש כו'. ומ"מ, יש יתרון מעלה בדבור, שאין כאן דבר המפסיק, ומתלבש מהות האור והחיות כו', רק שזהו עצמיות הכחות המתגלים, לא העצמיות ממש, שהרי בהזות עצמות הנפש ממש אינו בא בהבל הקול כו', וכמו בצעקת הלב שלמעלה מצעקת הקול כו', וכמ"ש במ"א⁸⁸. ויש יתרון מעלה בהארת פנים, דעם היות שבא בדרך הפסק, מ"מ, ה"ז מבחי' העצמות ממש שבא בהפנים, ויש בזה ריבוי גילוי אור מאד, גם שבא בדרך הפסק ודילוג כו', שהרי יתפעל אדם ויתחזק בנפשו מאור פני מלך איליו בפנים מאירות ביותר, הרבה יותר משידבר לו דברי אהבה וחשק רב ברוב עוז וחיבה כו', וגם כנ"ל דהוד מלך נראה בפניו דוקא, לא בדבור, שהוא בחי' הדר מלך לכד כו', לפי שבפנים דוקא מאיר כל הפנימי' והעצמית יותר כו', וע"כ עיקר התגלות השמחה או בשורה טובה הוא בפנים דוקא, לא במקום אחר, וכן חכמת אדם תאיר פניו דוקא, שלמעלה מהכיל בכלי הדבור כלל כו' (וכנ"ל דבראיית פני המשפיע מאיר עצם חכמתו כו'). ולכך נק' פנים, ע"ש הפנימית כו'⁸⁸, וגם פנים הוא ל' פונה⁸⁹, דכאשר קוראים לו נפנה בפנים, שזהו הוראה ששם מלובש כל העצמות כו', וכמו פנה אלי וחנני כו'⁹⁰, וכמו ממקומו יפן ברחמיו כו'⁹¹, ממקומו העצמי דפנימית ועצמות א"ס כו', שזהו בחי' פנים כו'.

וזהו כללות ההפרש בין ש' ס"ג דתהו לש' מ"ה דתיקון, דש' ס"ג, עם היות שהוא מפנימיות א"ק, ה"ז בחי' התגלות והתפשטות לכד כו', וש' מ"ה שממצחא דא"ק, הגם שבא בדרך בקיעה, ה"ז בחי' פנימיות ועצמות ממש כו', וכמשי"ת.

וע"פ הנ"ל יובן ענין פרה אדומה. דהנה⁹² כתיב⁹³ מי יתן טהור מטמא, ואי' במד"ר⁹⁴ זה אברהם מתרח כו', לא אחד יחידו של עולם כו', דהבירור דאברהם מתרח ה"ז בירור מגקה"ט לגמרי, וזהו דוקא מיחידו ש"ע, בחי' אנת הוא חד כו'⁹⁵, דהרי כל הבירורים הן ע"י החכ', וכמא'⁹⁶ בחכ' אתברירו כו', אך ענין הבירורים הוא רק להפריד את הטוב מן הרע, כורר אוכל מהפסולת, לא שהרע עצמו יהפך לטוב, אבל בכדי שהרע עצמו יהפך לטוב, זהו מבחי' יחידו ש"ע, היינו בחי' הכתר כו', וכמו"כ בכדי לטהר טמא מת, שהוא אב הטומאה, שזהו מגקה"ט, שאין זה בדרך בירור, שהרי אין בהם טוב כלל, כ"א הוא שהרע יהפך לטוב, זה צ"ל דוקא מבחי' העצמות, דהיינו ש' מ"ה, שלמעלה מבחי' מ"ה

92 בהבא לקמן – ראה לקו"ת חוקת נט, ד ואילך.

93 איוב יד, ד.

94 במדב"ר פי"ט, א: „מי יתן טהור מטמא לא אחד, כגון אברהם מתרח .. מי עשה כן, מי צוה כן, מי גזר כן, לא יחידו של עולם“. ובתנחומא חוקת ג מסיים: „לא אחד, לא יחידו של עולם“.

95 תקו"ז בהקדמה (יז, א).

96 ראה זח"ב (היכולות) רנד, סע"ב. עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ו. שער יח (שער רפ"ח ניצוצין) פ"ה. שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש א. תניא אגה"ק ס"ב (קמד, ב). סכ"ח. סהמ"צ להצ"צ לא, ב. סו, ב. אוה"ת אמור ח"ג ע' תתסג. סה"מ תש"ח ע' 206. תש"ט ע' 55.

86 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"ב ע' רכד. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תשעב.

87 ראה לקו"ת שלח מה, ד ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן מארו"ל ע' שן ואילך. תקס"ו ח"ב ע' תקעה ואילך. מקומות שצויינו בהערה הקודמת.

88 ראה אור תורה להרב המגיד סימן קו. קו. לקו"ת שלח מא, ד. מאמרי אדמו"ר האמצעי שלח ע' א'עב. ע' א'קצב ואילך.

89 ראה לקו"ת ומאמרי אדמו"ר האמצעי שם. לקו"ש ח"י"ז ע' 322. חל"ה ע' 142.

90 תהלים כה, טו.

91 נוסח קדושת כתר.

דחכ' כו', וכמשנת"ל פרס"ד⁹⁷, דבכח העצמות הוא גם להפך הכחות בעצם הטבע שלהם כו'. וז"ש⁹⁸ והי' אמונת עתיך כו' חכמת ודעת, חכמת סדר קדשים, ודעת סדר טהרות⁹⁹, להיות דסדר קדשים מדבר בענין הקרבנות, שזהו בירור דק"נ, ה"ז מבחי' החכ' כו', אבל סדר טהרות הוא לטהר את הטמא, זהו דוקא ע"י הדעת, שמחליף מקום פנימיות הכתר כו'¹⁰⁰. וזהו שאי' במד"ר⁵ כיון שהגיע לפ' אמור אל הכהנים לנפש כו', אמר משה, אם נטמא זה במה תהי' טהרתו, לא השיבו, מפני שאין זה בכח הבירורים דתורה, דאורייתא מחכ' נפקת כו'¹⁰¹, ובכל דבר הי' אומר לו טומאתו וטהרתו, שזהו בירור דק"נ, אבל ט"מ¹⁰² מגקה"ט, אין זה ע"י החכ' כו', וזהו שנתכרכמו פניו של משה, שלא נמצא לזה טהרה ע"י החכ' כו'. כיון שהגיע לפ' פר"א⁸, א"ל זו תהא טהרתו, דקידוש מי חטאת הוא בחי' ח"ע ומו"ס דא"א, בחי' טלא דבדולחא כו'¹⁰³, כמ"ש באגה"ק סי' ק"ח¹⁰⁴, וזהו"ע מים חיים¹⁰⁵, דמים הוא בחי' חכ'¹⁰⁶, ומים חיים זהו בחי' ח"ס, בחי' פנימית הכתר כו'¹⁰⁷, ומזה תהי' טהרתו של ט"מ¹⁰⁸, להפך הטמא לטהור כו'. ומה שלא השיבו, י"ל שזהו ע"ד שתוק כך עלה במח' כו'¹⁰⁹, וכשהגיע לפ' פר"א, היינו מה שנמשכה בחכ', כי גם בחי' העצמות נמשך בחכ', רק שזהו בעצם למעלה מן החכ' כו'. וזהו זאת חוקת התו', דפרה אדומה היא בעצם למעלה מהתורה, שהיא בחי' חכ' כו', ולכן נא' בה חוקה שלמעלה מטו"ד כו'. ומ"מ נא' בתורה, דהיינו מה שנמשך בהחכ' מה שלמעלה מן החכ' בעצם כו', ולכך נאמרה בתורה, רק שנא' בה חוקה כו'. וזהו מ"ש אשר צוה הוי', דהנה ידוע¹¹⁰ דבכ"מ שנא' ב"פ הוי', הא' בז"א, והב' בעתיק, וזהו וידבר הוי' אל משה, ש' הוי' דז"א, דזהו ש' הוי' דסדר השתל', זאת חקת התורה אשר צוה הוי', ש' הוי' דעתיק, דעצם מצות פר"א היא מש' הוי' דעתיק, רק שבא בבחי' החכ' כו'. וזהו וידבר הוי' אל משה, דש' הוי' דז"א מגלה זאת חקת התורה אשר צוה הוי', ש' הוי' דעתיק כו', והיא מצות פרה אדומה, לטהר טמא מת, שהטמא יהפך לטהור כו'.

קיצור. ויש מעלה בדבור, שהוא גילוי שלא בדילוג, ומעלה בהארט פנים, שהוא גילוי העצמות, שאינו בא בדבור. וע"ד חיות האברים וחיות השערות. ושערות העלם, בפנים גילוי העצמות בדרך דילוג. ולכן נק' פנים. גם פנים ל' פונה, שנפנה הפנים, והו"ע ממקומו יפן, ממקומו העצמי. וז"ע פרה אדומה לטהר ט"מ, שהטמא יהפך לטהור, ע"י שם מ"ה, בחי' עצמות. וזהו ב"פ הוי', הא' בז"א, והב' בעתיק.

97 ע' תשלה.	103 זח"ג מט, א.
98 ישע"י לג, ו.	104 קמח, א.
99 שבת לא, סע"א.	105 חוקת יט, יז.
100 ראה עץ חיים שער כג (שער מוחין דצלם) פ"ח. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. תו"א מגילת אסתר צא, ג ואילך. לקו"ת שלח מט, ג ואילך. סה"מ עת"ר ע' נ. ויש"נ.	106 ראה תניא פ"ג. לקו"ת שם נח, ד. ס. ריש ע"ג. תו"ח בשלח קמג, ב. ובכ"מ.
101 זהר ח"ב סב, א. פה, א. קכא, א. ח"ג פא, א. קפב, א. רסא, א.	107 ראה לקו"ת שם. ס. ריש ע"ג.
102 = טומאת מת (היינו, הטהרה מטומאת מת שהיא מגקה"ט, אינה ע"י החכ' כו').	108 = טמא מת.
	109 מנחות כט, ב.
	110 ראה אדרא רבא בוח"ג קלת, ב. לקו"ת שם, ג. אוה"ת שם תשנט"ט.

בס"ד. ש"פ בלק, תרד"ע

וירא¹ בלק כו' את אשר עשה ישראל לאמורי ויגר מואב כו'.² והקשה בכל"י³, והלא הגבורות והאותות ומופתים⁴ היו גדולים יותר מבמלחמת האמורי, ובודאי ידע מיצי"מ, ולמה לא פחד מזה, כ"א ממה שעשה ישראל לאמורי כו'. וגם צ"ל מה שמיחס הפעולה לישראל, ולא כלפי מעלה, וכמו ביתרו דכתי'⁵ וישמע יתרו את אשר עשה האלקים למשה כו' אשר הוציא ה' כו', ולמה כאן מיחס הפעולה לישראל כו'. גם צ"ל, שמתחלה אומר וירא בלק, ואח"כ אומר ויגר מואב כו'. וביר"ג⁶ אי' בשם הפסיקתא⁷, וירא בלק, יש ראי' שהיא שמיעה כו'. ולכאו' א"מ, והלא כתי' וירא, ואיך אומר שזהו שמיעה, ואם היא שמיעה, למה נא' וירא, ולא נא' וישמע בלק. והנה במד"ר מג"א⁸ אי' ע"פ⁹ וירא המן, א"ר איבו, תחשכנה עיניהם של הרשעים מראות¹⁰, לפי שמראות עיניהם של רשעים מורידות אותן לגיהנם, שנא' ויראו בני האלקים¹¹, וירא חם¹², וירא עשו¹³, וירא בלק², אבל מראות עיניהם של צדיקים תואר, לפי שמראות עיניהם של צדיקים מעלה אותם למעלה עליונה, שנא' וישא עיניו וירא¹⁴, וירא יעקב¹⁵, וירא פנחס כו'¹⁶. וצ"ל מה"ע הראי', שברשעים ה"ז מוריד אותם ר"ל, ובצדיקים ה"ז מעלה אותם למעלה עליונה יותר כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל¹⁷, דבאור הפנים ובהבל הדבור יש בהם התגלות פנימי ועצמי מהנפש, וכמו בהמדבר דברי אהבה וחשק כו', וכן בעומק השכל שבא בדבור, וכמו"כ בדבור שמקירות לבו מנקודת הלב כו', וכן באור הפנים, דחכמת אדם תאיר פניו¹⁸, וכמו עד שיתאדם פני התוקע כו'¹⁹, וכמו בהוד מלך, דמלך ביפיו כו'²⁰, רק שבאור הפנים הרי כלי הפנים מפסיק, ובא העצמות בדרך בקיעה כו', ובהבל הדיבור לא יש דבר המפסיק, ובזה מעלת הדבור על הארת פנים. ויש מעלה בהארת פנים, דבהבל הדבור בא רק התגלות והתפשטות הנפש, לא העצמי ממש, ובהארת פנים בא העצמי ממש כו'.

תקמא

(5) יתרו יח, א (בשינוי).

(6) = ובילקוט ראובני גדול (ר"פ בלק).

(7) ראה פסיקתא זוטרתיא (מדרש לקח טוב) ר"פ בלק.

(8) = במדרש רבה מגילת אסתר (פ"ז, ט).

(9) אסתר ג, ה.

(10) תהלים טט, כד (»תחשכנה עיניהם מראות«).

(11) בראשית ו, ב.

(12) נח ט, כב.

(13) תולדות כח, ח.

(14) וירא יח, ב.

(15) ויצא כט, ב: וירא והנה באר בשדה.

(16) בלק כה, ז.

(17) פרס"ד ואילך (ע' ותקלו ואילך).

(18) קהלת ח, א.

(19) פרי עץ חיים שער השופר פ"א. פ"ג.

(20) ישע"י לג, יז.

(1) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה פקח עיניך במאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"ב ע' ער ואילך. ועם שינויים קלים – ד"ה הטוה אלקי אונך תרכ"ח (סה"מ תרכ"ח ע' יב ואילך). ד"ה והנה יש להבין כו' דמלכא משיחא במאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' רצו ואילך* – כנסמן לקמן בהערות.

ד"ה אראנו ולא עתה וד"ה כל המאריך באחד – תש"ל, מיוסדים, כנראה, על מאמר זה.

להתחלת וסיום המאמר – ראה ד"ה וירא בלק באוה"ת בלק ע' תתקא ואילך. סה"מ תרכ"ט ע' רסו ואילך.

(2) בלק כב, ב"ג (ושם: את כל).

(3) = בכלי יקר.

(4) ומופתים: אוצ"ל: ומופתים ביצי"מ.

(* שמוי"סד, כנראה, על מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' תקלח ואילך).

רסז) **והנה**, כדוגמת ההפרש הנ"ל באור הפנים והבל הדבור, שיש יתרון בכ"א מה שאין בזולתו, מצינו ג"כ באופן כזה בכחות הנפש, בכח הראי' וכח הדבור, וכן בכח הראי' וכח השמיעה, שיש ג"כ בכ"א יתרון מעלה בדוגמא כזאת כו'. דהנה ידוע דבכח הראי' יש בזה התלבשות פנימי ועצמי מהנפש כו', דהרי אינו דומה שמיעה לראי' ²¹, וכאשר אנו רואין בחוש ²², דכששומע איזה ענין ומבין ומשיג את הדבר ששמע ומצייר אותו בשכלו כמו שהוא, ואח"כ כשרואה את הדבר, ה"ה מתפעל באופן אחר לגמרי, הגם שלא נתחדש לו דבר ממה שידע קודם, הרי ידיעתו בזה הוא באופן אחר לגמרי מבקודם, ועושה קנין בנפשו באו"א לגמרי כו', והוא מפני שע"י שמיעה לא ידע רק מציאות הדבר, והידיעה היא רק בהשגת השכל לבד, שמבין טוב הדבר כו', ובראי' ה"ה רואה מהות ועצם הדבר, מה שלא ידע כלל בשמיעה, והידיעה היא לא רק בהשגה לבד, כ"א מה שרואה טוב הדבר כו'. ובדוגמא כזאת מצינו ²³ גבי משה, דכתי' ²⁴ וירא את העגל כו' וישלך את הלוחות מידו, והלא ידע זאת מקודם בבירור, שא"ל הקב"ה סרו מהר כו' ²⁵, ומ"מ ירד מן ההר ושתי הלוחות בידו כו' ²⁶, וכאשר ראה את העגל והמחולות, השליך את הלוחות כו', לפי שאינו דומה ראי' לשמיעה כו'. וכן ²⁷ אמר במ"ת ²⁷, לא את בניכם אשר לא ראו מוסר ה' אלקיכם את גדלו כו' עיניכם הראות כו', והיינו שהוכיחם בזה שאינו דומה ראי' לשמיעה כו'.

וכמו"כ הוא בהתבוננות אלקי, דכתי' ²⁸ שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, דבשמים וארץ הגשמיים נראה כח הא"ס בראי' חושיות ממש, הן בגוף ההתהוות ²⁹, שזה בכח הא"ס דוקא, דהתהוות היש מאין אין זה בחוק הנבראים, כ"א בחוק הבורא כו', דמה שנמצא בנבראים הוא ענין עו"ע, אבל יש מאין אין זה בחוק הנבראים ולא בחוק הנמצאים כלל, רק הוא לבדו בכחו ויכולתו להוות מאין ליש כו' ³⁰. וזה נראה בנבראים הגשמיים, לפי שבהם נראה איך שהתהוות היא באין ערוך, משא"כ במדרי' הרוחני', כמו בבחי' אור, אינו ניכר כ"כ איך שהוא באין ערוך, שה"ה בבחי' גילוי מן העצם כו' ³¹. והגם שבאמת גם האור הוא בבחי' חידוש כו', וכמ"ש במ"א ³², מ"מ, ה"ה בבחי' גילוי מן העצם כו' (דעצם הגילוי הוא בבחי' חידוש ³³, וכאשר נתחדש הגילוי ה"ה בבחי' גילוי מן העצם כו', וכמ"ש במ"א ³⁴), ואין ניכר בזה האין ערוך כו'. אבל בנבראים הגשמיים נראה ונגלה שהתהוותו הוא בדרך אין ערוך. וכאשר אנו רואין מציאות יש, בהכרח שהתהוותו הוא

תקמב

21 ראה מכילתא יתרו יט, ט.

22 ראה תו"א משפטים עה, א. ד"ה פקח עיניך וד"ה הטא אלקי אזנך * שבהערה 1. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תנט ואילך.

ע' תקכג ואילך.

23 ראה גם אוה"ת וירא קד, א ואילך.

24 תשא לב, יט (ושם וישלך מידו את הלוחות).

25 שם, ח.

26 שם, טו.

27 = במשנה תורה (עקב יא, ב בדילוג), שם, ז).

28 ישע"י מ, כו.

29 סיום הפיסקא – לקמן: וכן בהתמדת הפעולה שלהם.

30 תניא אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).

31 ראה לעיל פ"ז (ע' טו ואילך). לקמן ח"ב ע' ואקנה

ואילך. סה"מ תרנ"ב ס"ע ו ואילך. תרנ"ד ע' לו. המשך תרס"ז

ע' ת. סה"מ פר"ת ע' ג. ועוד.

32 ראה מקומות שצויינו בהערה הקודמת. וראה סה"מ

תרנ"ט ע' קצט. תרס"ד ס"ע לב ואילך. תרס"ה ע' שלג. המשך

תרס"ז ע' רכו. סה"מ תרס"ט ס"ע שעו. ועוד.

33 ראה (בנוסף להמצויין בהערה הקודמת) סה"מ תרס"א

ע' קפט. תרס"ח ע' קפת ואילך. תרע"ח ע' צט.

34 ראה סה"מ תרס"ד, תרס"ה ותרס"ט שם. לקמן ח"ב שם.

* הובא בד"ה וירא בלק תרכ"ט (ע' רסט) שבהערה 1.

ש"פ בלק, ה'תרד"ע

תשמג

מאין כו', ובוזה נראה כח הא"ס כו'. וכן בהתמדת הפעולה שלהם, שמתנענעים תמיד, שאין זה בהנברא מצ"ע, דלהיותו בע"ג, בהכרח שיהי' הפסק לפעולתו כו', וגם החיות המלוּבש בו הוא בבחי' מדה וגבול כו', והתמדת פעולתו הוא בכח הא"ס דוקא כו', וכן מה שצבא מעלה קיימים באיש, וצבא מטה קיימים במין כו'³⁵, דבכ"ז נראה ונגלה כח הא"ס בראי' חושיות ממש כו', וכמשית"ל באורך³⁶. ובהתבוננות זאת נעשה התפעלות הנפש ביותר מבהתבוננות בענינים גבוהים ונעלים באוא"ס ב"ה, שא"א להיות בבחי' ראי' ממש, כ"א בבחי' שמיעה והשגה לבד, הנה בהתבוננות הנ"ל, הגם שזהו רק בשו"א³⁷ הגשמיים, להיות שזהו בבחי' ראי', ה"ז עושה ביטל פנימי ועצמי בנפש האדם כו'.

וע"כ, בכל התבוננות אלקי, גם במדרי' הנעלות שהן בבחי' השגה לבד כו', צריכים להשתדל כמה שאפשר להיות בהם בחי' הראי' חושיות, שזה עושה בחי' הביטל ביותר כו'. וכמו בהתבוננות דיחו"ע, איך דכולא קמי' כלא חשיב³⁸, שא"א להיות בבחי' ראי' ממש, רק בנשמות היותר גבוהות שהן נשמות דאצי' כו', מ"מ, צריך כאו"א להשתדל כמה שיש באפשרי להיות בזה בחי' הראי' כו'. והוא, דמבשרי אחזה אלקה³⁹, כמו שהאדם רואה בעצמו שהדבור שלו הוא מורגש אל הזולת, והוא בחי' היש גבי זולתו, משא"כ המח' שנעלם מהזולת, ה"ז גבי הזולת בבחי' אין, כאילו אינו כו', וגבי עצמו, הרי המח' היא העיקר, שכל ההתגלות לעצמו הוא ע"י המח' דוקא, וכל הנהגתו והשליטה על האברים שלו הכל הוא ע"י המח' דוקא, והדבור הוא כדבר טפל אצלו, שא"צ לו לעצמו, וכלא חשיבא אצלו, הרי מה שגבי הזולת הדבור הוא היש, ומזה הוא מקבל, והמח' היא אין, הנה גבי עצמו הוא להיפך, שהמח' היא עיקר היש, והדבור הוא אין דכל"ח⁴⁰ כו'. וכן המח' לגבי השכל, וכידוע⁴¹ דאותיות המח' הן בחיצוניות השכל, אבל פנימיות השכל הוא שמאיר אור השכל ואין האותיות ניכרות כלל כו', הרי לגבי עצם השכל, גם אותיות המח' הן כלא, וכ"ש הדבור כו', וכ"ש השכל של הזולת, שהוא אצלו כלא ממש כו'. וכמו"כ יובן למעלה, שהנבראים הן בבחי' יש בעצמם, וגם ההארה אלקית שבקירוב אל הנבראים הוא בבחי' יש כו', ומה שלמעלה הוא בחי' אין כו', ובאמת למעלה הוא בחי' יש, וכל מה שלמטה הוא אין כו'⁴², והיינו דבי"ע הן בחי' יש בעצמן, ובחי' האצי' הוא בחי' אין אצלם, ובאמת נהפך הוא, דאצי' הוא בחי' יש, וכל דיירי ארעא כלא חשיבי כו'³⁸. וע"י ההתבוננות בזה באופן הנ"ל, שבא הענין בבחי' ראי' (הגם שאינו בבחי' ראי' חושיות ממש, כמו בענין שאו מרום עיניכם כו', דשם הוא בבחי' ראי' חושיות, איך שיש כח הא"ס בנבראים כו', וכאן אינו בבחי' ראי' חושיות ממש כו', ומ"מ הוא בבחי' ראי', דמבשרי אחזה כו', ורק מצד ריחוק והפלאות הענין אין זה בבחי' ראי' חושיות ממש כו'), יהי' הביטול באופן אחר ממש בבחי' ביטול פנימי כו'. וכ"ז הוא מצד מעלת הראי' על השמיעה כו'.

38) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

39) איוב יט, כו.

40) - דכלא חשיבי.

41) ראה סה"מ תרניט ע' נג ואילך. לקמן ח"ג ע' ואתיז

ואילך. ד"ה אמר רע"ק תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' לט ואילך).

42) ראה תו"א יתרו סת, סע"א ואילך. לקו"ת פ' ראה כג,

ד. לעיל פ"ב (ע' רסג ואילך). וש"נ.

35) ראה רד"ק ישעי' שם. ספר העיקרים מאמר שני פרק

יא. ספר החקירה להצ"צ סב, א ואילך. קג, א ואילך. אוה"ת

תשא ע' א'תתכה. סה"מ תרל"ח ע' עג. תרנ"ט ע' קצח ואילך.

ד"ה אין ערוך הב' תרצ"ד פרק ל (סה"מ תשי"א ע' 142).

36) ראה לקמן פש"ג (ע' ותרפד ואילך). וראה גם לעיל

פנ"ג. פפ"ז. פק"פ (ע' קכה. ע' רכד. ע' תקה).

37) = בשמים וארץ.

קיצור. וכדוגמת ראי' ודבור הוא גם בראי' ושמיעה, דאינו דומה שמיעה לראי', שתופס רק המציאות בהשגת שכלו, ובראי' תופס את המהות בראי'. ובעבודה הו"ע וראו מי ברא אלו, דבשו"א הגשמים נראה כח הא"ס בהתהוות, שנתהוו בדרך אין ערוך, שאינו נראה כ"כ בהתהוות האור, והוא בחוק הבורא. ובכל התבוננות צ"ל בבחי' ראי', גם בהביטול דחו"ע צ"ל בבחי' ראי', דמבשרי אחזה. וכמו הדבור לגבי הזולת יש, והמח' אין, ובעצמו המח' עיקר, והדבור כלא, וכן מח' לגבי מדות ושכל. וכמו"כ למע', אצי' עיקר היש, ובי"ע כלא. וע"י הראי' הביטול ביותר.

רסח) **והנה** ידוע⁴³ שע"י כח הראי' וכח השמיעה מתקרבים ומתחברים אל האדם דברים הנבדלים ונפרדים ממנו לגמרי כו', שהרי בכח הראי' הוא רואה דבר הגשמי, שהגשם הוא דומם, והוא נפרד לגמרי ממוח האדם, ואין לו ערוך כלל לגבי שכל האדם, וע"י הראי' שהוא מסתכל בהגשם, מתקרב הגשם אליו במחשבתו, עד שמציירו במוחו כו', ואעפ"י שאינו קירוב אמיתי, דהיינו שיהי' מהות הגשם במוחו, והיינו, שבאדם התחתון, להיותו נברא, א"א שמהות דבר הנפרד יוכלל בהכחות רוחניים שלו כו' (ובאכילה הוא שמהות הנפרד עולה ונכלל בו, וכמו צלילת הדעת הנעשה ע"י בשרא דתורא כו'⁴⁴). וזהו ג"כ שהרוחניות שבגשמיות עולה כו'), אבל עכ"ז, לגבי הפירוד הגדול שהי' תחלה, שהגשם מופרד מאד מן האדם, ה"ז התחברות, שע"י הראי' מתחבר אליו כו'.

והנה יש ב' דיעות באופן הראי'⁴⁵, הא', שמהעין יוצאים ניצוצי אור המגיעים אל הגשם, ורואה אותו במקומו שהוא שם, ולפ"ז, הראי' הרי תופסת מהות דבר הגשם ממש, רק שזהו הארת אור הראי' לבד כו'. והדיעה הב' הוא, שהדבר הנראה מצטייר בהעין, וכידוע⁴⁶ שהעין היא לטושה מג' רוחותי, והרוח הד' חשוך (כמו כסף הדק שבמראה), והדבר הנראה מצטייר בהעין כמו במראה, ורואה אותו בכח הראי' כו', ולפ"ז, מה שרואה הוא רק ציור הדבר, אבל הראי' הוא בכח עצם הראי' כו' (ולמעלה הכל הוא שמהות הדבר נראה, וכמ"ש במ"א שז"ע ב' הבירורים בירור ראשון ושני כו'⁴⁷, דבירור ראשון הוא שמברר את הדבר במקומו, והיינו שמפריד את הטוב ועולה בבחי' ביטול במדרי' הקדושה, אבל אינו נכלל עדיין באלקות כו', ובירור שני הוא שמתברר ונכלל באלקות, וזהו כמשל שנכלל ונצטייר בהעין, והיינו שעצם הדבר המתברר נכלל בעצם בחי' ש' מ"ה המברר, שזהו עד"מ עצם כח הראי' כו'). ואיך שיהי', הרי נעשה התחברות הנפרד אליו ע"י הראי' כו'.

וכן הוא בשמיעת האזן, ששומע דיבורים של זולתו, שהזולת הוא בחי' נפרד לגמרי ממנו, ואיך יהי' נתפסים במוחו קולות ואותיות דיבורי זולתו המגושמים כו', זהו ע"י כח

43 תקכג ואילך. תרל"ח ס"ע פד ואילך. תר"ם ח"א ע' שמג. ספר השיחות תורת שלום ע' 76.

44 ראה סה"מ תרל"ז שם. ע' תקעה. לעיל פקמ"ב (ע' שעג). וש"ב.

47 ראה שערי תשובה ח"ב קיט, ב ואילך. לעיל פרט"ז (ע' תרא). וש"ב.

43 בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן וסה"מ תר"כ"ח שבהערה 1. וראה גם אוה"ת נ"ך ח"ג ס"ע אשפח ואילך.

44 ראה ב"ק עב, א ובתוס' שם.

45 ראה רמ"ז לזח"ב רכה, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי הנחות תקע"ז ע' קמו. אוה"ת שה"ש ח"א ע' שיד. ס"ע שלא ואילך. ע' שלה. ע' שלט. ח"ג ע' תתפו. סה"מ תרל"ז ח"ב ע'

ש"פ בלק, ה'תרד"ע

תשמה

השמיעה, שמחבר הדבור של הנפרד להיות נשמעים ומורגשים במוחו ומתאחדים עמו כו' (והדוגמא למעלה הוא מ"ש⁴⁸ הנוטע און הלא ישמע כו', שכל מעשה התחתונים במחדו"מ הכל עולה ונחקק למעלה, דכאשר מחשב מח' טובות או להיפך, וכן כשמדבר בדברי תורה ותפלה או דבורים שלהיפך, הכל עולה למעלה, והגם שהאדם הוא באין ערוך כלל לגבי למעלה, דאין ערוך הנברא לגבי הבורא כו', עז"א הנוטע און כו' היוצר עין כו', דאם למטה כך הוא, שהראי' ושמיעה מחבר אל האדם דברים הנפרדים ממנו לגמרי, כ"ש וק"ו שלמעלה הוא כן כו').

ונמצא שע"י הראי' והשמיעה מתחבר גשמיות הדבור ומעשה הגשם אל רוחניו נפש האדם כו'. רק שהשמיעה תופס דבר רוחני, שהרי הקולות ודיבורים המה רוחניים בעצם מהותם, רק שבאים במורגש, דהיינו שמורגשים אל הזולת כו', וזהו מפני שאור הנפש מצומצם בזה, דמשו"ז באים במציאות מורגש כו', אבל מ"מ ה"ז כח רוחני, שהרי אותיות אלו כמו שהן במח', שהאור הנפש מאיר שם יותר, הרי אינו מורגשים כו', וכמ"ש במ"א³⁴, ומאחר שתופס דבר רוחני, התפיסה היא רק במציאות הדבר, ולא בעצם מהותו כו', דכל תפיסה רוחנית היא בבחי' המציאות לבד. וכמו בהשפעת השכל, הרי מה שהמקבל תופס הוא רק מציאות השכל כו', דכשם שההשפעה מן המשפיע הוא רק הארה לבד, לא עצם מהות השכל, כנודע⁴⁹, דלכן אינו מתהווה מזה מהות שכל אצל המקבל כו', כמו"כ מה שהמקבל מקבל מן ההשפעה הוא רק הארה, שזהו בחי' חיצונית כו', דהרי לא קאים אינש אדעתי' דרבי' כו'⁵⁰, שהיא עומקה ופנימיותה, הגם שישנה בההשפעה כו'. ובאמת הרי השפעת הרב היא בחי' היולית לבד לגבי המקבל, ומשו"ז יכול להיות דשני מקבלים שמקבלים שכל א' מן הרב, וזה תופס באופן כך וזה תופס באופן אחר, וכמשנת"ל פי"ג⁵¹ בענין שמאי והלל, ששניהם קבלו מרב א', וזה קבל הענין לאיסור, וזה להיתר, דזהו מפני שהשפעת הרב היא היולית עדיין כו', וא"כ מובן, דמה שהמקבל תופס היא רק בחי' הארה לבד, דהיינו מציאות הדבר ולא העצמי כו'. משא"כ ראי' תופסת דבר גשמי, שהרי הגשם דעשי' כמו האבן וכדומה ה"ה גשמי בעצם מהותו, ונתפס ע"י הראי', הרי התפיסה בזה הוא שנתפס עצם המהות כו', דגם להדיעה הב' הנ"ל, ה"ז עכ"פ שמעצם הדבר מצטייר בהעין, ואין זה שתופס רק המציאות, ואינו יודע כלל את העצם איך הוא, ובראי' ה"ה יודע את העצם, כי זהו מה שמהות העצם מצטייר כמו שהוא כו'.

קיצור. והנה ראי' ושמיעה מחברים דברים הנבדלים אליו, שהרי הגשם הנפרד מצטייר במוחו ע"י הראי' (ב' דיעות, הא', שיוצאים נצוצי אור מהעין, הרי רואה עצם המהות, הב', שהדבר מצטייר בעין, הרי עצם כח הראי' רואה. ולמעלה הו"ע בירור ראשון, שבמקום המתברר, ובירור שני, שנכלל באלקות). וכן ע"י שמיעה מתחבר קול ודבור הזולת. ולמעלה הוא שהמחדו"מ שלמטה עולה ונחקק למעלה, דהנוטע אוזן הלא ישמע.

48) תהלים צד, ט. וראה אוה"ת נ"ך ח"ג ע' א'שפא ואילך.

49) ראה לקו"ת שה"ש לט, ג ואילך. לעיל פנ"ד (ע' קכט).

וש"נ.

50) סה"מ עזר"ת ע' סא ואילך. ד"ה ועתה שמע וד"ה הטא אלקי

51) ראה ע"ז ה, ב.

אזנך תרצ"ד (סה"מ קונטרסים ח"ב רעו, ב ואילך).

(51) ע' כח.

אמנם ע"י⁵² מתחבר דבר רוחני, וה"ז רק מציאות הדבר, וכמו גם בהשפעת השכל מקבל רק הארה (וההשפעה היא היולית), ובראי' מתחבר דבר גשמי, ה"ז שהעצם מצטייר אצלו.

רסט) **והנה** סיבת הדבר הוא⁵³, להיות דכח הראי' הוא מכח החכ', ושמיעה מבינה, כנודע⁵⁴. והנה, כח הבינה הוא בחי' התפשטות לבד, דעש"ז נק' רחובות⁵⁵ הנהר⁵⁶, דמרחב הנהר הוא התפשטותו לבד כו', דמקום המשכת המעין הנובע זהו גוף ועצם הנהר, ואינו במרחב כלל כו' (וגם אורך המשכה אינו עצם הנהר, כ"א עומק נביעת המעין זהו עיקר מוצא המים כו', ומה שנמשך באורך ה"ז ג"כ רק התפשטות, לא העצם ממש כו', רק שבאורך הוא שהעצם נמשך והולך כו', משא"כ הרוחב אין זה שהעצם נמשך כו', וכמ"ש במ"א⁵⁷), ומה שהנהר מתרחב לצדדין ה"ז התפשטות לבד כו' (ושם נהר הוא דבר הנמשך ומתפשט, וכמו ונהרו אליו כו'⁵⁸, וזהו רחובות הנהר כו'), וכמו"כ כח הבינה, דענינו הוא השגה, ה"ז בחי' התפשטות לבד כו'. ולכן, התענוג שבבינה הוא ג"כ בהתרחבות הענין דוקא, דכל מה שבא הענין בהתרחבות והתפשטות יותר, יש בזה תענוג יותר כו'. משא"כ החכ' הוא כח עצמי, ולכן החכ' היא בבחי' נקודה דוקא, בלי התפשטות, וכמו עומק נקודת המעין שהוא העצם כו'.

והגם דנקודת החכ' היא בבחי' מקור להשגה דבינה, וכוללת כל הפרטים המושגים דבינה כו', וא"כ ה"ז רק מקור ההתפשטות לבד כו', ונקודה דחכ' כוללת בעצמה כל פרטי השגה, וה"ז בחי' כלל ופרט, כנודע, וכל כלל ופרט הרי אין בכלל אלא מה שבפרט⁵⁹, הרי דנקודת החכ' כל ענינה שהיא בבחי' מקור להשגה דבינה, ומה שהוא מקור להתפשטות הרי אין זה עצמי כו', הנה לבד זאת שגם בנקודת החכ' כמו שהיא בבחי' שכל גלוי יש בזה עצמות שלמעלה מהשגה, ואינו בא בהשגה, והוא דקות הענין, והאור המאיר בהענין בעת שנופל לו השכל החדש, הרי אור זה אינו מאיר בהשגה, וכידוע שבעת ההשגה מתעלם האור (דיא רייכקייט) שבהנקודה, וגם אחר ההשגה, בנקודת התמצית, שיש בזה ג"כ ריבוי אור, ה"ז האור הבא ע"י השגה דוקא, לא האור שהי' מאיר בתחלה בהנקודה כו', ורק כאשר בא עוד הפעם אל הנקודה (כשזהו לצורך השגה פנימיות יותר כו'), מאיר בו האור הקודם שבהנקודה כו', וכמ"ש במ"א⁶⁰, הרי שגם בהשכל גלוי דחכ' יש בזה עצמיות שלמעלה מבינה כו', הנה לבד זאת, הרי בחי' שכל גלוי דחכ' אין זה עיקר ענין החכ' כו', שהרי כל ענין החכ' הוא בחי' אין וביטול, שזהו היפך ענין ההתפשטות, שהוא בחי' יש ומציאות כו', וכמ"ש במ"א⁶⁰, ומה שהחכ' הוא בחי' שכל גלוי, זהו רק מה שנמצא מבחי' החכ' ענין השכל כו', להיות שהחכ' היא בחי' ידיעה עכ"פ, לא כמו המדרי'

תקמה

(52) = על ידו (ע"י שמיעה).
 (53) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן וסה"מ תרכ"ח שבהערה
 1.
 (54) ראה זח"ג קח, ב ובהגהות הרח"ו שם. רמ"ז, מקדש
 מלך וביאורי הזוהר לאדמו"ר האמצעי לזוהר שם (קסז, ג
 ואילך). תו"א מקץ מ, א. משפטים עה, א. סה"מ תרל"ז ח"ב ע'
 תנט ואילך.
 (55) ראה זח"ג קח, ב ובהגהות הרח"ו שם. רמ"ז, מקדש
 מלך וביאורי הזוהר לאדמו"ר האמצעי לזוהר שם (קסז, ג
 ואילך). תו"א מקץ מ, א. משפטים עה, א. סה"מ תרל"ז ח"ב ע'
 תנט ואילך.
 (56) ראה זח"ג קח, ב ובהגהות הרח"ו שם. רמ"ז, מקדש
 מלך וביאורי הזוהר לאדמו"ר האמצעי לזוהר שם (קסז, ג
 ואילך). תו"א מקץ מ, א. משפטים עה, א. סה"מ תרל"ז ח"ב ע'
 תנט ואילך.
 (57) ראה אמרי בינה פתח השער פ"ג ואילך (ב, ג ואילך).
 לקמן ח"ב ע' ותתקמד. סה"מ עזרת ס"ע צא.
 (58) ישע"י ב, ב.
 (59) פסחים ו, ב. סנהדרין מה, סע"ב. ובכ"מ.
 (60) ראה סה"מ תרנ"ח ע' יב ואילך. תרס"א ריש ע' קסה.

שלמעלה מהחכ', כמו הרצון (ולמעלה הוא בחי' הכתר), שאינו בבחי' ידיעה כלל כו', והיינו שזהו למעלה מענין הטעם והדעת כו', והחכ' היא בבחי' טעם וידיעה כו' (וזהו שנקודת הכתר היא בלי שום ציור כלל, והנקודה דחכ' היא בבחי' ציור עכ"פ כמו אות יו"ד, להיותה בחי' ידיעה כו', ועמשנת"ל פקס"ג⁶¹), וע"כ נמצא מזה נקודת ההשכלה, שזהו שכל גלוי, המקור לבינה, וכוללת כל הפרטים שבבינה כו', אבל אין זה עצמות החכ' כו', דעצם החכ' היא הידיעה שע"י הראי' בעצם אלקות, שזה מובדל בערך מהשגה דבינה כו', כנודע, וגם בנקודת ההשכלה גופא, הנה מצד החכ' ה"ז בבחי' הנחה שכליות כו', וכמשנת"ל פמ"ב⁶². הרי שהחכ' הוא כח עצמי, שהרי גם בהשכל גלוי דחכ' יש בו אור עצמי שלמעלה מהשגה כו', ועיקר ענין השכלי שמצד החכ' הוא רק הנחה שכלי כו', ובעצם מהותה, החכ' היא ידיעה שע"י הראי' כו'. ובפרט לפי משנת"ל פר"ג⁶³, דכח החכ' הוא מעצם הנפש, שנק' נפש המשכלת⁶⁴, לפי שהיא חכ' בעצם מהותה כו', רק שהחכ' בא בבחי' כח שהוא חוץ לעצם הנפש כו', אבל באמת הוא עצמות הנפש כו', וע"כ, גם כמו שבא בבחי' כח הוא כח עצמי כו'.

וזהו סיבת ההפרש בין ראי' לשמיעה, דשמיעה שהיא בחי' בינה, שזהו רק כח מתפשט לבד, ה"ז תופס רק דבר רוחני, דהיינו רק בחי' המציאות לבד כו', וראי' שהיא בחי' חכ', שזהו כח עצמי, ע"כ תופס דבר גשמי שהוא דבר עצמי, ותופס עצם מהות הדבר כו'⁶⁵.

ולחיות שהראי' היא מכח החכ', שהיא כח עצמי, לכן אנו רואין דבראי' מתלבש עומק המח', שכל עצמותו נמשך ומתלבש במח' זו כו', דכשם שבפעולת הראי' והשמיעה הרי הראי' תופס העצמי, ושמיעה תופס המציאות כנ"ל, כמו⁶⁶ בהתלבשות בהם, הנה בראי' מתלבש עומק המח', שכל עצמותו נמשך בזה כו', וכמו בראיית איזה ציור נאה או בדבר האהוב לו, הרי כל עומק מחשבתו וכל עצמות נפשו נמשך ונדבק בזה, שא"א לו לזוז מזה כו', מה שלא יש באופן כזה בשמיעה כו', דהגם דבשמיעת איזה דבר שכל הרי מי שיש חוש לקבל, נכנסים הדברים במוחו היטיב והוא טרוד בזה בעומק מחשבתו כו'*, הנה זהו הטרדא בהשגה לבד, שזהו רק במציאות הדבר כו', וממילא אין כל העצמות שלו מקושר ודבוק בזה כו' (ובאמת ענין הטרדא בהשגה שמוטרד בזה, הוא בהשגה פנימיות דוקא, והיינו שההשגה והעומק הוא בעצם הענין המושג, לא בההשגה לבד כו', והיינו דטרדת נפשו אינו בההשגה, כ"א בעילוי ההשגה (דיא רייכקייט וואס אין דער השגה איז) ובעילוי הענין המושג כו', שבהשגה גופא הוא בחי' העצמי שבהשגה

(* (וכמ"ש מזה בקונט' ההתפעל' ⁶⁷ ⁶⁸).

61 ע' תמו.

62 ע' צג.

63 ע' תקסג ואילך.

64 ראה רמב"ן בראשית ב, ז. של"ה פג, ב. לקו"ת במדבר

טו, סע"ד ואילך. סה"מ תרנ"ג ע' רלד.

65 ראה תו"א מק"מ מ, א. סה"מ תרל"ח ע' תס. תר"ם ח"א

ע' כד. ע' שסג. וראה לעיל פי"ט (ע' מ ואילך).

66 כח: אוצ"ל: כמ"כ.

67 נדפס בספר מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' פב

ואילך.

68 על קטע זה כתב רבינו: „צ"ל" (= אין צריך להעתיק).

— ראה לעיל ע' יד הערה 50 בשוה"ג.

כו). ובד"כ הוא בחי' אור וכלי, דכל ענין המושג ה"ה בבחי' אור וכלי כו', וכל אור המתלבש בכלי אינו בחי' עצמי כו', וממילא גם בחי' העומק שבזה הוא רק בחי' חיצוני/לבד מהנפש כו'. משא"כ בראי', שאין זה בדרך אור וכלי, כ"א מה שכח העצמי רואה עצם הדבר, הנה כל עצמותו נמשך ונדבק בזה כו'. וכמו⁶⁹ עיניך יונים⁷⁰, שהיונים מסתכלים זב"ז ומתענגים מאד מזה כו'⁷¹ (וה"ז בבחי' המשכה שאין כן בשמיעה כו'), עד שיש כח בראי' והסתכלות להוליד, וכמו הסתכלות דבת היענה כו', וכמ"ש בע"ח שער הנקודים פ"א⁷², וכ"כ הבחי'⁷³, ואין זה רק מפני שמתלבש פנימית ועצמות הנפש במח' זו שבאה בהתלבשות בהבטת כלי העין, ונמשך בזה בחי' העצמות ממש כו'. וברוחניות הו"ע לאסתכלא ביקרא דמלכא⁷⁴, דבהסתכלות זאת נקשר ונדבק בכל עצם נפשו באוא"ס ב"ה, והו"ע אהבה בתענוגים, להתענג על ה'⁷⁵ עד כלותה ממש כו', שהיא למעלה באין ערוך לגבי האהבה שע"י השגה והתבוננות כו'. וכידוע ההפרש בין אהבה דאברהם לאהבה דאהרן, דאהבה דאברהם, עם היותה ג"כ בבחי' ביטול דיחוד⁷⁶, דכולא קמי' כלא חשיבא כו', ה"ה נק' אהבת עולם, שבאה ע"י התבוננות כו', ואהבה דאהרן היא בבחי' ראי', דאהרן אותיות נראה כו'⁷⁶, וכמ"ש בלקו"ת ד"ה בהעלותך הא'⁷⁷. וכמו"כ בחי' הראי' מלמעלה, וכמו יראה כל זכורך כו'⁷⁸, וכמו עיני ה' אל צדיקים⁷⁹, עין ה' אל יריאיו⁸⁰, שזהו בחי' גילוי המהות כו', שבהראי' דיראה כל זכורך נמשך להם גילוי אלקות על כל השנה כו'⁸¹, כמשנת"ל פרס"ה⁸² (ומצינו בראי' שפועל בגשמיות⁸³, וכמו הכניסה בה עין הרע כו'⁸⁴, וכמו נתן עיניו בו⁸⁵, שע"י הראי' לקח את הטוב שבו כו', וכמ"ש במ"א⁸⁶, וכמו⁸³ ראיית המעוברת שפועל בהולד כו'⁸⁷). וכ"ז הוא שבראי' נמשך בזה העצמות, ותופס בזה מהות העצם כו'.

(74) ראה זהר ח"א קצט, א. לת, א ואילך. ח"ב רמז, ב. לקו"ת שה"ש מא, ד.
 (75) ע"פ תהלים לז, ד. ועוד.
 (76) ראה זח"ג קג, רע"א ובמקדש מלך ורמ"ז שם. ספר השיחות תש"א ע' 152.
 (77) כט, ג ואילך.
 (78) משפטים כג, יז. תשא לד, כג. פ' ראה טז, טז. וראה חגיגה ב, א.
 (79) תהלים לד, טז.
 (80) שם לג, יח.
 (81) ראה לקו"ת ברכה צח, ב.
 (82) ע' תשלח.
 (83) ראה סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תיב.
 (84) ראה ב"ר פמ"ה, ה. פרש"י לך לך טז, ה.
 (85) ראה ברכות נח, א. שבת לד, א. ב"ב עה, א.
 (86) ראה אור תורה להרב המגיד סימן תע. הובא באוה"ת עקב ע' תרב.

(87) ראה ברכות כ, א. תנחומא נשא ז (בהוצאת באָבער – יג). במדב"ר פ"ט, לד. ילקוט שמעוני נשא רמז תשו. ירמי' רמז שו. בחיי ויצא ל, לח. סה"מ תרל"ז שם. וש"נ.

(69) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבערה (ע' רצז ואילך).
 (70) שה"ש א, טו, ד, א.
 (71) ראה לקו"ת שה"ש יד, ב. לד, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' קלז.
 (72) וז"ל: „מצינו קצת כח בהסתכלות העין, כנראה בחוש העין בטבע, כענין ביצת בת היענה שנולד האפרוח על ידי הסתכלותה זמן מה, בלתי שתשב על הבצים לחממם כמו שאר העופות, וזה יורה היות כח ממשית בהסתכלות העינים". וראה שיחת ש"פ אמור תשמ"ז (התוועדות תשמ"ז ח"ג ע' 295): וצ"ע לתורך עם חכמת הטבע כו'. ואכ"מ.
 (73) ראה גם הקדמת הראב"ד לספר יצירה (ט, ד) – הובא במדרש תלפיות אות ח ענף חוקים: „כנף רננים* .. כי תעזוב לארץ ביציה ועל עפר תחמם [איוב לט, יג-יד] .. ועל עפר תקבץ הביציים ותחממם מן האויר בלתי שתגע בהם אך בראייתה אותם יתחממו וילדו מהם אפרוחים".

(* בתרגום ובהקדמת הראב"ד שם: תרגול ברא. ויש מפרשים – בת היענה (ראה ערוך השלם ערך בר יוכני). ועוד.

קיצור. וסבת הדבר, דשמיעה מכח הבינה, שהיא התפשטות ורחובות הנהר, ע"כ תופס ומחבר רק המציאות, וראי' חכ', שהיא כח עצמי, נקודה עצמית, הגם שהיא מקור להשגה, הרי גם בזה יש הדקות שאינו בא בהשגה, והעיקר היא הנחה שכליות, ועצם החכ' היא ראיית המהות שלמע' מהשגה, ולהיותה ידיעה, נמצא ממנה שכל. וגם נת' דחכ' היא מעצם הנפש, וע"כ תופס ומחבר העצם, ולכן בראי' נמשך עומק המח' ועצמות הנפש, משא"כ בשמיעה, גם בטרדת השכל, ה"ז רק השגה (ומ"מ ה"ז השגה פנימיות, שזהו העצם שבהשגה). גם בראי' הוא המשכת העצם, עיניך יונים, לאסתכלא ביקרא דמלכא, וכמו אהבה דאברהם הבאה מהשגה, ואהבה דאהרן מבחי' ראי'.

(ער) **והנה**⁶⁹ גם בהבל הדבור הגשמי באה כח המח' בהתלבשות, שאם אינו חושב מה שידבר, לא ידע מה ידבר, ובכל דבור ודבור מלובש מהמח' השייך לאותו הדבור כו', וגם מפנימיות המח' והרצון והתענוג מלובש בזה, וכמשנת"ל פרס"ג⁸⁸, אך מ"מ, אין גופה ומהותה של המח' נראי' כלל בדבור, אלא הוא בהעלם במוחו לבד, ומה שבהתגלות הוא הדבור כו'. ואע"פ שבהבל הדבור יוצא הפנימיות שבמוח ולב, וכמו המדבר מקירות לבו בתפלה⁸⁹, וכמו בדברי אהבה או בדברי חכ' כו', כנ"ל שם, ובודאי הדבור הוא באו"א מכמו כאשר אין בו בחי' הפנימיות, וכמו דברים היוצאים מן הלב כו' (וי"ל שגם האותיות הן באו"א בבחי' הרוחניות שלהם כו'), מ"מ, מה שבא בהתגלות הוא הדבור, רק שבהדבור יש בו אור עליון מהכחות הפנימיים, וכמו בדברים היוצאים מן הלב, שנראה ונגלה בזה הפנימיות כו', אבל אין מהות הכחות פנימיים עצמן מתגלים, כ"א ההתגלות הוא הדבור כו'. והיינו לפי שהדבור הוא כח נפשי, והוא בבחי' כלי אל הכחות המתלבשים בו, ה"ז מעלים על הכחות, שאינם מתגלים בזה, כ"א הדבור כו'. וכידוע בענין התלבשות הכחות זב"ז, שההתגלות היא הכח המלביש כו' (וכמו בע"ס דאצי', שא' במא' פתח אלי⁹⁰ ובהון אתכסיאת מבני נשא, דלהיותם בבחי' כלים לאוא"ס ב"ה, האור מתעלם ומתכסה עי"ז כו', ומשו"ז יכולים לקבל את האור כו', וכמ"ש הפרדס⁹¹ בפ"י לאנהגא ולאנהרא⁹² בהון עלמין כו'), וגם מה שמתלבש בזה, אינו העצמיות והמהות ממש של הכחות, כ"א התגלותן והארתן לכד כו', ומשו"ז ה"ה מתכסה ומתעלם בהדבור, שההתגלות הוא הדבור כו'. אבל בראיית העין, מהות ועצם המח' ומהות ועצם התענוג נמשך ומתגלה בזה, והיינו שההתגלות הוא עומק המח' והעצמות של הכחות, וגם עצמיות הנפש כו', ואין כאן התלבשות באיזה כח, כמו בהתלבשות המח' והכחות בדבור כו', כי כח הראי' אינו בדרך כלי אל הכחות, כ"א מה שנמשכים בדרך מעביר הראי', אבל ההמשכה וההתגלות הוא מהכחות כו', ומה שנמשך בזה הוא העצמית ממש כו'. ובזה יתרון גדול במח' שבהבטת העין לגבי המח' שבדבור כו'.

ח"ד תשמא, א.

92) ולאנהרא: נוסחא אחרינא בתקו"ז שם (ראה גם סה"מ אעת"ר ע' קסג. פרי"ר ע' לד. ד"ה בראשית ברא תש"כ (סה"מ תש"כ ע' כח)).

88) ע' תשלג ואילך.

89) ראה ברכות י, ריש ע"ב.

90) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

91) שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ה. וראה אוה"ת וירא

אך מצד אחר, יש יתרון במח' שבדבור על המח' שבהבטת העין, שהרי הראי' שבעין באה בהגשמה מכח הראי' הרוחניות, לפי חומר כלי העין שהוא גשמי, שמלבשת לראי' הרוחניות בלבוש גס שלה, שעייז באה הראי' הרוחניות בהגשמה כו', שהרי הראי' שכנפש מצ"ע אינה בערך לראות ראי' גשמיות, כ"א הראי' באלקות, וכמו מזלי' חזי כו'⁹³, שרואה הכרוזים העליונים וכה"ג⁹⁴, וכמ"ש במ"א⁹⁵, ועיי' התלבשותה בחומר העין ה"ה רואה ראי' גשמיות כו', וא"כ ודאי גם המח' הרוחניות שבמוח שבא בראי' זאת, מתלבשת בלבוש זה הגשמי, עד שבאה בשינוי המהות כמו מרוחניות לגשמיות כו', וא"כ, הרי המח' והעצמות בא בזה בבחי' דילוג גדול ממהות למהות כו'. משא"כ במח' שבדבור, הגם שאינו העצמות כו', והמח' מתעלמת בהבל הדבור, ומה שבא בהתגלות הוא הדבור כו', מ"מ, הרי אין המח' והכחות באים בזה בבחי' דילוג כו', לפי שהדבור הוא ג"כ כח נפשי, ע"כ אינו בדרך דילוג, וממילא יש בזה בחי' גילוי יותר, דעם היות שכללות הגילוי הוא הארה לבד, מ"מ, יש בזה יתרון, שהוא בבחי' גילוי, לפי שאינו בא בבחי' שינוי המהות כו'. וראי' לזה, שהרי דבור א"א להיות בלי מח', שא"א לו לדבר מה שאינו חושב (ובדבור המורגל שהוא בלי מח', היינו מהמח' שכבר נמשך בזה ונמצא בהדבור בהעלם כו'). ואם ידבר בלי מח', בלא דעת ידבר⁹⁶, וכמבולבל במחשבתו שמבולבל בדבור ג"כ, והכל א' ממש, משא"כ בראי', הרי יוכל לראות בעין ולחשוב מח' אחרת, עד שלא יכיר הדבר שראה, מפני שהי' בלא מח' עיונית, כ"א בהעברה לבד כו', ועם היות שבאמת אינו יודע מה שראה, הרי מ"מ ישנו להראי', ודבור א"א להיות כלל בלי מח' כו'. וזהו מפני שהעין הוא דבר זר לגבי המח', וע"כ יכול להיות גם בלא מח' כו'. והדבור אינו דבר זר, וע"כ א"א להיות בלא מח' כו' (וידוע ג"כ שהמח' ובפרט מח' פנימיות, בהכרח שיבא בדבור כו', וכידוע מהאריז"ל⁹⁷ שהראה זה לתלמידיו, ובראי' אינו מוכרח כלל שיבא כו', הרי מובן מזה איך שהדבור והמח' שייכים זל"ז, משא"כ מח' וראי' אינם שייכים זל"ז כו'), ומשו"ז בדבור הוא לא בבחי' דילוג, ובראי' ה"ז בא בבחי' דילוג כו'.

תקומה

אמנם יש יתרון גדול במח' שבהבטת העין, שכל פנימית שלו, וכן כל עצמיות הכחות, שם הוא כו', כנ"ל, רק שכלי העין מפסיק, שבא בלבוש ראי' גשמיות כו', כנ"ל, ומפני שכל הפנימיות והעצמות הוא בזה, ע"כ, עיי' הפסק העין, הגם שבא ממהות למהות, מ"מ נמשך בזה בחי' העצמות כו'. משא"כ במח' שבדבור, הגם שאין כאן דבר המפסיק, וה"ז בבחי' גילוי אור כו', ה"ז גילוי הארה לבד, ועיקר ההתגלות הוא הבל הדבור כו'.

וה"ז עולה בסגנון א' עם משנת"ל פרס"ו⁹⁸, בהפרש בין גילוי הפנימית שבפנים לגילוי בדבור, דבפנים מתגלה בחי' הפנימית יותר, אך כלי הפנים מפסיק, שבא בבחי' דילוג כו', וכן הוא הראי' והמח' שבעין כו' כנ"ל. ומח' שבדבור הוא ע"ד הנ"ל בגילוי פנימי הנפש בהבל שבדבור, והכל א' כו'.

פ"ב (ע' ה ואילך). וש"נ.

93 מגילה ג, א. וש"נ.

96 ע"פ איוב לד, לה.

94 ראה לקו"ת תצא לו, ד. האזינו עא, ד. שה"ש טז, ד.

97 ראה גם סה"מ עת"ר ע' כט. וש"נ.

לעיל פס"ו. פע"ז (ע' קסז). ע' קצא).

98 ע' תשלז ואילך.

95 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' לב ואילך. לעיל

ש"פ בלק, ה'תרד"ע

תשנא

וּע"פ הַנ"ל⁹⁹ מ"ש במד"ר⁸ ע"פ¹⁰ תחשכנה עיניהם כו'. דהנה¹⁰⁰ את זלעו"ז עשה אלקי¹⁰¹, דכשם שיש ראי' בקדושה, והו"ע לאסתכלא כו', כמו"כ יש ראי' בלעו"ז כו', וכמשנת"ל פרס"ט¹⁰² דראי' הוא כח העצמי, ונמשך בזה כל העצמות, לכן, מראות עיניהם של צדיקים⁸ מעלין אותן למעלה עליונה ביותר כו', ומראות עיניהם של רשעים⁸ בבחי' ראי' דלעו"ז, ה"ז מוריד את הנפש ביותר ר"ל. וזהו ג"כ ענין וירא בלק, דהנה בלעם ובלק היו לעו"ז דמשה ואהרן, דגבי משה¹⁰³ דלא קם עוד נביא בישראל כמשה¹⁰⁴, בישראל לא קם, אבל באוה"ע קם, ומנו בלעם¹⁰⁵, דמשה הי' בחי' הטוב דהבל, וכמ"ש¹⁰⁶ ותרא אותו כי טוב הוא, ובלעם הי' הרע דהבל כו'¹⁰⁷. ובלק הי' הלעו"ז דאהרן, דאהרן הי' שודמ"ט¹⁰⁸, ופעל בנש"י בחי' הראי', דאהרן אותיות נראה כו'⁷⁶, ובלק רצה להמשיך בחי' הראי' דלעו"ז, וזהו שארוז"ל¹⁰⁹ בא ללוק דמן של ישראל, פי' שרצה לבטל ח"ו תוקפן של ישראל, שזהו בבחי' הראי' דקדושה, שהוא תוקפן כו', וזהו וירא בלק בחי' ראי' דלעו"ז כו'. וביר"ג⁶ בשם הפסיקתא⁷, די'ש ראי' שהיא שמיעה, להיות דכללות ענין התהו הוא בחי' השמיעה, היינו בחי' ש' ס"ג כו'¹¹⁰, וא"כ, הרי בכללות ה"ז בחי' שמיעה (רק שיש בזה בחי' ראי' ג"כ כו'). ואומרו זאת גבי בלק, דהנה בלק הוא ל' חורבן ול' פרצה, וכמ"ש בישעי' סי' כ"ד א' הנה ה' בוקק הארץ ובולקה, ופירש"י בולקה מחריבה, ובנחום סי' ב' י"א כתי' בוקה ומבוקה ומבולקה, ופרש"י מבולקה מפורצת, והיינו בחי' התהו, שזהו מה שבונה עולמות ומחריבן כו'¹¹¹, והיא מפורצת, בלי חומה, היינו בחי' בל"ג כו', דאם אני חומה¹¹² זו תורה כו'¹¹³, ובחי' התהו הוא בלי חומה כו'¹¹⁴, ולהיות שבלק מורה על בחי' התהו, ע"כ אומר כאן יש ראי' שהיא שמיעה כו', ומ"מ כתי' וירא בלק, שרצה להמשיך ח"ו בחי' ראי' דלעו"ז כו'. והנה בלק סבר לפי ששרשו מבחי' התהו שקדם לתיקון, א"צ להיות מתיירא מישראל, שהן בחי' התיקון כו'. והגם שידע מיצי"מ, מ"מ לא נתיירא מזה, כי הי' מואב מלוט¹¹⁵, זרע שם¹¹⁶, משא"כ מצרים הן מכנען¹¹⁷, גקה"ט, אבל הוא מק"נ, חשב שמעצמו יתברר, שלא ע"י התיקון כו'. אך וירא בלק את אשר עשה ישראל לאמרי, דהנה כתי'¹¹⁸ אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי, בצלותי ובעותי¹¹⁹, שהן הכיוריים שע"י תורה

99 הנ"ל: אוצ"ל: הנ"ל יובן.

100 בהבא לקמן – ראה ד"ה וירא בלק באוה"ת ובסה"מ תרכ"ט שבהערה 1.

101 קהלת ז, יד (ושם: האלקים). וראה תניא רפ"ו.

102 ע' תשמז.

103 דגבי משה: אוצ"ל: דגבי משה נאמר.

104 ברכה לד, י (ושם: נביא עוד)..

105 ספרי וילקוט שמעוני (רמז תתקטו) עה"פ. במדב"ר פי"ד, כ. זח"ב כא, ב.

106 שמות ב, ב.

107 לקוטי תורה להאריז"ל ר"פ בלק. הובא בסה"מ תרכ"ט שבהערה 1.

108 = שושבינא דמטרוניתא (ראה זהר ח"א רטו, ב. ח"ב מט, ב. ח"ג כ, א (ברע"מ). נג, ב. ערה, ב (ברע"מ). תורה אור ר"פ תצוה (פא, א ואילך). הוספות קי, א.

109 ילקוט ראובני ופסיקתא זוטא שבהערות 6-7.

בעל הטורים בלק כא, ב.

110 ראה עץ חיים שער ד (שער אח"פ) פ"ג. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי רנו, א. ועוד.

111 ראה ב"ר פ"ג, ז. פ"ט, ב.

112 שה"ש ת, י («אני חומה». ובנוסח הושענות: «אום אני חומה»).

113 פסחים פז, א.

114 ראה אוה"ת בשלח ע' תרפד ואילך. סה"מ תרכ"ט ע' ס ואילך.

115 ראה וירא יט, לו.

116 ראה נח יא, יכו.

117 מצרים הן מכנען: בסה"מ תרכ"ט שבהערה 1: «מצרים מכנען». ובאוה"ת שבהערה הנ"ל: «מצרים כנען» (היינו ששניהם – בני חם (נח י, 1) – הם מגקה"ט).

118 ויחי מת, כב.

119 תרגום אונקלוס עה"פ (ושם: ובבעותי).

ותפילה¹²⁰, והיינו הבריורים דק"נ, הרי שהבריורים דק"נ הן ג"כ ע"י התיקון דוקא, וע"כ ויגר מואב כו'. וזהו וירא בלק, בחי' ראי' דלעו"ז, ראי' שהיא שמיעה, דהיינו בחי' התהו כו', ולהיותו מבחי' ק"נ, ע"כ לא נתפעל מיצי"מ, וכאשר ראה את אשר כו' לאמרי, מזה דוקא נתפעל, ומייחס הפעולה לישראל, בחי' התיקון כו'.

תקומט

קיצור. והנה גם בדבור מתלבש המח' והפנימיות, כמו בתפלה מקירות הלב, ה"ז רק הארה, וההתגלות הוא הדבור, כי הוא בחי' כלי, וכמו בהתלבשות הכחות זב"ז, שההתגלות הוא המלביש, וראי' אינו בבחי' כלי, ונמשך ומתלבש בזה העצם. והיתרון בדבור, שהוא רוחני, וע"כ הוא גילוי, וראי' גשמי, שבא העצם בשינוי המהות. ולכן דבור א"א בלי מח', וראי' אפשר בלי מח'. ומ"מ, בראי', העצמי ממש נמשך בדרך דילוג. וזהו וירא בלק, תחשכנה עיניהם, מראות עיניהם של רשעים, בלעם ובלק, מוריד אותם, שבזה הוא עומק רע, ומראות עיניהם של צדיקים, משה ואהרן, מעלה אותם, שהוא עומק טוב.

בס"ד. ש"פ פנחס, תרד"ע

וידבר ה' אל משה לאמר צו את בני ואמרת אליהם את קרבני לחמי כו' ואמרת להם זה האשה כו'.² וצ"ל מהו אומרו צו את בני, הלא אומר אח"כ ואמרת אליהם, וא"כ למה להקדים תחלה צו את בני. גם צ"ל מה"ע ואמרת ב"פ, ואמרת אליהם את קרבני לחמי כו', ואמרת להם זה האשה כו'. ובמד"ר פ' נשא פי"ב אי, בשעה שא"ל הקב"ה את קרבני לחמי, אמר משה, מי יוכל להספיק לו קרבנות כו', שנא' ולבנון אין די בער וחיתו אין די עולה, א"ל הקב"ה איני מבקש לפי כחי, אלא לפי כוחך, זה האשה אשר תקריבו כבשים כו'. ומשמעות הענין, דמ"מ ההמשכה מלמעלה היא לפי כחו ית', דע"י שישאל עושה לפי כוחך, נותנין מלמעלה כפי כחו כו'. וכן הוא במד"ר כאן פ' פנחס,³ כתי' שדי לא מצאנוהו שגיא כח, וכתי'⁴ הן אל ישגב בכחו כו', כיצד יתקיימו שני המקראות הללו, אלא כשהוא מבקש אינו מבקש אלא לפי כחו, וכשהוא נותן נותן לפי כחו כו'. וצ"ל איך ע"י שעושין ישראל כפי כוחך, ממשיכים כפי כחו, שאין זה בערך כלל כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת'⁵ ל⁶ בענין הארת פנים והבל הדבור, וכן בראי' ושמיעה ודבור, שיש בכ"א יתרון מה שאין בזולתו, והוא, שבהארת פנים נמשך מבחי' עצמות ומהות הנפש, וכן בראיית העין, רק שהפנים והעין החומרי מפסיק, שבא העצמות בדרך בקיעה כו', משא"כ בדבור, שאין בזה הפסק, אבל אין זה עצמות הנפש ממש, רק התפשטות והתגלות הנפש לבד כו'.

רעא והנה הדוגמא מכ"ז יובן למעלה,⁷ ההפרש בין ש' מ"ה היוצא ממצחא דא"ק, וש' ס"ג שהוא מהבלים דאח"פ⁸ דא"ק כו'. דהנה נת"ל פרס"ג⁹ בשם האגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח¹⁰, דש' ס"ג הוא מפנימיות א"ק, והכוונה שהוא בחי' אור פנימי, ולא אור חיצוני לבד, שהרי כללות השתל' הוא שנמשך מבחי' א"ק, רק שזהו אור חיצוני, בחי' הארה לבד כו', אבל ש' ס"ג הוא בחי' אור פנימי, דלכן הוא בא שלא בסדר והדרגה, להיותו אור פנימי ועצמי כו'. וזהו יתרון מעלת התהו על התיקון, דאורות דתיקון הן שבבחי' סדר והדרגה, והן האורות דסדר השתל' כו', והאורות דתהו שבאים שלא בהדרגה, יש בהם היתרון על בחי' התיקון כו', וגם האור בא בגילוי, שלא בבחי'

תקנ

(5) ישעי' מ, טו.
 (6) פכ"א, כב.
 (7) איוב לו, כג.
 (8) שם לו, כב.
 (9) ראה גם סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תו ואילך.
 (10) פרס"ז ואילך (ע' ותקמא ואילך).
 (11) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה

(1) המאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה והנה יש להבין כו' דמלכא משיחא במאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' חצר ואילך*. ד"ה וידבר אלקים גו' וארא תרל"ה (סה"מ תרל"ה ח"א ע' מח ואילך) – כנסמן לקמן בהערות.
 (2) פינחס כח, א"ג.
 (3) ראה לקו"ת פינחס עו, ג.
 (4) פיסקא ג.

.1

(12) = דאיון חוטם פה.
 (13) ע' ותקלג.
 (14) קנו, ב.

(* שמויטד, כנראה, על מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' תקלז ואילך).

לבוש המעלים כו', והיינו שאין דבר המפסיק על האור, וכמשנת"ל פרס"ה¹⁵ במשל הבל הדבור, שאין בו הפסק כו', וכמו"כ הוא בש' ס"ג, דהיינו בחי' אורות דתהו, שאין בהם דבר המפסיק, ומאיר האור בגילוי כו'. וזהו הטעם מה שלא הי' האור בבחי' התלבושות בכלים, דהנה, בכדי שיהי' התלבושות האור, בהכרח שיתעלם האור בבחי' לבוש כו', דלבד מה שהכלים מלבישים ומכסים את האור כו', הנה האור עצמו מתלבש בבחי' לבוש, שעיי"ז יהי' באפשר שיתלבש בבחי' הכלים כו'. והו"ע הנקודות דש' הוי', שזהו בחי' הלבוש כו', והן פרטי השמות דע"ב ס"ג מ"ה כו', דהנקודות הן במלואי השם דהוי', כמ"ש הפרד"ס שער השמות פ"א, וידוע דהשמות הן המחברים האורות עם הכלים, כמ"ש במ"א¹⁶, והיינו שהשמות הן לבושי האור, שעיי"ז יהי' התלבושות האור בהכלים כו' (ועמשית"ל פ"ז¹⁷). ובתהו הוא שנמשך האור בגילוי בלי לבוש המעלים, ע"כ לא הי' בבחי' התלבושות בכלים כו'. והגם שנת"ל פע"ר¹⁸ דבהבל הדבור, גם כשיוצא מקירות הלב, שניכר בזה בחי' פנימיות הכחות, אין הכחות עצמן מתגלים בזה, רק ההתגלות הוא הדבור כו', הנה באמת עיקר הענין הזה הוא במדרי' דתיקון כו', וכמו המשל דהתלבושות הכחות שנת' שם, ה"ז בבחי' התיקון כו'. ולענין ש' ס"ג דתהו, הוא כמו שעל הבל הדבור גופא לא יש דבר המפסיק, דכמו"כ הוא בבחי' ש' ס"ג, שזהו בחי' הבל הפה, שאין בזה הפסק, ונמשך בגילוי בלי לבוש המעלים כו', וגילוי האור הי' כמו שהוא בשרשו ומקורו, לפי שאין זה בחי' העלם וגילוי, שהגילוי הוא רק הארה מההעלם, לא שההעלם עצמו נמשך, רק הארה ממנו כו' (והיינו כאשר נמשך בסדר והדרגה ע"י הצמצום כו'), אבל בתהו לא הי' בבחי' העלם וגילוי, כ"א דכמו שהוא בשרשו ומקורו כן הוא בא בהתגלות כו', וכמשנת"ל פרנ"ז¹⁹. וזהו שהיו בבחי' אורות מקיפים כו'. דהנה ידוע דאו"פ ואו"מ שניהם שרש המשכתם מהאו"ס שלפני הצמצום, רק ההפרש ביניהם, דהאו"פ נמשך ע"י הפסק הצמצום, וע"כ אין האור במהותו הראשון כמו שהי' לפני הצמצום כו', והאו"מ הוא שנמשך שלא ע"י הצמצום, היינו שאין הצמצום פועל בו כו', וע"כ הוא כמו בשרשו ומקורו, בחי' העגול הגדול שלפני הקו כו', דמשו"ז הוא בלי גבול ואין בו התחלקות כו'. וכמו"כ באורות דתהו שהי' אורות מקיפים, זהו מפני שהמשכתם הוא כמו שהן בשרשן כו'. וזהו ג"כ מה שהש' ס"ג הוא מפנימיות א"ק דהיינו שההתגלות הוא כמו בשרשו כו'.

אך כללות הגילוי אין זה בחי' עצמות א"ק ממש, דעם היות שזהו מבחי' פנימיות א"ק, היינו שאינו בחי' אור חיצוני כמו האור דסדר השתל' כו', וגם בא כמו שהוא בשרשו ומקורו כו', אבל בכללות זהו רק בחי' חיצוניות א"ק, וכמו שנת"ל פרל"ו²⁰ בענין עקודים ונקודים, דעם היות שהע"ס דתהו הן שהע"ס כמו שהן בעקודים יצאו ונתגלו, מ"מ, י"ל שזהו רק בחי' החיצוניות דעקודים כו', כמו"כ בבחי' א"ק ה"ז רק בחי' חיצוניות א"ק, בחי' התפשטות והתגלות לבד כו'.

(18) ע' תשמט.

(19) ע' תשיג ואילך.

(20) ע' תרנו.

(15) ע' תשלז ואילך.

(16) לקו"ת בהר מג, ב. הובא לעיל פרכ"ט (ע' תרלט)

בשוה"ג.

(17) פ': שו (ע' תרכג ואילך).

תקנא

אבל¹¹ בחי' ש' מ"ה החדש הוא בחי' באור פני מלך חיים²¹, בבחי' הפנימיות והעצמיות כו', וכמו שנת"ל פרס"ג¹³ בש' הע"ח²², דש' מ"ה החדש הוא מבחי' ש' ע"ב דא"ק, שזהו בחי' הטעמים דא"ק כו', דהיינו פנימיות ועצמות א"ק כו', וכמו שפנימית ועצמות הנפש נמשך ומתגלה בהפנים, כנ"ל פרס"ד²³, כמו"כ הו"ע יאר ה' פניו אליך²⁴, שבפנים העליון מתגלה כל הפנימית ממש כו'. אך כלי הפנים מפסיק, שהוא שבא כמו בבחי' דילוג ממהות למהות, כמח' שבעין כו', ומ"מ, בחי' העצמות נמשך בזה כו', רק שבא בדרך בקיעה, שבוקע הסתר כלי הפנים והמצח כו'. וכמו עד"מ²⁵ חבית המלאה, שכאשר תתמלא ביותר ולא תוכל להחזיק את המילוי, תבקע בבקעים וסדקים, ויצא המשקה דרך שם, והנה ודאי יציאת משקה זאת שיוצאת דרך סדק, מעט מזעיר הוא, וגם אין לה ערך עם כל מילוי החבית, כי הרי באה המשקה בכקיעה זו בצמצום גדול ודוחק גדול מאד, דודאי אינו דומה כלל למילוי החבית שאינו בצמצום כו', מ"מ, הרי סיבת הבקיעה היא מצד תגבורת המילוי ביותר, שאין הכלי יכולה להכיל כו', דמשו"ז יש יתרון מעלה בהבקיעה כו'. וכן הוא בבקיעת השערות שבוקעים את העצם הגולגלת, שהחיות שבהם מצומצם מאד, ולא כמו חיות שבאברים שהוא ממהות המוחין, משא"כ בהשערות שאין בהם חיות ממש כמו בהאברים, שהרי אין מרגישים כאב כשחותכין את השערות כו', והיינו מפני שבאים דרך בקיעה כו', ומ"מ, סיבת הבקיעה היא דוקא מחמת תגבורת שמלמעלה מהמוחין כו', ומה שאין מרגישים בהם כאב, זה גופא הוראה שנמשכין מלמעלה מהמוחין כו'.²⁶ דהנה, כללות החיות הוא במוח שבראש, ומשם נמשך החיות בכל האברים, וזהו שמוח החכ' מתפתח לל"ב שבילין²⁷, וכמו השביל הוא נתיב קצר שהולך ונמשך למרחוק, כמו"כ הל"ב שבילין דחכ' הן שבילין ונתיבות הנמשכים והולכים בכל חלקי הגוף, עד גם בצפורן שברגל, ולכן כל כאב מרגיש במוח שבראש, גם כאב שבצפורן, מפני שיש חיבור ושייכות לכל הכחות שבאברים עם מוח החכ', ע"י השבילין ונתיבות כו'. אמנם התפשטות זאת הוא מהמוחין, ששם משכן השכל, אבל למעלה מהמוחין, דהיינו בהחלל שלמעלה מהמוחין, ששם משכן כח המשכיל, בחי' ח"ס כו', אין שם הרגש כאב מהאברים, והיינו מפני שמו"ס לא אתפתחא לשבילין ונתיבות כו'.²⁸ ויניקת השערות הוא מהמותרי מוחין דמו"ס דוקא, וזהו הטעם שאין מרגישים כאב כשחותכין השערות, שהרי מ"מ יש בהם חיות בחלל השערות, רק זהו מפני ששרש המשכתן הוא מלמעלה מהמוחין, ע"כ אין בהם הרגש כאב כו'. הרי דסיבת הבקיעה הוא דוקא מתגבורת החיות כו'. וכמו"כ הוא בכל בקיעת אור, שהוא בחי' הארה מצומצמת, רק שבא מבחי' תגבורת האור דוקא כו'. וכמו אז יבקע כשחר אורך²⁹, דאור השחר בוקע את חשכת הלילה כו', דקודם עלות השחר

26) ראה אוה"ת וארא ע' קמת. סה"מ תרמ"ד ע' שמת ואילך. תרס"א ע' קסו. המשך תרס"ו ע' שמה. לעיל פר"ד (ע' תקסט). וראה גם לעיל פרס"ו (ע' תשלח ואילך).
27) ראה אד"ר בוז"ג קכה, ב.
28) אד"ר שם. וראה לעיל פקט"ז (ע' תס).
29) ישע"י נח, ח.

21) משלי טז, טו.
22) ראה עץ חיים שער ה (שער טנת"א) פ"א. שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ו. שער י (שער התיקון) פ"ב.
23) ע' תשלד ואילך.
24) נשא ו, כה.
25) וכמו עד"מ: לשון סידור עם דא"ח רנח, א עם שינויים קלים.

מתגבר החשך יותר³⁰, והו"ע קדרותא דצפרא³¹, וכמו אלביש שמים קדרות³², שהוא התגברות החושך כו' (וכמו³³ בעקבות משיחא חוצפא יסגי כו'³⁴, שהוא ג"כ התגברות החשך קודם גילוי האור דיום הגדול³⁵ שכולו אור, בכחי' אור עצמי כו'), ואז מתגבר האור ובוקע את חשך הלילה, שהבקיעה באה בתגבורת גדולה כו', ומה שמאיר הוא רק הארה לבד, אבל סיבת האור הוא מצד התגבורת דוקא כו', וממילא שההארה אינה הארה המתפשטת לבד, כ"א זהו אור עצמי, ונק' הארה לפי שמתעלמת, ואינה מאירה בגילוי ממש כמו שהיא בעצם. וזהו שאנו רואין בחוש, דבעלות השחר נוגה³⁶ האור הוא בתוקף יותר מאור השמש המאיר ביום, והיינו שאור וזיו השמש הוא רק הארה מתפשטת בלבד, ואור השחר הוא עצמי, ע"כ הנוגה בזה הוא ביותר, רק שמתעלם, ומשו"ז אינו בכחי' גילוי אור כו'.

קיצור. והדוגמא מכ"ז למעלה, הנה ש' ס"ג מהבלים דא"ק, ובאגה"ק שזהו מפנימיות א"ק, הכוונה רק³⁷ הארה כמו בהשתל', כ"א עצמות האור, שזהו מעלת אורות דתהו שאינם בכחי' גילויי העולם, שנמשך הארה, וכתהו נמשך העצמות. ולכן היו או"מ, דאו"פ הוא שנמשך ע"י הצמצום רק הארה, ואו"מ הוא כמו שלפני הצמצום. גם נמשכו שלא ע"י לבוש, כמו הבל הדבור שאין בו דבר המפסיק, ולכן לא נתלבשו בכלים, שזהו ע"י לבוש, והו"ע הנקודות דש' הוי'. וכ"ז עצמות דחיצוניות א"ק. אבל ש' מ"ה הוא פנימיות ועצמות א"ק, בחי' ש' ע"ב, רק שבא ע"י בקיעה, וכמו חביות המלאה, הרי הבקיעה ע"י תגבורת, וכן בקיעת השערות הוא מלמעלה מהמוחין, ולכן כשחותכין אינו נרגש כאב, וכללות החיות הוא במות, שמתחבר עם האברים ע"י הנתיבות, ומו"ס לא אתפתחא לשבילין. וכמו בקיעת השחר, שהנוגה הוא ביותר. וכן בקיעת ש' מ"ה הוא מהעצמות, רק שמתעלם.

תקנב

ערב) ולהבין ענין המשכה זו שהוא אור עצמי רק שמתעלם, יובן זה מהמשכה עצמיות להוליד בדומה, שכל עצמיות האב נמשך בהבן³⁸, עד שמתדמה אליו ממש בכל הכחות והחושים שלו, מ"מ, הרי אין זה שמתגלה ממילא בהבן, כ"א ע"י היגיעה דוקא, שכאשר הבן מתיגע בהכחות שלו, אז מתגלים, ולא כמו גילוי הארה שבא בגילוי ממש (וכמו בהשפעת השכל, הרי השכל בא בהתגלות ממש מן המשפיע, משא"כ בהמשכה העצמיות, שאינה באה בהתגלות ממש שיהי' הגילוי ממילא, כ"א ע"י יגיעה דוקא), והיינו מפני שבאה ע"י השפעה גשמיות, ה"ז מתעלם כו'. וכאשר הבן מייגע עצמו, יוכל להיות שיהי' אצלו ההתגלות עוד יותר מאצל האב, וכמא³⁹ יפה כח הבן כו', וזהו מפני שהאב

(30) ראה כלי יקר שמות ו, א. מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ס"ע ג. אה"ת במדבר ע' מד ואילך. שיחת שמע"צ ושמח"ת תרצ"ד (לקו"ד ח"א סח, א). וראה מדרש תהלים כב, ד (הובא באוה"ת שם). זח"ג רמט, א.

(31) ראה זהר ח"א מ, ב. קע, סע"א. ח"ג רמט, א. מאמרי אדמו"ר הזקן שם.

(32) ישע"י נ, ג.

(33) ראה גם שערי תשובה קיט, א. מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' רלו.

(34) סוטה מט, ב.

(35) ראה יואל ג, ד. מלאכי ג, כג.

(36) ראה רש"י פסחים ב, א (ד"ה וכאור בוקר).

(37) וק': אוצ'ל: לא רק.

(38) ראה לקו"ת שה"ש לט, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים

ח"ב ע' שעז ואילך. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ה, א

ואילך. יא, ד ואילך. רה, א ואילך. סהמ"צ להצ"צ ג, א ואילך.

(39) שבעות מת, סע"א. וראה גם לעיל פ"ג (ע' תקסה).

נותן לו העצמי שלמעלה מההתגלות, ומהעצמי הרי אפשר להיות הגילויים נעלים ביותר, אבל כ"ז בא ע"י היגיעה דוקא, ולא שמתגלה מעצמו, והיינו מפני שבא ע"י דבר המפסיק, שמתעלם העצמי כו', עד שיכול להיות ג"כ שלא יהי בדומה אל האב, וכמו שאמרז"ל⁴⁰ מפני מה בניהם של ת"ח אינם ת"ח כו'. והגם⁴¹ ששם יש טעם ע"ז, משום דקארי כו', זהו מפני שבת"ח הי' צ"ל בנו ג"כ ת"ח, משום דתורה מחזרת על אכסניא שלה⁴², וע"כ צריכים טעם ע"ז, אבל בלא זה, הרי יכול להיות שלא יהי הבן כמוהו כו'. ומ"מ, גם כאשר הבן אינו כמו האב, יש בו הכחות והחושים של האב באמת, רק שאינם מתגלים בו, והיינו מפני שהמשכה נתעלמה ביותר כו'. וי"ל שזה תלוי בהלבושים של או"א, כאשר הם חומריים ביותר, מתעלמת המשכה ביותר כו', דכאשר הלבושים המה לבושים דקים, ה"ז מסייע לו בהתגלות הכחות, וכמ"ש בסש"ב ספ"ב שגם נשמה גדולה צריכה להלבושים דאו"א כו', דעם היות שבהם מתעלם המשכה, מ"מ ה"ז מסייע בהגילוי כו', וכאשר הם עבים וחומריים ביותר, ה"ז מעלים ביותר כו'. ומובן מזה איך שהמשכה היא שהעצם נמשך, ורק מפני שנמשך ע"י דבר המפסיק, ה"ז מתעלם כו'.

ויובן כמו"כ ברוחניות, בענין הנשמות שהן עצמות אלקות, וכידוע ההפרש בין המלאכים ונשמות, שהמלאכים הן בחי' הארה לבד, אבל הנשמות הן עצמיים, ולכן גם בירידתן למטה הן עצם אלקות כו', ומ"מ, הרי התגלות אור הנשמה אינו שמאיר בהתגלות ממש, כ"א ע"י עבודה ויגיעה דוקא, ולא כמו המלאכים, שהאור הוא בהם בהתגלות ממש בלי שום עבודה ויגיעה כלל, ומתלהבים ומתלהטים תמיד באהוי"ר גדולה כו', משא"כ בנשמות שצריכים עבודה ויגיעה על כל דבר כו'. והיינו מפני שהמלאכים הן מזיווג רוחני⁴³, בחי' זיווג נשיקין, שזהו כמו הבל הפה, שאין בזה דבר המפסיק כו', ונשמות הן מזיווג גופני⁴³, בחי' זיווג זו"נ כו', שזהו כמו ע"י דבר המפסיק, שבזה מתעלם המשכה, ומשו"ז צריכים יגיעה כו', אבל המשכה בזה הוא שהעצמות נמשך כו'. ולכן באמת ע"י עבודה ממשיכים הנשמות המשכה נעלית הרבה יותר מהמלאכים, שממשיכים אור עצמי כו', וזהו דשירת המלאכים הוא קק"ק כו' מלא כה"כ⁴⁴, בחי' זו והארה לבד, ושירות הנשמות הוא שמע ישראל כו' ה' אחד⁴⁵, שזהו בחי' עצמות א"ס כו'. ולכן הנשמות דוקא ירדו למטה להאיר את העולם⁴⁶, וכמ"ש⁴⁷ נר ה' נשמת האדם כו', שזהו דוקא בכח הנשמות, לא בכח המלאכים, והיינו מפני שהן עצמיים וממשיכים בחי' אור עצמי כו', אבל זהו ע"י עבודה ויגיעה דוקא כו', והיינו מפני ההתעלמות שהעצמי מתעלם כו'. ומשו"ז יש נשמות שהן נשמות נמוכות שההתעלמות בהם ביותר, ונק' גסי הרוח, שהרוחניות היא בבחי' גסות כו', עד שהן נסרכים ונדבקים בגוף ונה"ב הנק' סרכות הריאה כו', וכמ"ש בלקו"ת ד"ה להבין ע' מי אל כמוך⁴⁸, וזהו מפני שהמשכה נתעלמה ביותר כו'. ומ"מ, גם

תקננ

(44) ישע"י ה, ג. וראה חולין צא, ב.

(45) ואתחנן ה, ד.

(46) ראה לעיל פע"א. ספפ"ה. פקנ"ה (ס"ע קפב ואילך. ע' רכט. ע' תטו).

(47) משלי כ, כו (ושם: אדם).

(48) דרושים לר"ה סב, א ואילך. וראה לעיל פקס"ב (ע' תמג).

(40) נדרים פא, א.

(41) ראה גם סה"מ תרל"ד ע' רמט. תרנ"ו ס"ע רמה ואילך.

(42) תרס"ד ע' ט. תרס"ח ע' כב. תרפ"ט ע' רמה.

(43) ב"מ פה, א.

(44) ראה עץ חיים שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש ד. שער

מ (שער פנימיות וחיצוניות) דרוש י. מקומות שצויינו בהערה

נשמות אלו יכולים להיות בבחי' ביטול ממש (ובהביטול דיחוי"ע כו', כמש"ש בד"ה הנ"ל), והיינו מפני שזהו המשכה עצמיות, רק שזהו שנתעלם ביותר כו'. וכן הוא בכל המשכות דנשמות, שזהו המשכה עצמיות, רק שמתעלם כו' (וי"ל דבזה יובן מש"א הבעש"ט ז"ל⁴⁹ דכשאתה תופס במקצת מן העצם אתה תופס בכולו, ולכאוי אינו מובן⁵⁰ מה"ע מקצת מן העצם, הרי העצם בלתי מתחלק לחלקים כו'⁵¹, ולפי הנ"ל י"ל, דזהו כמו שהעצם בא בהתעלמות, שבאמת הוא תופס בכל העצמות, רק מפני שמתעלם, ה"ז נק' מקצת מן העצם, שצריכים עבודה ויגיעה שתהי' ההתגלות, וע"י היגיעה הוא שמתגלה העצם כו'. וי"ל דע"י שמתעלם ה"ז בא בבחי' התחלקות, דהרי העצם בלתי מתחלק, וע"י שבא בהעלם, יש בזה התחלקות. וכמשי"ת איך שבהאר"ת ש' מ"ה יש בזה בחי' מ"ה דאצי' ומ"ה דברי' ומ"ה דיצי' ועשי' כו', דעם היות שהכל הוא ש' מ"ה, מ"מ יש בזה חילוקי מדרי' כו', וכמשי"ת בעזה"י⁵²). וז"ע הבקיעה שבא בתגבורת, שהעצם הוא הבוקע, ולהיות שבא בבחי' בקיעה, ה"ה מתעלם כו'.

קיצור. ויובן זה מהשפעה להוליד בדומה, שהעצמות נמשך, ולכן יכול להיות יפה כח הבן, ומ"מ, אין זה בבחי' גילוי אור, כ"א דוקא ע"י יגיעה, ויכול להיות שיהי' לא בדומה, והיינו מפני שמתעלם בלבוש גשמי. וי"ל שתלוי בלבושי או"א. וכן ברוחניות, הנשמות הן עצם אלקות, משא"כ המלאכים, ומ"מ, המלאכים מתלהבים באהוי"ר, מפני שהן מבחי' הבל הפה, ונשמות צריכים יגיעה, ומגיעים למע' הרבה מהמלאכים, ויש גם נשמות נמוכות, וביכולתם ג"כ לבוא לביטול דיחוי"ע. וכמו"כ הוא ש' מ"ה העצמי מתעלם. וי"ל שז"ע מקצת מן העצם, שזהו באמת כל העצמות, רק שמתעלם. וי"ל דאזי בא בהתחלקות, והכל הוא העצמות.

רעג) **והדוגמא** מזה למעלה, מבו' במ"א⁵³ שהו"ע בקיעת הקו"ט⁵⁴, דהאוא"ס שלפני הצמצום בוקע את חשך הצמצום, ונמשך ומאיר בבחי' קו"ח לאחר הצמצום כו', וידוע דאור הקו הוא בבחי' מיעוט האור לגבי האוא"ס שלפני הצמצום כו', דהאור כמו שהוא כלול בעצמותו לפני הצמצום הוא בבחי' ריבוי האור, ובעצם מעלתו הוא גבוה במעלה, עד שאינו עולה בשם אור כו', וכמ"ש בסש"ב⁵⁵ במשל אור וזיו השמש כמו שהוא בגוף כדור השמש, שהוא שם ביתר שאת וביתר עז בבחי' ריבוי האור כו', וגם הוא שם אין ואפס לגבי גוף מאור השמש, שאינו עולה בשם אור כו', שזהו ג"כ מעלה בהאור, שנגרש בו מקורו, עד שאינו עולה בשם אור כלל כו'. וכמשנת"ל פל"ז ול"ח⁵⁶

תקנד

(52) ראה לקמן ח"ג ע' וא'ערב. וראה גם לקמן פרק ערה (ע' ותקנט).

(53) ראה סה"מ תרנ"ג ע' רנט. תרס"א ע' קסה בשוה"ג. המשך תרס"ו ע' שמה ואילך. סה"מ עזרת" ס"ע קב ואילך. עטר"ת ע' שלב. ד"ה וחזקת תשכ"ח ס"ג (סה"מ מלוקט ח"ג ע' רכג. בהוצאה החדשה – ח"ד ע' קה). וראה פלח הרמון שה"ש יא, א ואילך.

(54) ראה גם שיחת שבת חוהמ"ס תשכ"ז (תורת מנחם התוועדויות תשכ"ז ח"א ע' 117 ואילך).

(55) פל"ג. וראה שער היחוד והאמונה פ"ג.

(56) ע' פא ואילך.

(49) כתר שם טוב (קה"ת, תשס"ד) סימן קיא. הוספות סימן רכו. ור"ש. וראה לעיל פר"ד (ע' תקע).

(50) ראה גם שיחת יום שמח"ת תשי"ב (תורת מנחם התוועדויות תשי"ב ח"א ס"ע 90 ואילך).

(51) ראה אמרי בינה שער הק"ש פ"ח ופי"ד. תר"ח וישב רו, א ואילך. סה"מ תרמ"ז ע' קב. עטר"ת ע' שעב. תרפ"ט ע' נו. תרצ"ז ע' 194. תש"ג ע' 110. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"א ע' קו: "כל עצם בלתי מתחלק א"כ כשאני תופס בקצה מן האחדות אני תופס בכולו". ועד"ז בפלח הרמון וירא נת, א בשם הבעש"ט.

בענין מיעוט וריבוי, שיש בזה ב' ענינים, בחי' מיעוט האור, ובחי' ירידת מעלתו בעצם מהותו כו', דכמו"כ הוא באור הקו, שהוא בבחי' מיעוט האור הרבה מכמו שהי' קודם כו', וגם ירד ממעלתו, שהוא כמו ממהות למהות כו'. והו"ע מה שבא בבחי' דילוג כו', והיינו שהצמצום לא הי' באופן כזה שישאר אור הקו (דאז הי' בבחי' מיעוט לבד כו'), כ"א בבחי' העדר האור לגמרי כו', דאור הקו שבא אח"כ בא בדרך דילוג, דהיינו שאינו כמהות אור הראשון כו', וכמו השערות שבאין מן המוח דרך הפסק עצם הגולגלת כו', וכמ"ש במ"א⁵⁷, ועי"ז בא האור באופן כזה שאפשר להתקבל בעולמות כו'. אמנם, סיבת הבקיעה הזאת הוא מחמת התגברות האור דוקא כו'. דהנה ידוע דלאחר הצמצום, שהו"ע סילוק האור והתעלמו במקורו כו', חזר אח"כ והאיר להיות בחי' גילוי אור כו', והיינו שהי' תנועה הפכית מן הצמצום, שהוא בחי' העלם האור, שחזר והאיר אח"כ כו', וכמ"ש במ"א⁵⁸. וצ"ל דמה שחזר והאיר לאחר הצמצום, הי"ז בבחי' תגבורת יותר מהאור שהאיר במקום החלל לפני הצמצום, וכמ"ש בע"ח⁵⁹ שהי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות כו', שהרי האור הזה נסתלק ע"י הצמצום כו', וא"כ מה שנמשך אח"כ אור שבקע את חשך הצמצום כו', בהכרח לומר שבא בבחי' תגבורת יותר מהאור הקודם כו', וכמא⁶⁰ גולל אור מפני חשך הבא אחריו כו', והיינו האור שלפני הצמצום, שנתעלם מפני חשך הצמצום כו', ואח"כ גולל חשך הצמצום מפני אור הוא אור הקו כו', שהן ב' בחי' אור כו', והיינו שהאור שאחר החשך אין זה רק האור שקודם החשך כו', כי, בכדי שיהי' המשכת הקודם⁶¹ מאחר שנסתלק, הרי צ"ל ההמשכה (מה שחזר והאיר) בכח עליון יותר כו', ובפרט בכדי לבקוע את חשך הצמצום, בהכרח שהאור הדוחה את החשך הוא בבחי' תגבורת יותר מהאור הקודם שגולל אור כו'.

והענין הוא⁶², דהנה כתי'⁶³ אל אלקי הוי' דבר ויקרא ארץ, ואי' בזוהר אחרי דס"ה ע"א, שהן ג' בחי' חג"ת, ש' אל חסד, כמ"ש⁶⁴ חסד אל כל היום, וש' אלקי גבו', ושם הוי' ת"ת. וביהושע סי' ק"ב כ"ב כתי' אל אלקי הוי' הוא יודע, ואי' בילקוט⁶⁵ שבג' שמות אלו נברא העולם, שנא⁶⁶ הוי' בחכ' יסד ארץ כו', ובג' שמות אלו הי' מ"ת, והן חב"ד. ואין זה סותר למ"ש בזוהר שהן חג"ת, די"ל שהן ג' ראשי ראשין, והן בחי' הצחצחות דאי' בפרד"ס שער הצחצחות פ"ג שהן ג' מדרי', לפי שכללות האצ"י נכלל בג' מדרי' חג"ת כו', ומהם נמשך לכח"ב שבכתר, ומשם לחב"ד דאצ"י כו', ובילקוט מדבר בבחי' הגילוי, שהן

57 ראה סה"מ תרס"א ע' קסו ואילך. לעיל פרס"ו ע' (שמיוסד, כנראה, על אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' קפט ואילך. וראה גם סה"מ תרמ"ח ע' רכד. תרנ"ד ע' י. תרנ"ו ע' שסו.

תרנ"ז ע' פה.

63 תהלים נ, א.

64 שם נב, ג.

65 ילקוט שמעוני יהושע שם (רמז לא): „שלש שמות הללו .. שבהם ברא את העולם שנאמר א"ל אלקים ה' דבר ויקרא ארץ. א"ל אלקים ה' שבהם נתנה תורה לישראל .. כנגד שלש מדות שבהן נברא העולם בחכמה בתבונה ובדעת, שנאמר ה' בחכמה יסד ארץ”.

66 משלי ג, יט.

57 ראה סה"מ תרס"א ע' קסו ואילך. לעיל פרס"ו ע' (שמיוסד, כנראה, על אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' קפט ואילך. וראה גם סה"מ תרמ"ח ע' רכד. תרנ"ד ע' י. תרנ"ו ע' שסו.

58 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' כה ואילך. אוה"ת

ענינים ע' קסו ואילך. סה"מ תרס"א שם. ע' קעח. תרס"ה ס"ע רנט ואילך. עת"ר ע' נב.

59 שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

60 ברכות ק"ש דערבית. ברכות יא, ב. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ע' תפג. תקס"ז ע' רמה. תורת חיים תצוה שית, ג. פלח הרמון ויקרא ע' תקלז (בשם אדמו"ר האמצעי). וראה ספר השיחות תרצ"א ע' 260.

61 הקודם: אוצ"ל: האור הקודם.

62 בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ה שבהערה 1,

חב"ד, ובזהר מדבר בשרשן, שהן בחי' ג' צחצחות כו'. וברש"י שרשן הן בחי' חג"ת הנעלמים שבאוא"ס לפני הצמצום כו', דהאור שהי' ממלא מקום החלל לפני הצמצום, הוא מבחי' חסד הנעלם, שהוא ש' אל כו', והצמצום הוא מבחי' גבו' הנעלמה, שהוא ש' אלקי' כו', והקו הוא ש' הוי', בחי' ת"ת הנעלם כו'. וכמ"ש בזהר"ק פ' בראשית על מאה"ז דט"ו⁶⁷, דיסוד דמל' דא"ס נק' בוצינא דקרדוניתא כו', כי יסוד דנוק' נק' נר לצוק בתוכה שמן הטוב כו', חוט הא"ס היורד בתוכה כו' מת"ת הנעלם כו'. ובמ"ח⁶⁸ מס' צמצום א"ס פ"א מ"ג כ', ושתף שרש דין זה במדת רחמים, במה שמשך בתוכו קו אור כו', הרי שהאור הראשון הוא מבחי' החסד כו', דאור הזה נתעלם ע"י הצמצום, שהוא בחי' הגבו' כו'. והיינו, דתחלה הי' הרצון להיות בחי' גילוי אור, והו"ע בחי' חסד כו', והי' הגילוי בבחי' א"ס וכלי גבול, דז"ע בחי' חסד שבא"ס, להיות הגילוי בבחי' א"ס כו' (במ"א⁶⁹ מבו' ההפרש בין חסד לטוב, דחסד מ"מ יש בו הגבלה כו', דענין החסד הוא להשפיע להראוי, רק שמדת החסד אינו מדקדק כ"כ באופן הראוי, ומי שהוא ראוי נותנים לו ריבוי השפעה ביותר כו', אך הטוב הוא הטוב בעצם, להשפיע גם לשאינו ראוי, וחסד הוא בבחי' הגבלה כו', אך בחי' חסד שבא"ס הוא להיות הגילוי בבחי' בל"ג כו'), ולא הי' בחי' כח הגבול ניכר כלל כו' (וגם בכח הגבול, שהן אותיות הרשימו, הי' בהם האור בגילוי ממש כו', שעיי"ז הי' בהם עילוי שלא הי' במציאות אותיות כלל כו'. וי"ל דמשנת"ל דהאור כמו שהי' כלול בעצמותו הי' בבחי' ריבוי כו', י"ל דשרשי האורות, שזהו שרש בחי' או"פ כו', הי' בהם היתרון ע"י בחי' הגילוי דאוא"ס הבל"ג כו', ועמשנת"ל פכ"ז⁷⁰ בענין האור העולה על כולנה כו'), ואח"כ הי' הצמצום, שזהו הרצון בהתגלות כח הגבול, והתגברותו על בחי' כח הבל"ג, בכדי שיהי' בחי' המציאות כו' (וי"ל מפני שבחי' החסד יש בו מ"מ בחי' הגבלה, דמשו"ז בחי' הגבו' מגביל את החסד כו', כמ"ש במ"א⁶⁹, ע"כ, גם בחו"ג שבא"ס, הגם שהחסד הוא בל"ג, כנ"ל, מ"מ יכול להיות התגברות הגבו' בבחי' הצמצום להעלים את האור כו'), ואח"כ נמשך הקו, שהוא מבחי' ת"ת הנעלם, שלמע' מבחי' חו"ג הנעלמים כו'. ובזהר"ק⁶⁷ אומר שהוא בחי' שמן הטוב, וידוע דשמן הטוב זהו בחי' פנימיות עתיק, וכמשנת"ל פר"ד⁷¹, והיינו כמשנת"ל במ"א⁷² ע"פ הידוע דת"ת עולה עד כתר, שזהו בבחי' פנימיות הכתר⁷³, דכמו"כ הוא גם בבחי' ת"ת הנעלם, שמגיע בבחי' פנימיות הכתר שבא"ס כו'.

תקנה

והכוונה והרצון בענין הקו הוא ההתחברות דבחי' גבול ובל"ג כו', שהרי האורות הן בבחי' מדה וגבול, שיש בהן ע"ס כו', ומ"מ הן בחי' בלי גבול, וכמשנת"ל פט"ז⁷⁴, דאין זה כח הגבול שבא"ס, כ"א מה שהא"ס הבל"ג שיער בעצמו להיות אור שבבחי' מדה וגבול, דמשו"ז הוא בבחי' אור כו', וכל אור הוא בבחי' א"ס כו', דהרי שרשי האורות, הגם

(72) ראה שערי אורה להר"י גיקטליא שער ה (סה, ב).
מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"ב ע' תרמה בשם הע"ח.
הקצרים ע' תקעט.

(73) ראה תורת חיים נח סה, ב. אוה"ת פינחס ע' א'קכו.
ראה לעיל פקיד"ד (ע' רחצ).
(74) ע' לג ואילך.

(67) = בזהר הרקיע פ' בראשית על מאמר הזהר דף טו
(עמוד א). הובא באוה"ת שה"ש ח"א ע' תל. סה"מ תר"ם ח"א
ע' קכו.

(68) = ובמשנת חסידים.

(69) ראה סה"מ עת"ר ע' קלו ואילך.

(70) ע' נו.

(71) ס"ע תקע.

שיש בהם ע"ס, הרי אינם במדרי' ניכרת כלל, ובבחי' התאחדות ממש כו', וכמשנת"ל פי"ט ובפרקים שאח"ז⁷⁵, וגם האורות כמו שהן באצי', ה"ה בבחי' א"ס להתפשטותן כו' (ועמשנת"ל פקס"א⁷⁶), והיינו לפי שהקו הוא מבחי' ת"ת הנעלם, דענין הת"ת הוא בחי' ההתכללות כו', וע"כ יש בהקו בחי' ההתכללות וההתחברות דבחי' גבול ובלי גבול כו'. ומפני שהוא הארה שבאה ע"י הצמצום בדרך דילוג, אפשר להתקבל בעולמות, ומ"מ הוא בבחי' א"ס כו'. וזהו מה שהקו כמו שבא בהתגלות, עושה ב' פעולות הפכיות⁷⁷, הא', אשר בכחו דוקא לאכללא שמאלא בימינא כו'⁷⁸, שהוא בחי' ההתכללות והיחודים בכל האורות המסתעפים מן כתר דא"ק עד מל' דאצי' כו', וכמא⁷⁹ אנת הוא דקשיר לון ומייחד לון כו', עד שע"י דוקא יוחלף האור בכלי שאינו שלו, כמו אור החסד בכלי הגבו' כו'⁸⁰, והב', שנק' בשם קו המדה דוקא למדוד כל האו"כ כו', ונת"ל פכ"ח⁸¹ שזהו מצד רושם הא"ס שבקו כו'. ולפי הנ"ל י"ל שזהו בהקו מצ"ע, היינו מצד שרשו מבחי' ת"ת הנעלם ומבחי' פנימיות ועצמיות א"ס, בחי' פנימית הכתר כו', דמשו"ז יש בו התכללות דב' הפכים דגבול ובל"ג, ועושה שני פעולות הפכיות כו'.

וז"ע בקיעת הקו שבא ע"י התגבורת דוקא, דהיינו מבחי' ת"ת הנעלם שלמע' מהאור הקדום כו'⁸², ומפני שבא בדרך בקיעה, דהיינו שבא בבחי' דילוג, ה"ה מתקבל בעולמות, להיות בהם בבחי' או"פ כו'.

קיצור. וז"ע בקיעת הקו, שבא בבחי' ירידה בעצם מהותו ע"י דילוג הצמצום, ולכן מתלבש בעולמות. והוא ע"י תגבורת האור. דהנה, מה שחזר והאיר, ה"ז אור שלמע' מהאור הקודם, וזהו גולל אור מפני חשך, וחשך מפני אור, ב' בחי' אור, דהאור הקודם הוא מבחי' חסד הנעלם, והיינו הרצון בהגילוי, שזהו בל"ג (והי' בגילוי גם בכח הגבול ובשרשי האורות). והצמצום, בחי' גבו' הנעלמה, והוא הרצון בהתגלות כח הגבול. והקו, מבחי' ת"ת הנעלם. והכוונה בו, חבור בל"ג וגבול, שהוא מאור הא"ס, ובא במדה וגבול, ולכן הוא בחי' קו המדה, וכל התכללות והתאחדות ע"י הקו, והוא מצד עצמו, להיות מבחי' ת"ת הנעלם, שמגיע בפנימיות הכתר, והו"ע שמן הטוב.

עדר) ועד"ז יובנ"י בבחי' הארת ש' מ"ה שבא בבחי' בקיעה דבחי' מצחא דא"ק, דסיבת הבקיעה הוא ע"י תגבורת האור דש' ע"ב, שזהו בחי' עצמות האור דא"ק, והוא בחי' עצמות ש' מ"ה כו', וע"י הבקיעה נמשך רק הארה לבד (ונק' הארת ש' מ"ה כו', ולא שהוא הארה לבד, כ"א שהוא מתעלם כו', כנ"ל), ובא בדרך דילוג כמו ממהות למהות כו', דהגם שאינו מהות אחר (דבד"כ בבחי' ש' מ"ה, להיותו בחי' אור עצמי, אין בו שינוי המהות כו'), ומ"מ אינו כמהות אור הראשון כו' (וכמו באור הקו בכלל, שאינו בבחי' מהות

75 ע' לט ואילך.

76 ע' תלו ואילך.

77 הבא לקמן הוא לשון שער היחוד פט"ו (קכ, ב) – עם

הוספות. וראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' כג ואילך.

אוה"ת ענינים ע' קסב ואילך.

78 ראה זח"ג קעו, א.

79 תקו"ז בהקדמה (יז, א).

80 ראה זח"א פז, רע"א ובמקדש מלך שם בשם האריז"ל.

וראה לעיל פי"ג (ס"ע כז ואילך).

81 ע' נט.

82 ראה גם ד"ה כימי צאתך תשי"ב (סה"מ מלוקט ח"ד ע'

רכט. בהוצאה החדשה – ח"ג ע' קסה).

אחר כו', וביותר הוא בבחי' ש' מ"ה, שבד"כ הוא בחי' פנימיות הקו כו'), ע"י שבא בבחי' דילוג כו'.

ומזה בא ההסתעפות דבחי' ש' מ"ה בנבראים ג"כ בבחי' דילוג המהות כו', דהביטול דש' מ"ה יש בכל הנבראים (והו"ע החכמה תעוז לחכם⁸³), אך אם הי' בחי' ביטול דמ"ה בנבראים בלי שינוי המהות, הרי הי' בחי' ביטול זה תמידי ועצמי בבחי' ביטול כל מציאותם ממש, ובלי הפסק כלל וכלל כו', לפי שהי' הביטול זה נכנס ויורד לתוך תוכם, בכל חלקי אבריהם מראש לרגל, בבחי' עצמיות ממש כו', והיינו שהי' נרגש בהם בחי' העצמות דא"ס בבחי' הרגש פנימי ממש גם בגופם החומרי, והיו בבחי' ביטול המציאות ממש כו', וכמו כל עצמותי תאמרנה מי כמוך כו'⁸⁴, וכמו שיהי' לע"ל, שיהי' בחי' פחד אלקי' על כל הברואים בבחי' ביטול עצמי ותמידי, וכמו ובאו במערות צורים כו' מפני פחד ה' והדר גאונו⁸⁵, הוא גילוי בחי' עצמות א"ס שיאיר בגילוי ממש לעתיד על כל הנבראים כו', וכמו שאנו מבקשים בר"ה⁸⁶ והופע בהדר גאון עוזך, בחי' רוממות העצמות דא"ס כמו שהוא מרומם בעצם כו', ובבחי' תגבורת העצמות, שז"ע גאון עוזך, יאיר בגילוי על כל יושבי תבל ארצך כו'⁸⁶, וכמו ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו'⁸⁷, ועי"ז יהי' פחד ה' עליהם גם בחומרם, בבחי' ביטול כל מהותם ומציאותם כו', וכמו פחד יצחק⁸⁸, שהי' עצמי ותמידי, להיותו מקרוב מאד כו', וכידוע בענין יראה פנימיות, שזהו בבחי' קירוב כו', וכמ"ש במ"א⁸⁹. אך עתה לא נמצא השפע דבחי' מ"ה בנבראים רק בדרך מעבר לבד, בכל אחד לפי ערכו כו' (ואין הכוונה שהוא בבחי' מעביר לבד, שהרי הארת ש' מ"ה הוא בבחי' אור פנימי, דזהו"ע דש' מ"ה בכלל הוא בחי' חכ', וחכ' הוא בחי' אור"פ כו', ואין זה כמו הארת בחי' א"ק שיש בכאו"א מישראל כו', שזהו בחי' אור"מ כו', וכמשנת"ל פס"א⁹⁰, אבל בחי' מ"ה ה"ה בחי' אור"פ, והביטול בזה הוא בחי' ביטול פנימי כו', ומה שנק' מעביר, היינו שאינו נרגש עצם ומהות האור כמו שהוא, כ"א בחי' המציאות לבד, ואינו נרגש בבחי' הרגש פנימי ממש כו').

וע"פ הנ"ל יוכן מ"ש צו את בני כו'. דהנה⁹¹ צו הוא ל' צוותא וחבור, והיינו לחבר את משה אל בני, דמשה הוא בחי' מ"ה⁹², וכמ"ש⁹³ ואנחנו מ"ה כו', ולהיות שצ"ל בחי' ש' מ"ה בכאו"א, ובפרט בנש"י שצ"ל בחי' הארת ש' מ"ה בגילוי, שיהי' בהם הביטול דמ"ה, ע"י התורה כו', ולפעול בחי' הביטול דמ"ה בעולם כו', ועז"א וידבר ה' אל משה צו את בני, שיהי' חבור בחי' משה עם נש"י כו'. ואח"כ אומר ואמרת להם את קרבני לחמי כו', דבקרבנות כתי'⁹⁴ אדם כי יקריב כו', אדם הוא בחי' מ"ה כו'⁹⁵, שהעבודה והבירור צ"ל ע"י ש' מ"ה כו'. ואמר משה מי יוכל להספיק כו', א"ל הקב"ה, איני מבקש לפי כוחי, אלא

תקנו

83 קהלת ז, יט. וראה גם לעיל פקכ"ט (ע' שלט).

84 תהלים לה, י (בדילוג השם).

85 ישע"י ב, יט (ושם: ומהדר).

86 תפילת העמידה דר"ה.

87 ישע"י מ, ה.

88 ויצא לא, מב.

89 ראה תורת חיים בשלח רכה, א.

90 ע' קנא.

91 ראה לקו"ת פינחס עו, א. עז, ב.

92 ראה גם תורת חיים שמות מג, א. וש"נ.

93 בשלח טז, ז"ח (ושם: ונחנו).

94 ויקרא א, ב.

95 ראה עץ חיים שער י (שער התיקון) פ"ג.

לפי כוחן כו', שהרי הארת ש' מ"ה בא בבחי' העלם, דעם היות שהוא בחי' העצם, הרי בא בבחי' בקיעה, שע"ז מתעלם, עד שכאו"א יש ביכולתו לקבל בחי' הביטול דש' מ"ה כו', וע"י העבודה לפי כוחן ה"ה נותן לפי כוחו, להיות שזהו מה שהעצם בוקע, ע"כ ההמשכה היא שהעצם ממש נמשך כו'. והגילוי האמיתי הזה יהי' לעתיד, שיתגלה בחי' העצמות ממש, ע"י העבודה דעכשיו כו'. וזהו מ"ש"ה הן אל ישגיב בכחו, דהיינו בחי' העצמות דש' מ"ה, וכת"י שדי לא מצאנוהו שגיא כח, כמו שבא ע"י בקיעה, שמתעלם שיוכל להתקבל בכאו"א כו'. וזהו וידבר ה' אל משה צו את בני, המשכת בחי' משה להיות בבחי' צוואת וחבור עם נש"י כו', ואמרת להם את קרבני לחמי כו', דמבקש לפי כוחן, היינו בחי' מ"ה שבכאו"א, וע"ז ההמשכה מלמעלה בכל כחו, המשכת העצמות כו'.

קיצור. ועד"ז הוא בקיעת ש' מ"ה, שהעצמית בוקע, ובא בדרך דילוג כמו ממהות למהות. ומזה יש ביטול דמ"ה דחכ' בכל הנבראים, ובדרך דילוג, שאינו נרגש העצמות, עם היות שהוא בבחי' או"פ, דאל"כ הי' ביטול במציאות, וכמו שיהי' לעתיד, וכמו והופע בהדר גאון עוזך. וזהו צו את בני, התחברות למשה, ש' מ"ה, את קרבני, אדם כי יקריב, בחי' מ"ה, ומבקש לפי כוחן, כמו שבא בהעלם.

ISBN 978-0-8266-6098-5

9 780826 660985